EUROBANK Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

EUROBANK Cyprus

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 11 Οκτωβρίου 2023 • Ετος 9ο • Αρ. φύλλου 462* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

ΜΕΤΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.

«Ομπρέλα» στις ευρωπαϊκές τεχνολογίες

Η Ε.Ε. σχεδιάζει μέτρα για να προστατεύσει τις ευαίσθητες τεχνολογίες της Ευρώπης από τις βλέψεις ξένων επιχειρήσεων που μπορούν να απειλήσουν την οικονομία της και την ασφάλειά της. Οπως τόνισε ο επίτροπος Ενιαίας Αγοράς, Τιερί Μπρετόν, τα μέτρα για προστασία των ευαίσθητων κλάδων της τεχνολογίας θα αγγίξουν πολλές χώρες πέραν της Κίνας. **Σελ.8**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Κίνητρα για εξαγορές και συγχωνεύσεις

Η μεγέθυνση των ελληνικών επιχειρήσεων αποτελεί βασική προϋπόθεση για αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της χώρας. Τα κίνητρα για την τόνωση εξαγορών και συγχωνεύσεων που θεσπίστηκαν πέρυσι, δεν απέφεραν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Η κυβέρνηση επεξεργάζεται ισχυρότερα, συνδέοντας τη μεγέθυνση των επιχειρήσεων με τη μείωση της φοροδιαφυγής. **Σελ. 14**

BUSINESS EUROPE

SOS εκπέμπει η βιομηχανία

Η Ελλάδα έχει δημιουργήσει τις καλύτερες εντυπώσεις για τον τρόπο που κατάφερε να βγει από την κρίση και να αρχίσει να αναπτύσσεται, αποτελώντας φιλικό για επενδύσεις προορισμό. Ωστόσο, όπως και στην Ευρώπη έτσι και στην Ελλάδα, απαιτούνται περισσότερες επενδύσεις στη βιομηχανία, τονίζει ο Φρέντερικ Πέρσον, πρόεδρος της Business Europe. **Σελ. 18**

Εκρηξη τιμών φέρνει ο πόλεμος στο Ισραήλ

Πιο ακριβά τα καύσιμα, πληθωριστικές πιέσεις και προβλήματα στον τουρισμό και στον κλάδο του real estate

Επιπτώσεις και στην κυπριακή οικονομία θα έχει αναπόφευκτα η πολεμική σύρραξη στο Ισραήλ. Αναμένεται νέο κύμα ακρίβειας, με πρώτο την αύξηση των τιμών των καυσίμων. Ηδη οι τιμές πήραν την ανιούσα. Το μέγεθος των επιπτώσεων τόσο στην περιοχή του Ισραήλ όσο και διεθνώς, θα κριθεί από τη διάρκεια των αιματηρών συγκρούσεων. Προβλήματα παρουσιάζονται στον τομέα της κρουαζιέρας και ήδη κάποιες εταιρείες αναστέλλουν τις προσεγγίσεις με λιμάνια του Ισραήλ. Αλλαγές υφίσταται το πτητικό πρόγραμμα των αεροπορικών εταιρειών που έχουν προγραμματίσει πτήσεις από και προς το Ισραήλ τον Οκτώβριο. Στο παρόν στάδιο τα λιμάνια του Ισραήλ λειτουργούν κανονικά, ενώ το λιμάνι της Λεμεσού είναι σε ετοιμότητα να δεχθεί ορισμένο όγκο φορτίων αν τυχόν ζητηθεί. Προβλήματα παρουσιάζονται και στο real estate. Τις τελευταίες ώρες συναλλαγές και πράξεις πώλησης στο Κτηματολόγιο δεν προχώρησαν λόγω αδυναμίας των αγοραστών να εξέλθουν από τη χώρα τους. Επίσης οι τράπεζες του Ισραήλ δεν λειτουργούν κανονικά και υπάρχει δυστοκία στην εξασφάλιση χρημάτων από τα τραπεζικά ιδρύματα και στην ολοκλήρωση συναλλαγών. **Σελ. 4**

Αλλαγές στο πτητικό πρόγραμμα εταιρειών και αναστολή κρουαζιέρων.

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η κλιματική αλλαγή απειλεί και τον καφέ

Η κλιματική αλλαγή απειλεί τη βιομηχανία του καφέ, αλλάζοντας τον παγκόσμιο χάρτη παραγωγής, τις συνήθειες των καταναλωτών και τις ίδιες τις ποικιλίες. Μέχρι το 2050, προειδοποιεί η τράπεζα Inter-American Development Bank (IADB), η αύξηση της θερμοκρασίας θα μειώσει τη λεγόμενη «ζώνη του καφέ» στη Λατινική Αμερική έως και 50%. **Σελ. 13**

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΟΥ ’24

Αναμένουν νέο κύμα εταιρικών χρεοκοπιών

«Κύμα» προβληματικών εταιρικών χρεών ύψους 500 δισ. δολ. πρόκειται να χτυπήσει τον ιδιωτικό τομέα σε Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Αφρική το πρώτο εξάμηνο του 2024. Προβλέπεται αύξηση στις χρεοκοπίες, ιδίως ανάμεσα στις επιχειρήσεις «ζόμπι», οι οποίες επιβιώνουν μετά βίας, εμφανίζοντας χαμηλότερα κέρδη από τους τόκους που πληρώνουν. **Σελ. 13**

ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΕ Η ΡΩΣΙΑ

Πόρτα στην Αρκτική αποκτά τώρα η Κίνα

Μείζονα ανατροπή στην ισορροπία δυνάμεων ανάμεσα στις χώρες που ανταγωνίζονται στην Αρκτική επιφέρει η απομόνωση της Μόσχας εξαιτίας των κυρώσεων από τη Δύση. Η εγκατάλειψή της από επιχειρήσεις της Δύσης την έχουν αναγκάσει να ανοίξει την πόρτα της Αρκτικής στον πανίσχυρο και τεχνολογικά εξελιγμένο γείτονά της, την Κίνα. **Σελ. 12**

Αναθεωρούνται πολιτικές για «χρυσή βίζα» και φοροαπαλλαγές

Πολλές κυβερνήσεις στην Ευρώπη αναθεώρησαν τις πολιτικές της «χρυσής βίζας» και των φοροελαφρύνσεων σε αλλοδαπούς. Η Πορτογαλία ανακοίνωσε ότι δίνει τέλος στην πολιτική των φοροελαφρύνσεων προς αλλοδαπούς που αγόραζαν ακίνητα στη χώρα και ο πρωθυπουργός της Αντόνιο Κόστα αποκήρυξε αυτή την πολιτική ως αδικαιολόγητη δημοσιονομική αδικία. Τον Φεβρουάριο η κυβέρνηση του Αντόνιο Κόστα είχε ήδη ανακοινώσει ότι τερματίζει την πολιτική της «χρυσής βίζας» που παραχωρούσε σε πολίτες τρίτων χωρών και με την οποία είχε καταφέρει να προσελκύσει στη χώρα επενδύσεις ύψους 6,8 δισ. ευρώ από το 2012, οπότε και υιοθετήθηκε. Είχε προηγηθεί αντίστοιχη απόφαση της Ιρλανδίας, αν και η «χρυσή βίζα» είχε φέρει πακτωλό χρημάτων στη χώρα. Προς την ίδια κατεύθυνση φαίνεται να κινείται και η Ισπανία, μολονότι διατηρεί ακόμη σε ισχύ το επίμαχο πρόγραμμα. **Σελ. 10**

Προστατέψτε το πλαίσιο εκποιήσεων τονίζει η ΕΚΤ

Ανησυχία για τα ΜΕΔ τραπεζών

Βασική προτεραιότητα για την ΕΚΤ παραμένει η αντιμετώπιση του ζητήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) από τις τράπεζες. Οι επόπτες ανησυχούν πολύ από νομοθετικές προτάσεις που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την αποτελεσματική επίλυσή τους. Τονίζουν ότι τα αδύναμα πλαίσια αφερεγγυότητας και εκποιήσεων βλάπτουν τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις. **Σελ. 5**

Ποιες θέσεις θα ανοίξουν στο Δημόσιο

Προϋπολογισμός του 2024

Το άνοιγμα νέων θέσεων στο Δημόσιο προβλέπει ο Προϋπολογισμός του 2024. Στις νέες θέσεις περιλαμβάνονται αστυνομικοί, δεσμοφύλακες, μηχανικοί μεταλλείων, ελεγκτές, στο Τμήμα Φορολογίας και υφυπουργοί. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Συνέβη το αδιανόητο

Η μεγαλύτερη κρίση αγοραστικής δύναμης στην ιστορία της Ευρωζώνης τοποθετείται χρονικά μετά το κλείσιμο των οικονομιών που εφαρμόστηκε ως μέσο αντίδρασης στην πανδημία. Αυτή η πρωτόγνωρη κατάσταση έπιασε τους οικονομολόγους απροετοίμαστους αφού τα προβλεπτικά μοντέλα δεν είχαν τη δυνατότητα να μετρήσουν την ένταση του φαινομένου, το οποίο αρχικά χαρακτήρισαν ως μεταβατικό πληθωρισμό. Όταν όμως με το πέρασμα του χρόνου η κατάσταση άρχισε να ξεφεύγει, τότε ξεκίνησε η επιθετική αύξηση των επιτοκίων. Σε διάστημα δεκατεσσάρων μηνών η ΕΚΤ προχώρησε σε δέκα αυξήσεις των επιτοκίων φέρνοντας το επιτόκιο αναφοράς για καταθέσεις σε ευρώ στο 4% που είναι το ψηλότερο από την έναρξη του ευρώ.

Η αδυναμία της ΕΚΤ να προβλέψει τα όσα ακολούθησαν είχε να κάνει σε μεγάλο βαθμό με την ραγδαία αύξηση των τιμών ενέργειας. Την ίδια στιγμή η ανάπτυξη έβαινε υποτονική σε όλες τις πλευρές του πλανήτη ενώ παράλληλα η απρόσμενη άνοδος του πληθωρισμού έφερε τον δείκτη στο πρωτόγνωρο 10,6% που καταγράφηκε πέρσι τον Οκτώβριο. Σήμερα, και μετά την υποχώρηση των τιμών στην ενέργεια και την επιθετική αύξηση των επιτοκίων ο πληθωρισμός, βρίσκεται στο 4,3%. Η ανάπτυξη όμως προβλέπεται ασθενική λόγω και της υπερβολικής εξάρτησης της Ευρώπης στις εισαγωγές ενεργειακών προϊόντων.

Συνεπώς, το μέλλον της ευρωπαϊκής οικονομίας σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από το πώς θα διακυμανθεί η τιμή του πετρελαίου και των άλλων ενεργειακών προϊόντων στο προσεχές διάστημα. Και εκεί που όλοι φοβόντουσαν νέες γεωπολιτικές εντάσεις που θα έθεταν την προσπάθεια εκτός στόχων, το Σάββατο 7 Οκτωβρίου είχαμε την έκρηξη βίας στην Μέση Ανατολή, μεταξύ Ισραηλινών και ανταρτών της Χαμάς. Συνέπεια των σφοδρών συγκρούσεων, οι τιμές του πετρελαίου να εκτιναχθούν ακαριαία λόγω της έκρυθμης κατάστασης στην Λωρίδα της Γάζας.

Η αύξηση στην τιμή του πετρελαίου προκύπτει καθώς η Μέση Ανατολή αντιπροσωπεύει το ένα τρίτο της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου παρόλο που τα εμπλεκόμενα μέρη στην σύγκρουση δεν ανήκουν στις πετρέλαιο-παραγωγές χώρες. Όλες οι δυτικές κυβερνήσεις καταδίκασαν την επίθεση στο ισραηλινό έδαφος ενώ μεγάλη ανησυχία επικρατεί αφού σύμφωνα με πληροφορίες το Ιράν βρίσκεται πίσω από τις επιθέσεις στο έδαφος του Ισραήλ. Αν και επίσημα η ιρανική πλευρά αρνείται κάθε εμπλοκή, ο πρόεδρος της χώρας εξέφρασε την λεκτική στήριξή του στις επιθέσεις της Χαμάς.

Η μεγάλη ανησυχία για τις τιμές του πετρελαίου σύμφωνα με αναλυτές έχει να κάνει με το ενδεχόμενο να εμπλακούν και άλλες χώρες στην ένταση, έστω και έμμεσα. Σε πιθανή ανάφλεξη, στο κάδρο θα έμπαιναν χώρες όπως το Ιράν και η Σαουδική Αραβία που αποτελούν δύο πολύ σημαντικές πετρελαϊκές χώρες. Στην περίπτωση δε, που αποδειχθεί η ενεργή εμπλοκή του Ιράν στις επιθέσεις του Σαββάτου 7 Οκτωβρίου, τότε το 3% της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου θα τεθεί σε κίνδυνο με όλες τι αρνητικές συνέπειες για τις τιμές.

Οι αναλυτές συγκλίνουν στο ότι για το υπόλοιπο του 2023 η ζήτηση για το πετρέλαιο θα ξεπεράσει την παραγωγή. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής του πετρελαίου και των λοιπών ενεργειακών προϊόντων. Οι ψηλές τιμές της ενέργειας θα εκτροχιάσουν την προσπάθεια συγκράτησης του πληθωρισμού, οδηγώντας τη νομισματική πολιτική σε εντελώς αχαρτογράφητα νερά αφού ήδη τα επιτόκια βρίσκονται σε ιστορικά ψηλά. Η επίθεση από μέρους της Χαμάς στο ισραηλινό έδαφος αποτελεί την εξέλιξη που όλοι όσοι ασχολήθηκαν σοβαρά τον τελευταίο χρόνο με την ακρίβεια απεύχονταν να συμβεί.

5 291296 000378

μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών
Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!
Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!
Google play App Store
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΣΧΟΛΙΟ / *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Ανθρώπων φως

Μία ιδιαίτερη τιμή για την Κύπρο αποτελεί ο Χαμπής Τσαγγάρης, ο χαράκτης, για την Κύπρο και αυτό είναι πλέον γνωστό. Τελευταίο επίτευγμα η βράβευσή του με το Ευρωπαϊκό Βραβείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς – Βραβεία Europa Nostra 2023. Ο Χαμπής βραβεύθηκε στην κατηγορία «Υπέρμαχοι Κληρονομιάς/ Heritage Champions» για τη μεγάλη του συμβολή στη διατήρηση και προβολή των τοπικών παραδόσεων της Κύπρου, μέσα από την τέχνη της χαρακτικής.

Όλες οι επιτυχίες του Χαμπή είναι αποτέλεσμα της αφοσίωσής του στην τέχνη του και στον τόπο του. Η ανοιχτοσύνη του ως ανθρώπου, η καθαρή ματιά του, η αγάπη του για τη νέα γενιά, μού επιτρέπουν να τον θεωρώ άνθρωπο της προσφοράς, έναν καλλιτέχνη που γνωρίζει τι σημαίνει να είσαι πρώτα Άνθρωπος και μετά εργάτης της τέχνης.

Παίρνω το θάρρος να γράψω τα παραπάνω για τον Χαμπή και να τον αναφέρω ως Χαμπή και όχι ως κ. Τσαγγάρη ή άλλως πως, γιατί θέλω να τονίσω το πόσο σημαντικό είναι να έχουμε τριγύρω μας ανθρώπους που υπηρετούν τον άλλο χωρίς να τους ενδιαφέρει τι θα κερδίσουν οι ίδιοι, ποιο θα είναι το «διάφορό» τους. Και είναι παρήγορο στους δυστοπικούς καιρούς που ζούμε να γνωρίζουμε πως υπάρχουν τριγύρω μας και άνθρωποι τέτοιοι. Πόσα και πόσα εγκωμιαστικά έχουν γραφτεί όλα αυτά τα σαράντα και βάλε χρόνια που δραστηριοποιείται για τη δουλειά του, τις επιτυχίες του, τις προσπάθειές του να βοηθήσει την τέχνη της χαρακτικής, και πάντα η καρδιά του και τα μουσεία του είναι ανοικτά, χωρίς περιορισμούς, χωρίς διαχωρισμούς, χωρίς ίχνος υπεροψίας ή σιγουριάς για όσα έχει καταφέρει.

Το σκεπτικό της Κριτικής Επιτροπής των Βραβείων τα λέει όλα: «Ο Χαμπής Τσαγγάρης με μια γεμάτη πάθος για την πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου προσέγγιση, αφιέρωσε τη ζωή του στη μετάδοση της γνώσης, τόσο σε τοπικό, όσο και διεθνές επίπεδο, ενσωματώνοντας στα έργα του ιστορίες και μύθους από την παράδοση της πατρίδας του και κατορθώνοντας, στην πορεία, να ευαισθητοποιήσει έναν εντυπωσιακό αριθμό ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων και μαθητών. Με τις καινοτόμες ιδέες του και τη σταθερή προσήλωσή του στο ιδεώδες της Τέχνης ως μέσου διακίνησης νοημάτων, αποτελεί έμπνευση για άλλους Ευρωπαίους πολίτες».

Δεν μπορώ να μην αναφέρω τη φράση του για ακόμη μία φορά, όταν εικονογραφούσε το «Βασιλόπουλλον», το παραμύθι που είχε καταγράψει ο Κώστας Προυσής: «Εγιώ άννοιξα έναν φάκελλον για τα οικονομικά της έκδοσης τζ' έγραψα πό 'ξω 'Ζηθκιαννιόν για το 'Βασιλόπουλλον της Βενεδιάς'. Μόνον που τον τίτλον του φακέλλου φαίνεται η αλήθκεια για μιαν καλλιτεχνικήν έκδοσην ποιότητας στην Κύπρον.».

Αυτό το «ζηθκιαννιόν» τον Χαμπή ποτέ δεν τον πτόησε, αγωνίστηκε και αγωνίζεται για πολιτισμό ποιότητας, χωρίς να είναι ελιτιστής. Με τον ίδιο τρόπο, του συνεχούς αγώνα έφτιαξε και το Μουσείο στην άκρη του Θεού, στα Πλατανίσκεια, με κόπο πολύ ίδρυσε το Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής στη Λευκωσία. Συμπαραστάτες του πολλοί, δεν αναφέρω ονόματα γιατί σίγουρα θα ξεχάσω κάποιους ή και άλλους δεν τους γνωρίζω. Θα αναφερθώ μόνο στον γιο του, τον Γιώργο Τσαγγάρη, ο οποίος έχει ενστερνιστεί την πατρική φιλοσοφία, η τέχνη πρέπει να αναπνέει από κάτω προς τα πάνω.

Δεν είναι αγιογραφία του Χαμπή αυτό το κείμενο, είναι υπενθύμιση ότι ο τόπος τούτος, αν θέλουμε να δει ποτέ «το φως τζιήνης της μέρας πο'ν να φέρει στον καθ' έναν τζιαι δροσιάν τζαι ποσπασιάν» θα πρέπει να «επενδύσει» σε Ανθρώπους που από το μετερίζι τους ο καθένας θα ανοίξουν διάπλατα τις καρδιές τους για να βγει από μέσα εκείνο το φως που θα επουλώσει βαθιές πληγές.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

«REVITA»: Δημιουργικές συνέργειες για τον εμπλουτισμό της χειροτεχνίας στην ύπαιθρο

Το πρότζεκτ REVITA προσβλέπει στην ανάπτυξη υψηλής ποιότητας συνεργειών ανάμεσα σε εικαστικούς και σε ανθρώπους που παράγουν ή ενδιαφέρονται να παράγουν χειρωνακτικές μορφές τέχνης αναφορικά με την άυλη κληρονομιά, την παράδοση, τον πολιτισμικό τουρισμό και τον αγροτουρισμό. Στόχος του είναι να αξιοποιήσει και την ανανεωμένη δυναμική που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στο πεδίο της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας σε σχέση με τη χειροτεχνία.

Το επιχειρηματικό σχέδιο REVITA χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και επιδιώκει να συμβάλει στη μετατροπή της ορεινής Λεμεσού σε τόπο έκφρασης και έμπνευσης. Επικεφαλής εταίρος είναι το ΤΕΠΑΚ, με επιστημονικούς υπεύθυνους και συντονιστές του έργου την Έφη Κυπριανίδου, επίκουρη καθηγήτρια στο Τμήμα Καλών Τεχνών και τον Γιάννη Χρηστίδη, επίκουρο καθηγητή και συντονιστή του Τμήματος Καλών Τεχνών του ΤΕΠΑΚ. Οι υπόλοιποι εταίροι είναι οι κοινότητες Άγιος Θεόδωρος, Απαισιά, Βουνί και Λόφου.

Η πρώτη πολιτιστική δράση του REVITA διεξάγεται το τριήμερο 19-21 Οκτωβρίου στην Απαισιά και είναι ένα πολύωρο, εντατικό εργαστήρι- masterclass με τη σχεδιάστρια και κατασκευάστρια κοσμημάτων Ζωή Φραντζέσκου. Οι εργασίες του συμβιωτικού εργαστηρίου είναι ανοιχτές σε όλη την κοινότητα, σε κατοίκους γειτονικών περιοχών, αλλά και στο ευρύτερο κοινό. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να εξελίξει τις γνώσεις και τις δεξιότητές του πάνω στη χειροτεχνία, αλλά και σε δυνητικούς ενδιαφερόμενους που δεν έχουν άμεσα σχέση με το αντικείμενο.

Το εργαστήρι προγραμματίζεται να πραγματοποιηθεί το τριήμερο Πέμπτη 19, Παρασκευή 20 και Σάββατο 21 Οκτωβρίου από τις 10 π.μ. έως τη 1 μ.μ. και από τις 3:00 μ.μ. έως τα 6:00 μ.μ. στον χώρο του Παλιού Δημοτικού Σχολείου Απαισιάς. Η είσοδος είναι δωρεάν για όλους, σε όλες τις ώρες των εργαστηρίων και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να δηλώσουν συμμετοχή στη σχετική διαδικτυακή φόρμα εγγραφής.

Η συνέχεια για το REVITA

Τους επόμενους μήνες θα ανακοινωθούν οι επόμενες εκπαιδευτικές ενότητες του σχεδίου REVITA, που θα λάβουν χώρα στον Άγιο Θεόδωρο, τη Λόφου και το Βουνί Λεμεσού. Θα προωθηθούν καλλιτεχνικές πρακτικές και προσεγγίσεις που διερευνούν τη χειροτεχνία και ανταλλάσσουν τεχνογνωσία με έμφαση στην παραγωγικότητα. Δεδομένη είναι στην περιοχή η ανάγκη για ανανέωση του τουριστικού προϊόντος με βάση τις αρχές του σύγχρονου design και των εικαστικών τεχνών, αλλά και για ενθάρρυνση μικρών επιχειρηματικών ομάδων η αυτοαπασχολουμένων ώστε να δημιουργήσουν τοπικές δημιουργικές δομές.

Πέρα από το καλλιτεχνικό όφελος, το εγχείρημα έχει σαφές επιχειρηματικό πρόσημο, καθώς δύναται να δώσει βήμα και ώθηση στην τοπική δημιουργική μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, προσφέροντας ευρεία κατανόηση της χειροτεχνικής πρακτικής, ιδωμένης μέσα από το πρίσμα της εικαστικής τέχνης και του συγχρόνου design.

Το όλο εγχείρημα προσβλέπει και στη δημιουργία μιας αναπτυσσομένης κοινότητας αλληλοϋποστηριζόμενων καλλιτεχνών και τεχνιτών, που θα βρουν στην ορεινή Λεμεσό μια δημιουργική βάση για υλοποίηση καλλιτεχνικών έργων.

Σε βάθος χρόνου, το REVITA θα θεμελιώσει ένα εθνικό art/ craft brand και λογότυπο και θα οδηγήσει στη χαρτογράφηση της διαδρομής των επισκεπτών (visitor journey mapping). Το έργο art, craft and design maps (ARCADE MAPS) θα αναπτύξει εφαρμογή για χρήση σε έξυπνα τηλεφώνα που θα επιτρέπει στους επισκέπτες να συσχετίζουν έργα τέχνης, πρακτικές χειροτεχνίας, εργαστήρια, μουσεία και πωλητήρια με μέρη, ιστότοπους και περιβάλλοντα της ορεινής Λεμεσού. Στο πλαίσιο αυτό θα ενισχυθούν υφιστάμενα μαγαζιά τεχνητών ή πωλητήρια τουριστικών αντικειμένων και θα ενθαρρυνθεί η δημιουργία νέων στην ευρύτερη περιοχή.

Ενας νέος πολιτιστικός θεσμός για τη σύμπραξη διακεκριμένων εικαστικών με τεχνίτες και χειροτέχνες στην κυπριακή ύπαιθρο συστήνεται στο ευρύ κοινό από τον Οκτώβριο του 2023.

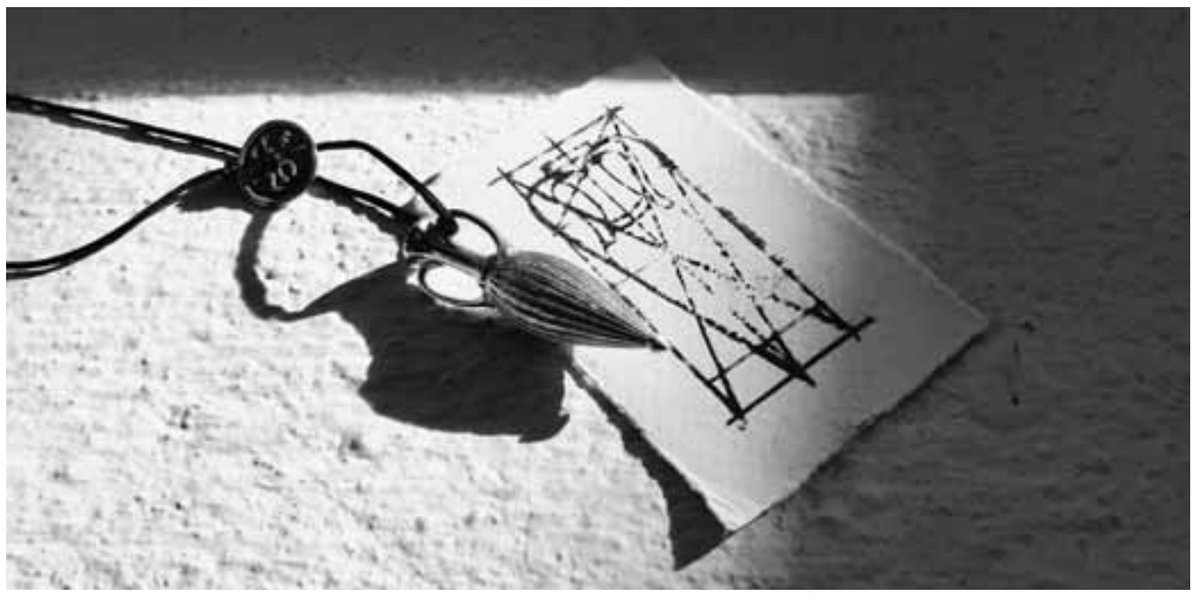

Η Ζωή Φραντζέσκου αντιλαμβάνεται τον σχεδιασμό ως μια κοινή γλώσσα επικοινωνίας και εκφράζεται μέσα από σύμβολα και κοσμήματα που λειτουργούν ως εμψυχωτικά φυλακτά.

Η Ζωή Φραντζέσκου

Η Ζωή Φραντζέσκου αντιλαμβάνεται τον σχεδιασμό ως μια κοινή γλώσσα επικοινωνίας και εκφράζεται μέσα από σύμβολα και κοσμήματα που λειτουργούν ως εμψυχωτικά φυλακτά. Παράλληλα, σχεδιάζει εξατομικευμένα κοσμήματα, κατόπιν παραγγελίας, που αφορούν στις πιο σημαντικές στιγμές της ζωής. Η δημιουργός γεννήθηκε στην Αθήνα και ζει στη Μύκονο. Σπούδασε Αρχιτεκτονική Εσωτερικών Χώρων και Βιομηχανικό Σχεδιασμό στη Σχολή Βακαλό στην Αθήνα και σχεδιασμό και κατασκευή κοσμήματος στο Central St Martins College of Art and Design, στο Λονδίνο. Έκτοτε έχει δημιουργήσει δικά της εργαστήρια, αρχικά στη Βούλα Αττικής και από το 2015 και στην Άνω Μερά Μυκόνου, στα οποία κατασκευάζει μοναδικά χειροποίητα κοσμήματα από ασήμι, χρυσό και πολύτιμους λίθους.

Το έργο χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης για την περίοδο 2014 – 2020.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Ο επιθεωρητής έρχεται

Το Θέατρο «ΔΙΟΝΥΣΟΣ», ανεβάζει σε επίσημη πρώτη στις 13 Οκτωβρίου το αστυνομικό δράμα «Ο επιθεωρητής έρχεται» του Τζων Πρίσλεϋ, σε μετάφραση Γρηγόρη Βαλτινού και σκηνοθεσία Χρήστου Γιάγκου. Έτος 1912. Λίγο καιρό πριν από την έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Στο μεγάλο σπίτι της οικογένειας Μπέρλινγκ, μιας πλούσιας βρετανικής οικογένειας, στη βιομηχανική πόλη του Μπρούμλεϋ, ετοιμάζονται για μια εορταστική βραδιά. Πέρα από τις συνεχόμενες αποκαλύψεις, και τις συνέπειες τους, οι ήρωες θα έρθουν αντιμέτωποι με τις ατομικές ευθύνες τους απέναντι στην κοινωνία, αλλά και την ίδια τους τη συνείδηση. Ο Τζων Πρίσλευ, στο σημαντικότερο ίσως έργο του, επιλέγει να μιλήσει για το θέμα της ατομικής ευθύνης, στήνοντας σε πρώτο επίπεδο ένα αστυνομικό δράμα που ο θεατής παρακολουθεί με κομμένη την ανάσα... Συμμετέχουν με σειρά εμφάνισης οι ηθοποιοί: Χρήστος Γιάγκου, Λουκία Πρωτοπαπά, Γιώργος Αναγιωτός, Αντρέας Κουτσόφτας, Όλγα Παραπρασταντίτη, Θέμις Νικολάου, Κρίστοφερ Γκρέκο.

Θέατρο Διόνυσος, Διαγόρου 29, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 22818999 & 99621845 | www.theatrodionysos.org

Το Θέατρο «ΔΙΟΝΥΣΟΣ», ανεβάζει σε επίσημη πρώτη στις 13 Οκτωβρίου το αστυνομικό δράμα «Ο επιθεωρητής έρχεται» του Τζων Πρίσλεϋ, σε μετάφραση Γρηγόρη Βαλτινού και σκηνοθεσία Χρήστου Γιάγκου.

Ο Γάτος με τις μπότες

Το θέατρο Piccolo παρουσιάζει τη θεατρική παράσταση «Ο Γάτος με τις μπότες», σε σκηνοθεσία Βασιλικής Ανδρέου και Μάριου Στυλιανού. Μια παράσταση για παιδιά βασισμένη στο κλασικό παραμύθι «Ο παπουτσωμένος γάτος», σε μια πρωτότυπη και ευφάνταστη εκδοχή, με μεγάλη κούκλα - γάτο επί σκηνής, πολύ χιούμορ και σημαντικά μηνύματα! Ο Χαλ, μετά το θάνατο του πατέρα του, χάνει τα πάντα. Τα αδέρφια του τον διώχνουν και του αφήνουν ως μοναδική περιουσία τον γάτο. Ο Χαλ απογοητευμένος, δεν ξέρει τι να κάνει μέχρι που ο γάτος αρχίζει να του μιλάει. Τότε μαζί ξεκινούν ένα ταξίδι όλο περιπέτεια που θα τους αλλάξει τη ζωή. Μια ιστορία για τη χαρά της ζωής, τη δύναμη της θέλησης, την τόλμη, την πάλη για την επικράτηση του καλού και την νίκη της αλήθειας και της ειλικρίνειας! Παίζουν: Σάββας Μενοίκου, Βασιλική Ανδρέου, Μάριος Στυλιανού, Πωλίνα Ματθαίου.

Το φεστιβάλ «Όψεις του Φανταστικού 2023» στην Κύπρο θα διοργανωθεί στις 12, 13 και 14 Οκτωβρίου 2023 σε Λάρνακα, Λευκωσία και Λεμεσό.

Το θέατρο Piccolo παρουσιάζει τη θεατρική παράσταση «Ο Γάτος με τις μπότες», σε σκηνοθεσία Βασιλικής Ανδρέου και Μάριου Στυλιανού.

Παραστάσεις: Λευκωσία, 14, 15, 21, 22, 28, 29 Οκτωβρίου και 4, 5 Νοεμβρίου, Σάββατο στις 3:30 μ.μ. και Κυριακή στις 11:00 π.μ. Κινηματοθέατρο Πανόραμα Ιδαλίου, Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', Δάλι. Πληροφορίες στο τηλέφωνο 94409100.

Οψεις του Φανταστικού

Το φεστιβάλ «Όψεις του Φανταστικού 2023» στην Κύπρο θα διοργανωθεί στις 12, 13 και 14 Οκτωβρίου 2023 στη Λάρνακα. Κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ θα διατίθενται προς πώληση όλα τα βιβλία των εκδόσεων που θα παρουσιαστούν, καθώς και όλα τα βιβλία συγγραφέων από την Κύπρο. Το φεστιβάλ διοργανώνεται από το τμήμα «Αυτοέκδοση για συγγραφείς» των Εκδόσεων Συμπαντικές Διαδρομές. Σε όλη τη διάρκεια του φεστιβάλ θα μπορείτε να ενημερωθείτε για την Αυτοέκδοση από τους συνεργάτες της. Συμμετέχουν οι συγγραφείς Παντελής Μιχαηλίδης, Ματθαίος Λιάσης, Γεωργία Γιώρα, Ελευθέριος Πλουτάρχου, Μαρία Ιωάννου, Χριστίνα Γεωργίου, Δήμητρα Ευθυμίου, Μαρίνα Σαβεριάδου, Μάριος Πλουσίου, Σωτήρης Φοράρης, Άννα Μαρία Χακιάχ, Ανδρέας Καπανδρέου και Ευφροσύνη Ιακώβου.

12 Οκτωβρίου, Υφαντουργείο, Λευκώνος 69, Λευκωσία, 13 Οκτωβρίου, μπαρ Δρόμος, Γενεθλίου Μιτέλλα 34, Λεμεσό και 14 Οκτωβρίου Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Λεωφόρος Αρχ. Κυπριανού 18, Λάρνακα.

Γυρίσματα της Τύχης

Προβάλλεται στον Κινηματογράφο Πάνθεον στη Λευκωσία η ταινία σε σκηνοθεσία και σενάριο Γούντι Άλεν «Γυρίσματα της Τύχης», με πρωταγωνιστές τη Λου Ντε Λαάζ, τη Βαλερί Λεμερσιέ, τον Μελβίν Πουπό και τον Νιλς Σνάιντερ. Τα «Γυρίσματα της Τύχης» μιλούν για τον σημαντικό ρόλο που παίζουν οι ευκαιρίες, αλλά και η τύχη στη ζωή μας. Η Φανί (Λου ντε Λαάζ) και ο Ζαν (Μελβίλ Πουπό) μοιάζουν με το ιδανικό παντρεμένο ζευγάρι –είναι και οι δύο επαγγελματικά καταξιωμένοι, ζουν σε ένα πανέμορφο διαμέρισμα σε μια προνομιούχα γειτονιά του Παρισιού και δείχνουν να είναι τόσο ερωτευμένοι όσο ήταν όταν πρωτογνωρίστηκαν. Αλλά όταν η Φανί συναντά τελείως τυχαία στο δρόμο τον Αλέν (Νιλς Σνάιντερ), έναν πρώην συμμαθητή της από το γυμνάσιο, χάνει τη γη κάτω από τα πόδια της. Σύντομα θα αρχίσουν να βρίσκονται και έρχονται όλο και πιο κοντά...

Καθημερινά μέχρι 17 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Κινηματογράφος Πάνθεον, Διαγόρα 29, Λευκωσία.

Οι περιπέτειες μιας Λαίδης

Το Σατιρικό θέατρο γιορτάζοντας φέτος 40 χρόνια δημιουργικής πορείας και ποιοτικής προσφοράς στον χώρο του παιδικού θεάτρου, παρουσιάζει το μιούζικαλ «Οι περιπέτειες μιας Λαίδης (Μια γλυκιά σκυλοϊστορία)» σε σκηνοθεσία Μαριάννας Καυκαρίδου και Βασίλη Μιχαήλ. Εμπνευσμένο από την αγαπημένη ταινία κινουμένων σχεδίων, «Η Λαίδη και ο Αλήτης», το έργο περιστρέφεται γύρω από τη Λαίδη, ένα καλομαθημένο σκυλάκι που ζει άνετα σε ένα φιλόξενο και ζεστό σπίτι. Όταν όμως οι ιδιοκτήτες της φεύγουν ταξίδι, καταφθάνει η ιδιότροπη θεία Σάρα η οποία δεν συμπαθεί καθόλου τα σκυλιά και θέλει να φορέσει στη Λαίδη φίμωτρο. Η Λαίδη τρομαγμένη το σκάει και περιπλανιέται στους δρόμους μόνη και φοβισμένη. Μέχρι που γνωρίζει τον Αλητάκο, ένα πανέξυπνο αδέσποτο που εισάγει τη Λαίδη στην ανέμελη ζωή και της μαθαίνει πώς να επιβιώνει στους δρόμους. Η ανεμελιά όμως φέρνει φασαρίες και μπλεξίματα και οι περιπέτειες της Λαίδης ξεκινούν...

Σατιρικό Θέατρο, Βλαδίμηρου Καυκαρίδη 11-15, Αγλαντζιά, Λευκωσία. Πρεμιέρα Κυριακή 15 Οκτωβρίου, ώρα 11:00 π.μ. Παραστάσεις έως 17 Δεκεμβρίου.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδοσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαριπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

CALUM
CHASE
Best-selling writer
and sought-after
speaker on
artificial intelligence
digital
agenda
CYPRUS SUMMIT
OCTOBER 17, 2023
MAIN STAGE
BOOK TICKET
digitalagendacy.com
POWERED BY
Bank of Cyprus
cyta
SUPPORTERS
netU
LLPD
LAW FIRM
greenenergy
NATIONAL BETTING AUTHORITY
OFFICIAL CARRIER
AEGEAN
PARTNERS
UNIVERSITY of NICOSIA
THE CYPRUS INSTITUTE OF NEUROLOGY & GENETICS
Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Frederick University
A PROJECT ENDORSED BY

Ερχονται νέες πληθωριστικές πιέσεις στην αγορά

Κρίση με πολλές προεκτάσεις και στην κυπριακή οικονομία φέρνει η εμπόλεμη κατάσταση στο Ισραήλ - Ποιοι τομείς επηρεάζονται περισσότερο

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Αναπόφευκτα ο πόλεμος στο Ισραήλ θα επηρεάσει πολλές πτυχές της οικονομίας, όπως περιγράφουν οικονομολόγοι οι οποίοι κλήθηκαν να αναλύσουν στην «Κ» το αποτύπωμα της εμπόλεμης κατάστασης στη γειτονική χώρα στην Ευρώπη αλλά και στην Κύπρο. Εξάλλου, ήδη η πρώτη τοποθέτηση του υπουργού Ενέργειας Γιώργου Παπαναστασίου στον ΣΠΟΡ FM και την εκπομπή Διασπορά Ειδήσεων ήταν ξεκάθαρη και έδειξε ότι θα πρέπει να αναμένουμε ένα νέο κύμα ακρίβειας, ξεκινώντας από τα καύσιμα. Αυξήσεις που θα επηρεάσουν τόσο τα καύσιμα κίνησης, όσο και τους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος. Πάντοτε, όπως ανέφερε ο υπουργός, η εμπόλεμη κατάσταση ειδικά σε χώρες της Μέσης Ανατολής, οδηγεί σε αυξήσεις των τιμών πετρελαίου. Έτσι, οι τελευταίες εξελίξεις, σε συνδυασμό με τον στόχο του ΟΠΕΚ για μείωση της παραγωγής και άνοδο της τιμής πώλησης πετρελαίου στα 100 δολάρια/βαρέλι, καθιστούν σαφές ότι η αύξηση των τιμών είναι μονόδρομος. Αυτή ήταν η πρώτη αντίδραση της αγοράς πετρελαίου που κατέγραψε άλμα της τάξης του 4% στις τιμές, αν και την Τρίτη οι τιμές κατέγραψαν μικρή πτώση –στα 87,8 δολάρια/βαρέλι το μπρεντ και 85,8 δολάρια/βαρέλι το αμερικανικό αργό. Μιλώντας στην «Κ» ο οικονομολόγος Πάμπος Παπαγεωργίου ανέφερε ότι στην Κύπρο η διαφοροποίηση της τιμής θα είναι πιο έντονη καθώς η παραγωγή ηλεκτρισμού βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά στο μαζούτ, άρα η Κύπρος είναι πιο ευάλωτη σε αυξήσεις της πρώτης ύλης. Υπενθυμίζεται ότι ήδη έχουν ανακοινωθεί αυξήσεις 3% στους επόμενους λογαριασμούς ρεύματος, ωστόσο αυτές είχαν υπολογιστεί στη βάση της τιμής προηγούμενου φορτίου. Στην περίπτωση που δεν εκτονωθεί η κρίση στο Ισραήλ, θα πρέπει να αναμένονται νέες ανατιμήσεις και στο ηλεκτρικό ρεύμα.

Οι αρνητικές επιπτώσεις είναι ανάλογες με την ένταση και τη διάρκεια του πολέμου εξηγούν οι οικονομολόγοι.

Σύμφωνα με τον ΠΑΣΥΞΕ, τις τελευταίες μέρες έχουν σημειωθεί ακυρώσεις κρατήσεων από το Ισραήλ ή άλλες χώρες, λόγω του πολέμου, αν και γίνονται σε μικρή εμβέλεια.

Πακέτο μέτρων

Η κατάσταση παραμένει δυναμική και παρακολουθείται, και είναι ίσως πρόωρο να εξαχθούν τα όποια συμπεράσματα. Το βέβαιο είναι ότι το μέγεθος του αντικτύπου τόσο στη γειτονιά του Ισραήλ όσο και διεθνώς, θα κριθεί από τη διάρκεια των αιματηρών συγκρούσεων. Μιλώντας στην «Κ» ο οικονομολόγος Τάσος Γιασεμίδης ανέφερε ότι η παρατεταμένη αβεβαιότητα και αστάθεια, δύναται να έχει επίδραση στις τιμές, και να πιέσει προς τα πάνω τον πληθωρισμό ο οποίος αυξήθηκε τον προηγούμενο μήνα με ρυθμό 4%. Ήδη, όπως ανέφερε ο κ. Γιασεμίδης, υπάρχει επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας λόγω της αύξησης των επιτοκίων. Οποιοδήποτε γεγονός φέρνει αναστάτωση και ανησυχία στην αγορά λόγω και των επιτοκίων, φέρνει μεγαλύτερη επιβράδυνση της αγοράς και ενισχύει τις πληθωριστικές τάσεις. Είναι γεγονός ότι οι εξελίξεις δημιουργούν νέα δεδομένα στην εξίσωση της κυβέρνησης σε σχέση με το πακέτο μέτρων για αντιμετώπιση της ακρίβειας. Όπως εκτιμά ο κ. Γιασεμίδης, αν τελικά η κατάσταση οδηγήσει σε επιβράδυνση της οικονομίας, τότε στο υπουργείο Οικονομικών ενδεχομένως να σκεφτούν ξανά το μέγεθος του πακέτου στο οποίο θα καταλήξουν και το οποίο θα ανακοινώσουν.

Παρά την έκρυθμη κατάσταση, το εμπόριο δεν έχει επηρεαστεί. Ωστόσο υπάρχει ετοιμότητα εξυπηρέτησης εμπορικών πλοίων και παραλαβής εμπορευματοκιβωτίων, με δυνατότητα παραλαβής μέχρι 6-7 χιλιάδες επιπλέον κοντέινερ στο λιμάνι Λεμεσού.

Ομαλά το εμπόριο

Στο παρόν στάδιο τα λιμάνια του Ισραήλ λειτουργούν κανονικά, ενώ το λιμάνι της Λεμεσού είναι σε ετοιμότητα να δεχθεί ορισμένο όγκο φορτίων αν τυχόν μας ζητηθεί, αναφέρει ο διευθυντής επιχειρήσεων της Eurogate Γιώργος Πούρος μιλώντας στην «Κ». Τέτοιο αίτημα δεν έχει φτάσει μέχρι την ώρα που γραφόταν το ρεπορτάζ. Όπως εξήγησε, δεν παρουσιάζονται μέχρι στιγμής καθυστερήσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα και την μεταφορά εμπορευματοκιβωτίων, και παρά την έκρυθμη κατάσταση, το εμπόριο δεν έχει επηρεαστεί. Ωστόσο είναι σε ετοιμότητα ώστε σε περίπτωση που παραστεί ανάγκη, να εξυπηρετήσουν εμπορικά πλοία και να παραλάβουν εμπορευματοκιβώτια που θα διαμετακομιστούν στο λιμάνι Λεμεσού, με δυνατότητα παραλαβής μέχρι 6-7 χιλιάδες κοντέινερ. Σύμφωνα με ενημέρωση της «Κ», ομαλά και χωρίς ακυρώσεις και καθυστερήσεις γίνεται και η μεταφορά εμπορευμάτων αεροπορικώς, με τις πτήσεις cargo.

Οι πτήσεις

Αλλαγές υφίσταται το πτητικό πρόγραμμα των αεροπορικών εταιρειών που έχουν προγραμματίσει πτήσεις από και προς το Ισραήλ τον Οκτώβριο. Σε ακυρώσεις πτήσεων από και προς το Τελ Αβίβ προχώρησε τη Δευτέρα η Wizz Air, ενώ σε αλλαγές στο πρόγραμμά της προχώρησε η Aegean. Η Cyprus Airways ανακοίνωσε ότι συνεχίζει κανονικά το πτητικό της πρόγραμμα από και προς το Τελ Αβίβ εξετάζοντας περαιτέρω αυξήσεις της χωρητικότητας, εφόσον η κατάσταση επιτρέπει την ασφαλή εκτέλεση των πτήσεων και η TUS Airways ανακοίνωσε επιπλέον πτήσεις μεταξύ Τελ Αβίβ - Λάρνακας και Τελ Αβίβ - Αθήνας, για να καλύψει πτητικές ανάγκες ζωτικής σημασίας. Συνολικά, βάσει του προγραμματισμού για τον μήνα Οκτώβριο είναι προγραμματισμένες 94 πτήσεις από 10 αεροπορικές εταιρείες από και προς τα αεροδρόμια του Ισραήλ. Πηγές αναφέρουν στην «Κ» ότι μέχρι στιγμής οι αεροπορικές εταιρείες παρακολουθούν την κατάσταση στο Ισραήλ και προχωρούν σε μικρές αλλαγές του πτητικού τους προγράμματος, ενώ δεν έχει γίνει επί του παρόντος, αναθεώρηση των φθινοπωρινών τους προγραμμάτων. Υπενθυμίζεται ότι η αγορά του Ισραήλ είναι η δεύτερη μεγαλύτερη για την Κύπρο, με τις επιδόσεις της να αυξάνονται σημαντικά τους τελευταίους μήνες. Σύμφωνα με τον ΠΑΣΥΞΕ, τις τελευταίες μέρες έχουν σημειωθεί ακυρώσεις κρατήσεων από το Ισραήλ ή άλλες χώρες, λόγω του πολέμου, αν και γίνονται σε μικρή εμβέλεια.

Αλλαγές στο πρόγραμμα των αεροπορικών εταιρειών που έχουν προγραμματίσει πτήσεις από και προς το Ισραήλ τον Οκτώβριο.

Αναστέλλονται κρουαζιέρες

Η εγγύτητα με το Ισραήλ έβαλε στο παιχνίδι και την Κύπρο στον τομέα της κρουαζιέρας, ενώ φέτος εκτιμάται ότι περίπου 350 χιλιάδες επιβάτες θα προέρχονται από τον τουρισμό κρουαζιέρας και τις 207 αφίξεις πλοίων που είναι προγραμματισμένες. Σημειώνεται πάντως ότι, τα δρομολόγια των κρουαζιερόπλοιων που περνούν από τα κυπριακά λιμάνια, περιλαμβάνουν στην πλειοψηφία τους στάσεις στα λιμάνια του Ισραήλ όπως την Χάιφα και το Ασντόντ. Για παράδειγμα, στο πρόγραμμα κρουαζιέρας για το μήνα Οκτώβριο, από τα 30 κρουαζιερόπλοια τα 22 κάνουν στάση σε ένα από τα δύο λιμάνια του Ισραήλ. Η «Κ» επιχείρησε να επικοινωνήσει με την εταιρεία DP World Limassol για να μάθει κατά πόσο έχουν διαφοροποιηθεί τα προγράμματα κρουαζιέρας λόγω της έκρυθμης κατάστασης στο Ισραήλ, νοουμένου ότι στην πλειοψηφία τους τα προγράμματα κρουαζιέρας που περιλαμβάνουν την Κύπρο, κάνουν στάση και στο Ισραήλ. Η επικοινωνία με την εταιρεία δεν κατέστη δυνατή. Την ίδια στιγμή πάντως, εταιρείες κρουαζιέρας προχωρούν με τις δικές τους ανακοινώσεις, προς ενημέρωση του επιβατικού κοινού. Σε χθεσινή ανακοίνωσή της πάντως η Celestyal ανακοινώσε ότι μετά τα πρόσφατα γεγονότα στο Ισραήλ αναστέλλει προσωρινά τις προσεγγίσεις της στην χώρα μέχρι τέλος Νοεμβρίου –πρόκειται για την κρουαζιέρα 7 διανυκτερεύσεων «Τρεις Ήπειροι» με αναχωρήσεις στις 25 Οκτωβρίου, όπως και στις 01, 08, 15, 22 και 29 Νοεμβρίου 2023, ενώ παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις για όλες τις κρουαζιέρες της που αναχωρούν μετά από αυτή την ημερομηνία. Και πέραν των κρουαζιερόπλοιων της Celestyal, το λιμάνι της Λεμεσού αποτελεί πλέον μία από τις εναλλακτικές επιλογές για τις προσεγγίσεις κρουαζιερόπλοιων που επρόκειτο να πραγματοποιήσουν κατάπλου στο λιμάνι της Χάιφα. Αντί αυτού επιλέγουν είτε το λιμάνι της Λεμεσού, είτε το Μπόντρουμ και την Αλάγια της Τουρκίας. Οι εταιρείες αναφέρουν σε ανακοινώσεις τους ότι παρακολουθούν στενά τη γεωπολιτική κατάσταση στο Ισραήλ και προχωρούν σε ενέργειες σε συνεργασία με το Τμήμα Παγκόσμιας Ασφάλειας.

Στο πρόγραμμα κρουαζιέρας για τον Οκτώβριο, από τα 30 κρουαζιερόπλοια τα 22 κάνουν στάση σε ένα από τα δύο λιμάνια του Ισραήλ.

Παγωμάρα στο real estate

Αυτό που αναμένεται, ειδικά στην περίπτωση συνέχισης της κρίσης, είναι ότι η Κύπρος, λόγω της εγγύτητάς της με το Ισραήλ, αναμένεται να επηρεαστεί σημαντικά και στον κλάδο του real estate. Ήδη, μια παγωμάρα ξεκίνησε να καταγράφεται στον τομέα, κυρίως, δε, στην περιοχή της Πάφου και της Λάρνακας, στις οποίες αγοραστές από το Ισραήλ είναι πιο ενεργοί. Αυτό που περιγράφεται είναι ότι τις τελευταίες ώρες συναλλαγές και πράξεις πώλησης στο Κτηματολόγιο δεν προχώρησαν λόγω αδυναμίας των αγοραστών να εξέλθουν από τη χώρα τους. Την ίδια ώρα και οι τράπεζες του Ισραήλ δεν λειτουργούν κανονικά και υπάρχει δυστοκία στην εξασφάλιση χρημάτων από τα τραπεζικά ιδρύματα και στην ολοκλήρωση συναλλαγών. Σε κάθε περίπτωση, η αστάθεια στην περιοχή του Ισραήλ θα επηρεάσει. Είτε θα καταστήσει την Κύπρο ως μια εναλλακτική επιλογή για εγκατάσταση και μεταφορά δραστηριοτήτων –όπως έγινε στην περίπτωση της Ουκρανίας– είτε θα μεταφραστεί σε μείωση των πωλήσεων, κυρίως στις περιοχές Λάρνακας και Πάφου. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των οικονομολόγων, αν ο πόλεμος έχει ένταση και διάρκεια, τότε θα υπάρχει σημαντικό αποτύπωμα και στον κυπριακό κλάδο των ακινήτων, από τη στιγμή που οι Ισραηλίτες αποτελούν σημαντικό κομμάτι της πίτας των αγοραστών, κυρίως στη δευτερογενή αγορά ή τα μεταχειρισμένα ακίνητα. Σε κάθε περίπτωση, η διάρκεια του πολέμου θα καθορίσει και το μέγεθος αλλά και το είδος των επιπτώσεων στην οικονομία γενικότερα, αλλά και στον κλάδο των ακινήτων. Εκτιμάται ότι, μια παρατεταμένη κρίση στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου θα επηρεάσει αναπόφευκτα δυσμενώς και την Κύπρο.

Τις τελευταίες ώρες, πράξεις στο Κτηματολόγιο ακυρώθηκαν γιατί δεν μπορούσαν να έρθουν οι αγοραστές, ενώ υπάρχει δυστοκία στην εξασφάλιση χρημάτων από τραπεζικά ιδρύματα για ολοκλήρωση των συναλλαγών.

ΑΡΘΡΟ *Του* **ΓΟΥΙΛΙΑΜ ΤΖΑΚΣΟΝ***

Περιορισμένες συνέπειες στην οικονομία του Ισραήλ

Η επίθεση των εξτρεμιστών της Χαμάς εναντίον του Ισραήλ το Σάββατο προκάλεσε πάμπολλους τραυματισμούς και εκατοντάδες θανάτους, καθώς και την κήρυξη πολέμου από τον πρωθυπουργό του Ισραήλ. Από οικονομικής σκοπιάς τώρα, η εμπειρία από τον πόλεμο στη Γάζα το 2014 μας κάνει να προβλέπουμε ότι ο αντίκτυπος στην ισραηλινή οικονομία θα είναι βραχείας διαρκείας και περιορισμένος. Εντούτοις, ακόμη η κατάσταση είναι ρευστή και οι οικονομικές επιπτώσεις θα εξαρτηθούν από το πόσο βίαιη θα είναι η σύρραξη και πόσο θα κρατήσει, αλλά και από τον βαθμό στον οποίο θα επηρεάσει την ευρύτερη περιοχή. Ακόμη θα ανακύψουν σοβαρές γεωπολιτικές επιπλοκές, ειδικά εάν η προσωρινή ειρήνη Σαουδικής Αραβίας - Ισραήλ κλονιστεί ή οδηγήσει σε ευρύτερες εντάσεις με το Ιράν.

Αμφότερες οι πιθανότητες, εάν γίνουν πραγματικότητα, θα ενισχύσουν τις τιμές του πετρελαίου. Η τωρινή σύγκρουση είναι η μεγαλύτερη πολλών δεκαετιών και φαίνεται πως κατέλαβε τις κρατικές υπηρεσίες πληροφοριών του Ισραήλ εξαπίνης. Είναι πιθανόν πως θα υπάρξουν επιπλοκές και στην εσωτερική πολιτική σκηνή της χώρας. Ορισμένοι υποθέτουν ότι μπορεί να αμφισβητηθούν τα εύσημα στο πεδίο της ασφάλειας που έχει λάβει η κυβέρνηση του πρωθυπουργού Νετανιάχου, αν και είναι πολύ νωρίς να ισχυριστεί κανείς κάτι τέτοιο.

Επιπλοκές θα υπάρξουν εάν η προσωρινή ειρήνη Σαουδικής Αραβίας - Ισραήλ κλονιστεί ή οδηγήσει σε ευρύτερες εντάσεις με το Ιράν.

Από την πλευρά της οικονομίας, η εμπειρία του πολέμου στη Γάζα τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 2014 μας δείχνει ότι η αναστάτωση για το Ισραήλ θα είναι εφήμερη. Εκείνη τη διμηνία ο κλάδος της βιομηχανίας είχε ανάπτυξη 3,8%, ενώ οι λιανικές πωλήσεις μειώθηκαν. Τον Σεπτέμβριο, όμως, ανέκτησαν το χαμένο έδαφος, αφότου η σύρραξη τερματίστηκε. Ο τουρισμός δέχθηκε το δραστικότερο πλήγμα, διότι οι αφίξεις ελαττώθηκαν περισσότερο από 35% ετησίως.

Το ΑΕΠ της χώρας επιβραδύνθηκε από το 1% σε τριμηνιαία βάση το δεύτερο τρίμηνο του 2014 σε 0,5% το τρίτο τρίμηνο. Κατόπιν το τέταρτο τρίμηνο ενισχύθηκε 1,6% σε τριμηνιαία βάση. Οι φόβοι που διατηρούσε το 2014 η Κεντρική Τράπεζα του Ισραήλ για ενδεχόμενη δραματική επιβράδυνση την ώθησαν να μειώσει 50 μ.β. τα επιτόκια στο 0,25%, όπερ βοήθησε να υποχωρήσουν οι αποδόσεις ομολόγων σε σέκελ και στήριξε το χρηματιστήριο. Σήμερα η Τράπεζα δεν αναμένεται να το επαναλάβει, λόγω πληθωρισμού. Αντιθέτως, εστιάζει τις παρεμβάσεις της στην ισοτιμία και τη Δευτέρα ανακοίνωσε ότι θα πωλήσει έως και 30 δισ. δολ. στη διεθνή χρηματαγορά, ώστε να στηρίξει το σέκελ και ίσως να διαθέσει 15 δισ. δολάρια επιπλέον μέσω σουάπ, εάν κριθεί αναγκαίο.

* Ο κ. Γουίλιαμ Τζάκσον είναι προϊστάμενος οικονομολόγος αναδυομένων αγορών στην Capital Economics.

Αυστηρή ματιά της ΕΚΤ στο πλαίσιο των εκποιήσεων

Τα αδύναμα πλαίσια αφερεγγυότητας και εκποιήσεων βλάπτουν καταναλωτές και επιχειρήσεις λένε οι επόπτες

Τα αποτελεσματικά νομικά πλαίσια και οι γρήγορες δικαστικές διαδικασίες αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο της ικανότητας των τραπεζών να μειώνουν επιτυχώς τα ΜΕΔ.

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Παραμένει αυστηρή η ματιά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) πάνω στα προβληματικά δάνεια των τραπεζών και στις νομοθεσίες που βοηθούν στην επίλυσή τους, όπως το πλαίσιο των εκποιήσεων. Όπως διαφαίνεται, παραμένει μέχρι σήμερα βασική προτεραιότητα για την ΕΚΤ η αντιμετώπιση του ζητήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) από τότε που άρχισε να εποπτεύει τις τράπεζες, ενώ παρουσιάζεται να ανησυχούν πολύ οι επόπτες από νομοθετικές προτάσεις που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την αποτελεσματική επίλυσή τους, κάτι που επιχειρείται στην Κύπρο ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Σύμφωνα με ανάρτηση στο ιστολόγιο (blog) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας από την Elizabeth McCaul, μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, και τον Korbinian Ibel, γενικό διευθυντή Universal & Diversified Institutions, τονίζουν πως, οι κοινές προσπάθειες τραπεζών, φορέων χάραξης πολιτικής και εποπτικών αρχών έχουν αποδειχθεί μέχρι στιγμής αποτελεσματικές στη μείωση των ΜΕΔ. Σύμφωνα με την ανάρτηση, ανησυχούν πολύ για νομοθετικές προτάσεις που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την αποτελεσματική επίλυση των ΜΕΔ, ενώ προσθέτουν πως δεν πρέπει να μπαίνουν σε κίνδυνο τα επιτεύγματα των τραπεζών που έχουν γίνει με κόπο κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου οικονομικής αβεβαιότητας. Κατά τους ίδιους, πρέπει να συνεχίσουν κράτη και επόπτες να ενισχύουν το πλαίσιο που επιτρέπουν τη μείωση των ΜΕΔ και την πρόληψη της συσσώρευσής τους. Οι κα McCaul και ο κ. Ibel σημειώνουν ότι τα νοικοκυριά και οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις επωφελούνται όταν οι τράπεζες είναι εξοπλισμένες να διατηρούν όγκους δανείων και υγιείς ισολογισμούς και αυτό με τη σειρά του στηρίζει την υγεία της οικονομίας.

Όπως αναφέρουν στην ανάρτησή τους, πάντα θα υπάρχουν κάποιοι δανειολήπτες που αδυνατούν να αποπληρώσουν τα δάνειά τους. Η ιστορία έχει διδάξει ότι όταν τα ΜΕΔ συσσωρεύονται και παραμένουν άλυτα, επιβαρύνουν την κερδοφορία των τραπεζών και απορροφούν πολύτιμους πόρους. Αυτό περιορίζει τελικά την ικανότητα των τραπεζών να εκπληρώσουν τον σημαντικό ρόλο τους, δηλαδή να παρέχουν σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις πρόσβαση σε πιστώσεις, καθώς τις εμποδίζει να χορηγούν νέα δάνεια. «Στο τρέχον αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον, πρέπει να παραμείνουμε συγκεντρωμένοι στη συνέχιση της μείωσης των ΜΕΔ και στην πρόληψη της συσσώρευσής τους εξαρχής», σχολιάζουν σχετικά.

Ενα σημαντικό μέρος της αύξησης των ΜΕΔ αποδόθηκε στην απουσία γρήγορων τρόπων για τις τράπεζες να επιλύσουν ζητήματα που επηρεάζουν τους αναξιοπαθούντες δανειολήπτες.

Το μαχαίρι στο κόκκαλο

Όπως σχολιάζουν στο blog της ΕΚΤ, ήδη από το 2017 ζήτησαν από τις τράπεζες με υψηλά επίπεδα ΜΕΔ να αναπτύξουν φιλόδοξες και αξιόπιστες στρατηγικές για τη μείωσή τους. Με παρόμοιο τρόπο, οι νομοθέτες υιοθέτησαν σαφείς κανόνες παροχής βάσει ενός ενιαίου χρονοδιαγράμματος προβλέψεων. «Η επίλυση των ΜΕΔ είναι δαπανηρή, απαιτεί χρόνο και απαιτεί πολύ λεπτομερή βαθμονόμηση του ρυθμού μείωσης για να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση της συνολικής οικονομίας δεν θα επηρεαστεί αρνητικά. Οι τράπεζες μπορούν να διαχειρίζονται τα ΜΕΔ με διάφορους τρόπους. Χρειάζονται ευελιξία για να επιλέξουν ποια προσέγγιση πρέπει να ακολουθήσουν και ποιος συνδυασμός εργαλείων είναι ο καταλληλότερος για χρήση. Για να επιτύχουν τη σωστή ισορροπία, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά των ΜΕΔ στα βιβλία τους και το ατομικό λειτουργικό τους περιβάλλον. Όλες οι προσεγγίσεις έχουν κάτι κοινό: βασίζονται σε ένα εύρυθμο νομικό πλαίσιο που επιτρέπει την επίλυση των ΜΕΔ», σημειώνουν χαρακτηριστικά.

Πρωτοβουλίες πολιτικής

Σύμφωνα με τα γραφόμενα των McCaul και Ibel, η εποπτική προσέγγιση της ΕΚΤ ενθαρρύνει τις τράπεζες να μειώσουν σημαντικά τα ΜΕΔ που κατέχουν. Ωστόσο, η διασφάλιση της επιτυχούς επίλυσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων –και με τον κατάλληλο ρυθμό– απαιτεί πολύ περισσότερα από μια ισχυρή, καλά βαθμονομημένη εποπτική προσέγγιση. Σχολιάζουν δε, πως, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν στη διάθεσή τους διαφορετικά εργαλεία για την επίλυση των ΜΕΔ, τα οποία έχουν επίσης διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις μειώσεις που έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα. «Έχουμε ωφεληθεί πολύ από τη σημαντική πρόοδο που σημειώθηκε στην άρση των εμποδίων στην έγκαιρη επίλυση των ΜΕΔ τα τελευταία χρόνια. Οι πρωτοβουλίες πολιτικής που διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο βοηθώντας τις τράπεζες να σημειώσουν πρόοδο προς τη μείωση των ΜΕΔ τους περιλαμβάνουν βελτιώσεις στα πλαίσια αφερεγγυότητας και αποκλεισμού (εκποιήσεων), αποτελεσματικότερες δικαστικές διαδικασίες, ανάπτυξη κλάδου εξυπηρέτησης ΜΕΔ και δημιουργία ευρύτερων και βαθύτερων αγορών ΜΕΔ», σημειώνουν εμφατικά.

Απουσία νομοθεσιών

Όπως σημειώνουν, στο παρελθόν, ένα σημαντικό μέρος της αύξησης των ΜΕΔ αποδόθηκε στην απουσία γρήγορων τρόπων για τις τράπεζες να επιλύσουν ζητήματα που επηρεάζουν τους αναξιοπαθούντες δανειολήπτες. Συγκεκριμένα, συμπληρώνουν ότι, όταν ένα δάνειο κατέστη μη εξυπηρετούμενο και οι τράπεζες διαπίστωσαν ότι δεν υπήρχαν πιθανά μέτρα για την επαναφορά του πελάτη σε λειτουργική κατάσταση, τα ισχύοντα νομικά πλαίσια ήταν συχνά ανεπαρκή. Δεν επέτρεψαν στις τράπεζες να αποκτήσουν γρήγορα την κυριότητα των εξασφαλίσεων και να ανακτήσουν την αξία από το δάνειο. Όταν οι τράπεζες γνωρίζουν ότι δεν μπορούν να επιλύσουν επισφαλή δάνεια, περιορίζουν τον δανεισμό σε πελάτες με μεγαλύτερο κίνδυνο. «Τα αδύναμα πλαίσια αφερεγγυότητας και αποκλεισμού βλάπτουν τελικά τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις. Και τα ευάλωτα μέλη της κοινωνίας, τα οποία προορίζονται να προστατεύονται από αυτές τις νομικές και δικαστικές διαδικασίες, υφίστανται τελικά τη μεγαλύτερη ζημιά, καθώς η πρόσβασή τους στην πίστωση εξαφανίζεται. Ως μέρος της ευρύτερης εικόνας, η εύκολη στην πλοήγηση και συνεκτική αφερεγγυότητα, ο αποκλεισμός και οι δικαστικές διαδικασίες που επιτρέπουν την ταχεία επίλυση είναι ζωτικής σημασίας. Τα δημοσιονομικά μέτρα για τη στήριξη των δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν προβλήματα με την αποπληρωμή του χρέους τους είναι επίσης εξαιρετικά σημαντικά, ειδικά σε περιόδους κρίσης, όπως κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Τέτοια μέτρα, εάν σχεδιαστούν και εφαρμοστούν σωστά, μπορούν να επιτύχουν ισορροπημένες και βιώσιμες λύσεις τόσο για τους δανειολήπτες όσο και για τους δανειστές», υπογραμμίζουν.

Την τελευταία δεκαετία, η εποπτική μας προσέγγιση έχει αποδειχθεί πολύ αποτελεσματική στη μείωση των ΜΕΔ και στην αποτροπή περαιτέρω συσσώρευσης που θα μπορούσε να προκύψει από αβέβαιες οικονομικές συνθήκες. Χρειάστηκαν χρόνια για να μειωθούν σημαντικά τα NPL στο επίπεδο που βρίσκονται σήμερα, με αποτέλεσμα οι τράπεζες να εισέλθουν στην τρέχουσα περίοδο οικονομικής αβεβαιότητας που δημιουργήθηκε από την πανδημία, την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και το περιβάλλον των αυξανόμενων επιτοκίων οπλισμένες με ισχυρούς ισολογισμούς. Το έργο της μείωσης των ΜΕΔ παραμένει ημιτελές και δεν θα ήταν συνετό να παρέμβουμε τώρα στην υπάρχουσα εποπτική στρατηγική και νομικό πλαίσιο που έχει αποδειχθεί επιτυχές.

Ως τραπεζικές εποπτικές αρχές, δίνουμε ιδιαίτερη προσοχή σε τυχόν εξελίξεις και νομοθετικές προτάσεις που θα μπορούσαν να ανατρέψουν την πρόοδο που έχει σημειωθεί. Τα αποτελεσματικά νομικά πλαίσια –και οι γρήγορες δικαστικές διαδικασίες για την εφαρμογή τους– αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο της ικανότητας των τραπεζών να μειώνουν επιτυχώς τα ΜΕΔ. Ανησυχούμε βαθιά για τα μέτρα που ενδέχεται να δημιουργήσουν αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στις νομικές διαδικασίες και να επηρεάσουν την ανακτησιμότητα και την αξία των περιουσιακών στοιχείων. Θα συνεχίσουμε να εναντιωνόμαστε σθεναρά και δημόσια σε κάθε πρωτοβουλία που θα μπορούσε να υπονομεύσει την τρέχουσα επιτυχία. Αντίθετα, πρέπει να συνεχίσουμε να ενισχύουμε τα πλαίσια που επιτρέπουν τη μείωση των ΜΕΔ και την πρόληψη της συσσώρευσής τους εξαρχής.

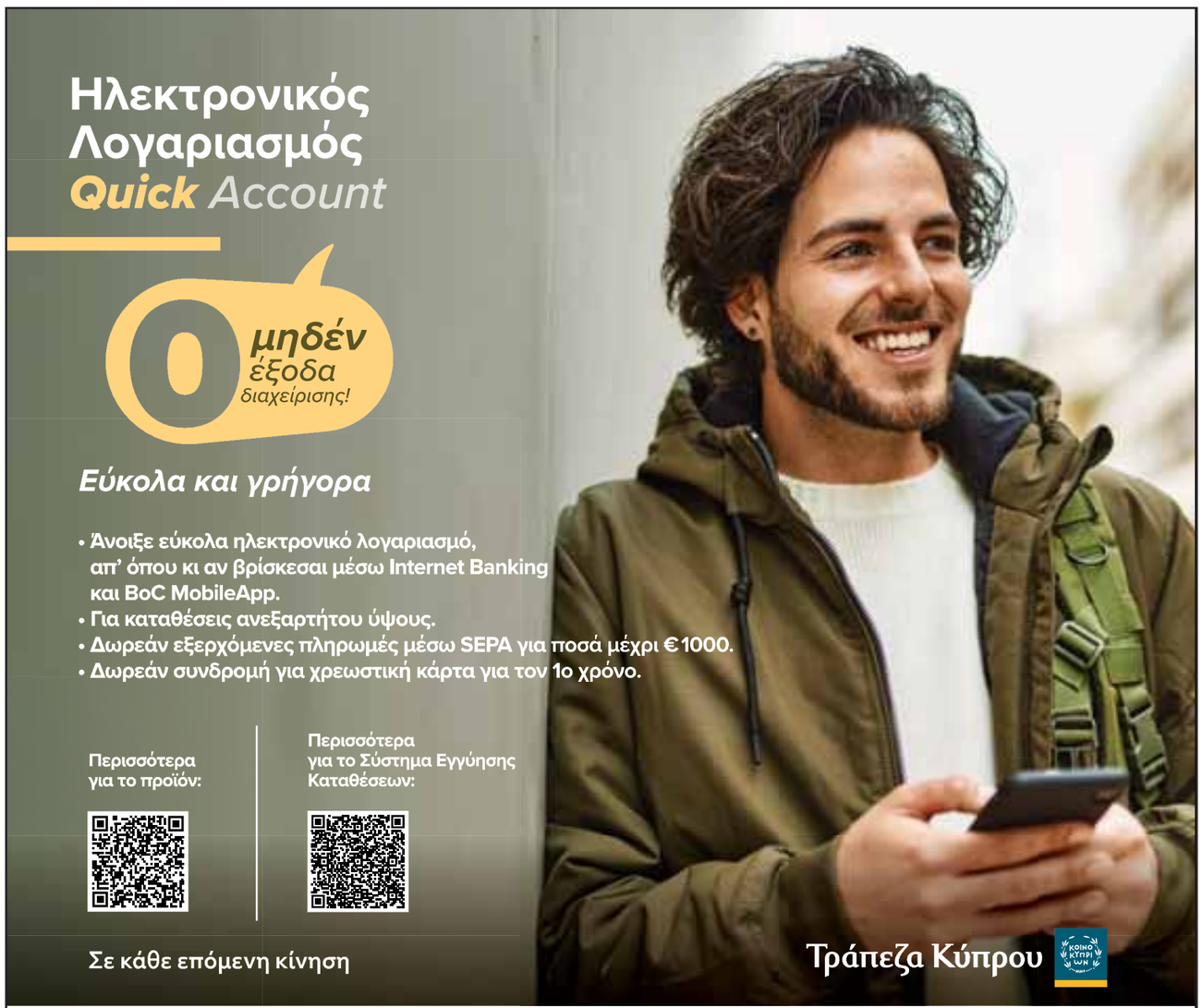

1. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της και να αποσύρει οποιοδήποτε σχέδιο ανά πάσα στιγμή.
2. Οι καταθέσεις σας στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ προστατεύονται από το Σύστημα Εγγύησης των Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων (ΣΕΚ).

Όριο Προστασίας καταθέσεων συνολικού ποσού εκ EUR 100.000 ανά καταθέτη ανά πιστωτικό ίδρυμα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ***

Αργά αλλά σταθερά ο πληθωρισμός υποχωρεί

Οπως παρατηρούμε στη μηνιαία μας έκθεση παρακολούθησης του πληθωρισμού στην Ευρωζώνη, η διαδικασία αποκλιμάκωσής του δεν έχει αλλάξει. Ωστόσο, έπειτα από ακόμη μία πιθανή άνοδο τον Οκτώβριο, η αποκλιμάκωση θα προχωρήσει με πιο αργά βήματα στη συνέχεια. Επιπλέον, δεν αποκλείουμε ο ετήσιος πληθωρισμός να εκτιναχθεί προσωρινά τον Δεκέμβριο. Αξίζει βέβαια να επισημάνουμε πως ο δείκτης υποχώρησε σημαντικά στο 4,3% σε ετήσια βάση τον Σεπτέμβριο, από το 5,2% τον Αύγουστο. Ενώ περίπου το 0,3 της ποσοστιαίας μονάδας της πτώσης μπορεί να οφείλεται σε εφάπαξ επιδράσεις από τη Γερμανία, η πτώση αντανακλά μια διευρυνόμενη αντιπληθωριστική τάση. Το πιο σημαντικό όλων είναι ότι οι τιμές τόσο για τις υπηρεσίες όσο και για τα προϊόντα, πλην των τροφίμων και των καυσίμων και λοιπών ενεργειακών αγαθών, ελαττώθηκαν τον Σεπτέμβριο σε εποχικά προσαρμοσμένους όρους. Ειδικότερα, οι τιμές των υπηρεσιών, οι οποίες αντιδρούν λιγότερο και αργότερα στις πιέσεις του εισαγόμενου κόστους, έχουν σημειώσει σημαντική υποχώρηση. Οι τιμές της ενέργειας, επίσης, επιβραδύνθηκαν και πάλι τον Σεπτέμβριο μετά μια ανοδική ώθηση λόγω του πετρελαίου τον Αύγουστο. Η ευρεία πρόοδος η οποία σημειώνεται έρχεται προς επίρρωσιν της πρόβλεψής μας ότι η ΕΚΤ δεν θα αυξήσει περαιτέρω τα επιτόκια του ευρώ.

Οι ετήσιοι ρυθμοί των δεικτών εισαγωγών και τιμών παραγωγού έχουν υποχωρήσει ως επί το πλείστον σε περαιτέρω αρνητικό έδαφος, όπως αποτυπώνεται στα πιο πρόσφατα στοιχεία, σηματοδοτώντας μεγαλύτερο αντιπληθωρισμό για τις τελικές τιμές καταναλωτή. Ωστόσο, ενδέχεται να φτάσουν στα επίπεδα ναδίρ σύντομα. Πάντως, η πτώση των τιμών των εισαγωγών μπορεί σύντομα να τελειώσει. Αξίζει να σημειώσουμε ότι, αναφορικά με τις επόμενες τριμηνίες, το μοτίβο του πληθωρισμού αναμένεται να εξαρτηθεί επίσης και από το πότε οι εκάστοτε εθνικές κυβερνήσεις θα καταργήσουν διάφορα μέτρα που εισήγαγαν για να βοηθήσουν τα νοικοκυριά να αντιμετωπίσουν την κρίση στο κόστος διαβίωσης τα τελευταία χρόνια. Η αβεβαιότητα σχετικά με το χρονοδιάγραμμα της ανάκλησης των μέτρων οικονομικής στήριξης καθιστά πιο δύσκολη από ό,τι συνήθως την οποιαδήποτε από μέρους μας πρόβλεψη της βραχυπρόθεσμης πορείας του πληθωρισμού. Μακροπρόθεσμα, εντούτοις, το αυξανόμενο κόστος εργασίας, δεδομένου πλέον ότι οι εργαζόμενοι διαπραγματεύονται ζητώντας υψηλότερους μισθούς για να αντισταθμίσουν τον πληθωρισμό των τιμών, αλλά και το κόστος της πολιτικής μετάβασης στην πράσινη οικονομία, θα ενισχύσουν τις πληθωριστικές πιέσεις. Αναμένουμε ότι ο πληθωρισμός θα σταθεροποιηθεί γύρω στα επίπεδα του 2,5% στην Ευρωζώνη το δεύτερο εξάμηνο του 2024.

* Ο κ. Σάλομον Φίντλερ είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Της* **ΓΙΟΝ ΤΣΕΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Το Πεκίνο κρατάει τα κλειδιά για το ντίζελ

Ο Βλαντιμίρ Πούτιν επιδεικνύει την ισχύ του στο πετρέλαιο ντίζελ, αλλά ο Σι Τζινπίνγκ έχει περισσότερη. Η απόφαση του Ρώσου προέδρου να απαγορεύσει τις εξαγωγές πετρελαίου ντίζελ είναι ένας από τους λόγους που οι τιμές του για χρήση από τις βιομηχανίες και τα νοικοκυριά θα μπορούσαν να εκτιναχθούν περαιτέρω του 30% από τα τέλη Ιουνίου και εντεύθεν. Καθώς η ζήτηση εισέρχεται σε περίοδο αιχμής, η ικανότητα του Σι να υπαγορεύει πόσες κινεζικές εταιρείες πετρελαίου εξάγουν φαίνεται ως ο βασικός παράγοντας της μεταβολής. Σε παγκόσμιο επίπεδο, συγκεκριμένα, η ζήτηση για ντίζελ και βενζίνη είναι περίπου 28 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα (bpd), σύμφωνα με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας. Ακόμη και πριν από την παρέμβαση του Πούτιν, η αγορά ήταν ανελαστική. Οι περικοπές στην παραγωγή αργού από τη Σ. Αραβία περιόρισαν τη μέτριά προσφορά του εμπορεύματος για την παραγωγή ντίζελ. Τα αποθέματα σε μεγάλες καταναλώτριες χώρες, από τις ΗΠΑ έως τη Σιγκαπούρη, εξαντλήθηκαν σε μεγάλο βαθμό τον Αύγουστο και βρίσκονται κάτω από τους μέσους όρους δεκαετίας. Εν τω μεταξύ, οι τιμές του αργού έχουν υποχωρήσει στα 85 δολάρια το βαρέλι από τα 96 δολάρια και πλέον το βαρέλι στα τέλη Σεπτεμβρίου. Οι χρηματιστές και πετρελαιομεσίτες προβληματίζονται μήπως το υψηλότερο κόστος δανεισμού επηρεάσει την οικονομική ανάπτυξη, το Ελ Νίνιο προκαλέσει πιο βαρύ χειμώνα στο βόρειο ημισφαίριο και ενισχύσει πιο πολύ τη ζήτηση για ντίζελ.

Εκ πρώτης όψεως, η επιρροή της Κίνας δεν είναι προφανής. Από τις παγκόσμιες ροές εξαγωγών 8 εκατομμυρίων βαρελιών ανά ημέρα (bpd), η Ρωσία εξήγε κατά μέσον όρο 1 εκατομμύριο βαρέλια ημερησίως από Ιανουάριο έως Σεπτέμβριο, σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων Vortexa. Η Κίνα εξήγαγε μόνο 250.000 bpd την ίδια περίοδο λόγω ποσοστώσεων. Ωστόσο, η χώρα πέρυσι ξεπέρασε τις ΗΠΑ ως το μεγαλύτερο διυλιστήριο στον κόσμο, με συνολική ικανότητα διύλισης 18,4 εκατομμυρίων bpd. Τα κινεζικά αποθέματα ντίζελ αυξήθηκαν 11% από τον Ιανουάριο, διότι η εγχώρια κατανάλωση μειώθηκε. Ομως, οι εξαγωγές αυξήθηκαν από τα χαμηλά επίπεδα του 2022, καθώς τα περιθώρια κέρδους που μπορούν να επιτευχθούν με πωλήσεις στο εξωτερικό ανήλθαν στα ύψη. Σε 820.000 bpd, οι ποσοστώσεις το τελευταίο 12μηνο είναι πλέον υψηλότερες από πέρυσι και μόλις 30% κάτω από το επίπεδο ρεκόρ το 2020. Ο Σι Τζινπίνγκ διαθέτει περαιτέρω δύναμη πυρός. Πρόσθετες ποσοστώσεις θα μπορούσαν να αυξήσουν τις κινεζικές εξαγωγές ντίζελ σε 750.000 bpd τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο, σύμφωνα με υπολογισμούς του αναλυτή του Breakingviews and Energy Aspects, Τζιανάν Σαν.

Τέλος, επιπλέον εξαγωγές 375.000 bpd έως 500.000 bpd θα ήταν υπεραρκετές για την εξισορρόπηση των προμηθειών στην Ευρώπη τον χειμώνα, όπου οι ελλείψεις ίσως ξεπερνούν τις 250.000 βαρέλια ημερησίως.

Ποιες νέες θέσεις θα ανοίξουν στο Δημόσιο

Περιλαμβάνονται αστυνομικοί, δεσμοφύλακες, μηχανικοί μεταλλείων, ελεγκτές, στο Τμήμα Φορολογίας, ακόμα και υφυπουργοί

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Ο προϋπολογισμός του 2024 προνοεί συνολικά έσοδα της Γενικής Κυβέρνησης 13,2 δισ. ευρώ και έξοδα 11,8 δισ. ευρώ, δημιουργώντας δημοσιονομικό πλεόνασμα 659 εκατ. ευρώ, ή 2,2% του ΑΕΠ. Το πρωτογενές πλεόνασμα (εξαιρουμένων των δαπανών εξυπηρέτησης του χρέους) είναι στα 1,09 δισ. ευρώ, ή 3,6% του ΑΕΠ. Συνολικά, αύξηση 0,5 δισ. ευρώ παρατηρείται στις δαπάνες του προσωπικού στο Δημόσιο για το 2024, με τις δαπάνες του προσωπικού για το 2024 να προϋπολογίζονται στα 3,72 δισ. ευρώ, έναντι 3,23 δισ. ευρώ που ήταν για το 2023. Το σύνολο των αποδοχών ανέρχεται στα 2,93 δισ. ευρώ, σε σύγκριση με τα 2,47 δισ. ευρώ του 2023. Τα Έσοδα, εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών, αναμένεται να ανέλθουν στα 9,89 δισ. ευρώ σε σύγκριση με αναθεωρημένα έσοδα ύψους 9,02 δισ. ευρώ το 2023 –προβλέπεται δηλαδή αύξηση της τάξης του 9,6%. Οι δαπάνες, εξαιρουμένων των δαπανών για την αποπληρωμή δανείων και επενδύσεων, αναμένεται να παρουσιάσουν αύξηση ύψους 17,7%

Οι δαπάνες του προσωπικού για το 2024 προϋπολογίζονται στα 3,72 δισ. ευρώ, έναντι 3,23 δισ. ευρώ που ήταν για το 2023.

Το σύνολο των αποδοχών ανέρχεται στα 2,93 δισ. ευρώ, σε σύγκριση με τα 2,47 δισ. ευρώ του 2023.

σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Συγκεκριμένα, για το 2024 προϋπολογίζονται στα 10,58 δισ. ευρώ σε σύγκριση με 8,98 δισ. ευρώ το 2023. Ποιες είναι όμως οι νέες θέσεις βάσει του Προϋπολογισμού του 2024;

Σύμφωνα με το μακροσκελές κείμενο του Προϋπολογισμού του 2024, συνολικού μεγέθους 1.300 σελίδων, υπάρχουν 2 θέσεις για Ανώτερους Ελεγκτές (Κλίμακα Α13), 2 θέσεις για Ελεγκτές Τεχνικού Ελέγχου (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12), 2 θέσεις για Λειτουργούς Πληροφορικής Α' (Κλίμακα Α11), 3 νέες θέσεις για Ανθυπολοχαγούς (Κλίμακα Α8), ενώ για Αρχιλοχίες (Κλίμακα Α8) προνοούνται 14 νέες θέσεις. Στον προϋπολογισμό του 2024 περιλαμβάνονται 4 νέες θέσεις για Δασικούς Λειτουργούς (Κλίμακες Α5 2ης βαθμίδας, Α7 και Α8), 1 νέα θέση Δασικού Λειτουργού, 1ης Τάξεως (Κλίμακα Α9) και νέες θέσεις για Ανώτερους Μηχανικούς Μεταλλείων και Λατομείων (Κλίμακα Α13). Υπάρχουν συγχρόνως 5 νέες θέσεις για Μηχανικούς Μεταλλείων και Λατομείων (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12). Σημειώνεται ότι βάσει στοιχείων που περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό του 2024, οι θέσεις προηγουμένως καλούμενες Λειτουργοί Μεταλλείων (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12) μετονομάζονται σε Μηχανικοί Μεταλλείων και Λατομείων (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12). Πρόσθετα, υπάρχει πρόνοια για 2 νέες θέσεις Τεχνικών Μηχανικών (Κλίμακες Α5 2ης βαθμίδας, Α7 και Α8, ενώ σημειώνεται πως, οι θέσεις προηγουμένως καλούμενες Τεχνικοί (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7) μετονομάζονται σε Τεχνικοί Μηχανικοί (Κλίμακες Α5 2ης βαθμίδας, Α7 και Α8).

Παράλληλα, υπάρχουν 50 νέες θέσεις για δεσμοφύλακες (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7). Για Αστυφύλακες (Κλίμακες Α5, Α7 και Α8) και Δόκιμους Αστυφύλακες (Α3) αναμένονται 11 νέες θέσεις. Τρεις νέες θέσεις έναντι κατάργησης τριών θέσεων Τακτικού Ειδικού Αστυφύλακα (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7). Συνδυασμένες θέσεις Αστυφύλακα (Κλίμακες Α5, Α7 και Α8) και Δόκιμου Αστυφύλακα (Κλίμακα Α3). Τρεις θέσεις για κάλυψη αναγκών της ΜΟΚΑΣ Νομικής Υπηρεσίας. Νοείται ότι η αστυνομία δύναται να αποφασίσει την κάλυψη της ανάγκης και με προσωπικό από τα ανώτερα επίπεδα.

Και στην αστυνομία

Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του 2024 για Αστυνόμους Β' (Κλίμακα Α12), Ανώτερους Υπαστυνόμους (Κλίμακα Α10), Υπαστυνόμους (Κλίμακα Α9), Λοχίες (Κλίμακα Α8) και Αστυφύλακες (Κλίμακα Α5, 2η βαθμίδα) έχουν προϋπολογιστεί 3 νέες θέσεις, συνδυασμένες με «θέσεις εξειδικευμένες». Υπάρχει μία νέα θέση για Υπαστυνόμο (Κλίμακα Α10) και μία για Λοχία (Κλίμακα Α9).

Για Λειτουργούς Κοινωνικών Ασφαλίσεων Α΄ (κλίμακας Α11) έχουν προϋπολογισθεί 2 νέες θέσεις, και για Ανώτερους Λειτουργούς Επιθεώρησης Εργασίας (Κλίμακα Α13) άλλες 2. Για Πρώτο Λειτουργό Επιθεώρησης Εργασίας (Κλίμακα Α14) δημιουργείται 1 νέα θέση, για Πρώτο Τεχνικό Μηχανικό (Κλίμακα Α12) 2 θέσεις, για Ανώτερους Τεχνικούς Μηχανικούς (Κλίμακα Α10) 3 νέες θέσεις, για Τεχνικούς Μηχανικούς, 1ης Τάξεως (Κλίμακα Α9) 5 νέες θέσεις και για Τεχνικούς Μηχανικούς (Κλίμακες Α5 2ης βαθμίδας, Α7 και Α8) 6 νέες θέσεις, έναντι κατάργησης έξι θέσεων Τεχνικού (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7).

Για Πρώτους Τεχνικούς Μηχανικούς Χωρομετρίας (Κλίμακα Α12) δημιουργούνται τρεις νέες θέσεις έναντι κατάργησης ίσου αριθμού θέσεων Κτηματολογικού Λειτουργού 1ης Τάξεως (Κλίμακα Α11) και 4 νέες θέσεις έναντι κατάργησης άλλων θέσεων, δημιουργούνται για Τεχνικούς Μηχανικούς (Κλίμακες Α5 2ης βαθμίδας, Α7 και Α8).

Για Γραμματείς Α΄ ή Πρόξενοι (Κλίμακα Α12) και Γραμματείς Β΄ ή Υποπρόξενοι (Κλίμακα Α11) δημιουργούνται 2 νέες θέσεις, 1 νέα θέση για Πληρεξούσιους Υπουργούς (Κλίμακας Α13) που είναι για την Προεδρία της Δημοκρατίας. Για ακόλουθους (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) δημιουργούνται 5 νέες θέσεις.

Νέοι στο Τμήμα Φορολογίας

Όπως προκύπτει από τις πρόνοιες του Προϋπολογισμού, δημιουργούνται 7 νέες θέσεις Λειτουργού Φορολογίας (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), έναντι κατάργησης επτά θέσεων Λειτουργού Εσωτερικών Προσόδων (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11).

Για Λειτουργούς Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Α' (Κλίμακα Α11) δημιουργούνται 17 νέες θέσεις, ενώ για Λειτουργούς Στατιστικής (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) δημιουργούνται 2 νέες θέσεις. Δύο νέες θέσεις δημιουργούνται επίσης για Βοηθούς Στατιστικών Ερευνών (Κλίμακες Α1, Α2 και Α5) έναντι κατάργησης μίας θέσης Βοηθού Στατιστικής 1ης Τάξεως (Κλίμακες Α8 και Α9) και μίας θέσης Βοηθού Στατιστικής (Κλίμακες Α4 και Α5). Συνάμα, για Πρώτους Επιθεωρητές Λογαριασμών (Κλίμακα Α12) δημιουργούνται 5 νέες θέσεις, ενώ για Βοηθούς Λογιστικούς Λειτουργούς (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7) δημιουργούνται 50 νέες θέσεις.

Για Ηλεκτρολόγους Μηχανικούς (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12) δημιουργούνται 2 νέες θέσεις, ενώ οι Ιατροφυσικοί (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12) και οι Ιατροφυσικοί, 1ης Τάξεως (Κλίμακες Α11 και Α12) θα δουν να ανοίγουν 2 νέες θέσεις. Δύο νέες θέσεις αναμένεται να ανοίξουν και για Ελεγκτές, στην Ελεγκτική Υπηρεσία (Κλίμακες Α11 και Α12).

Για Λειτουργό Δημόσιας Διοικήσεως και Προσωπικού (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) δημιουργείται 1 νέα θέση έναντι κατάργησης μίας θέσης Λειτουργού Επιμόρφωσης (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), για Γραμματειακό Λειτουργό ΟΓΑ (Κλίμακες Α8 και Α9 δημιουργείται άλλη μία, ενώ νέα θέση δημιουργείται και για Ανώτερο Επιθεωρητή Λογαριασμών Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (Κλίμακα Α11). Για Λειτουργό Λογιστηρίου ΟΓΑ Α΄ (Κλίμακα Α11) δημιουργείται νέα θέση, και για Επιθεωρητή Λογαριασμών ΟΓΑ (Κλίμακα Α10) άλλη μία. Για Αρχιτέκτονες (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12) δημιουργείται 1 θέση και 2 θέσεις για το Τμήμα Αρχαιοτήτων.

Υφυπ. για ευρωπαϊκά θέματα

Μέσα στον Προϋπολογισμό του 2024 υπάρχει πρόνοια 1 θέσης για υφυπουργό Προεδρίας για Ευρωπαϊκά Θέματα και η ρύθμιση θα τεθεί σε ισχύ μετά την ψήφιση του νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί Υφυπουργού Προεδρίας για Ευρωπαϊκά Θέματα (Προσωρινές Διατάξεις), Νόμος του 2023».

Για Σύμβουλο Εθνικής Ασφαλείας θα δημιουργηθεί 1 θέση και θα τεθεί σε ισχύ μετά την ψήφιση του νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί της Εγκαθίδρυσης και Λειτουργίας του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας, Νόμος του 2024», καθώς και ενός αναπληρωτή για τον ίδιο τομέα.

Μία νέα θέση προνοείται για Δικαστές (Κλίμακα Α16), ενώ 2 προνοούνται για Ανώτερο Λειτουργό Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (Κλίμακα Α13) και για Λειτουργό Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11).

Μία νέα θέση Κτηνιατρικού Επιθεωρητή (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7) δημιουργείται, έναντι κατάργησης μίας θέσης Κρεοσκόπου 1ης Τάξεως (Κλίμακες Α8 και Α9). Μία νέα θέση αφορά Λειτουργό Βιομηχανικών Εφαρμογών (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12) και 1 νέα θέση Πρώτου Λειτουργού Περιβάλλοντος (Κλίμακα Α14).

Λειτουργοί Αφερεγγυότητας

Τέλος, μία νέα θέση αφορά τον Ανώτερο Λειτουργό Αφερεγγυότητας (Κλίμακα Α13) έναντι κατάργησης μιας θέσης Ανώτερου Λειτουργού Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας (Κλίμακα Α13) στο Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας. Ακόμα μία αφορά Λειτουργό Αφερεγγυότητας Α' (Κλίμακα Α11).

Καταλύτες για την εργασία κλιματική αλλαγή και ψηφιοποίηση

Ο κόσμος βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο, με τις αλλαγές να είναι ραγδαίες σε τεχνολογία, ψηφιοποίηση, αλλά και στον τρόπο που δουλεύουμε τόνισε από το βήμα του συνεδρίου Limassol Economic Forum, ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, κ. Τάκης Αράπογλου.

Στο πλαίσιο συζήτησης του φόρουμ ο κ. Αράπογλου δεν επικεντρώθηκε μόνο στα τα της Τράπεζας Κύπρου, αλλά απέστειλε μηνύματα για τεχνολογία, κλίμα και εργασιακό τομέα. Τόνισε πως καταλύτες για την εργασία και την οικονομία στη σήμερον εποχή είναι η κλιματική αλλαγή και η ψηφιοποίηση και είναι κάτι που δεν το αντιλαμβάνονται όλοι οι άνθρωποι. Κάκισε το γεγονός πως, όσον αφορά στην κλιματική αλλαγή, η ανθρωπότητα καταστρέφει το κλίμα, ενώ όπως είπε, δύο είναι οι χώρες που παίζουν τεράστιο ρόλο. «Η Αμερική και η Κίνα και όλοι οι άλλοι ακολουθούμε», είπε χαρακτηριστικά. Σύμφωνα με τον κ. Αράπογλου, «τραυματίζουμε το περιβάλλον και πρέπει να χρησιμοποιήσουμε τις ανανεώσιμες ενέργειες όσο περισσότερο μπορούμε».

Ο κόσμος βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο, με τις αλλαγές να είναι ραγδαίες σημείωσε ο πρόεδρος του ΔΣ της ΒΟΣ.

Όσον αφορά στην δανειοδότηση για πράσινη ανάπτυξη και πράσινα έργα, ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου υπογράμμισε ότι, η Τράπεζα Κύπρου αρχίζει να αντιλαμβάνεται πώς δουλεύει το σύστημα και προσπαθεί να βρει ανθρώπους γνώστες που να μπορούν και να είναι σε θέση να τη βοηθήσουν σε αυτό το δύσκολο έργο. Για το ανθρώπινο δυναμικό το οποίο να είναι επικεντρωμένο στην πράσινη ανάπτυξη και στα πράσινα έργα σχολίασε πως υπάρχει μεν ανθρώπινο δυναμικό στην αγορά, ωστόσο η εμβάθυνση των χρόνων και εμπειριών που έχουν στον τομέα του κλίματος και της τεχνολογίας δεν είναι πολύ μεγάλο, καθώς είναι ένας νέος τομέας εργασίας.

Ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, κ. Τάκης Αράπογλου.

«Όπως προχωράμε με τον καιρό θα βελτιωθούμε και εμείς με τον τρόπο μας στην δανειοδότηση για την πράσινη ανάπτυξη, αλλά θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας πως υπάρχει και αντίδραση στην αγορά. Οι πράσινες πρωτοβουλίες είναι κοστοβόρες, επηρεάζουν τις αποδόσεις των επενδυτών και θα λάβει χρόνο. Είμαστε σε μια μεταβατική περίοδο που θα λάβει περισσότερο χρόνο από ότι θα θέλαμε να λάβει», σχολίασε για τα της πράσινης δανειοδότησης.

Ο κ. Αράπογλου δεν παρέλειψε να στείλει και μηνύματα για το μέλλον της εργασίας, τονίζοντας πως, η ψηφιοποίηση θα αλλάξει άρδην τον τρόπο εργασίας. «Η ψηφιοποίηση νομίζαμε ότι θα μείωνε το κόστος και αυτό θα ήταν μόνο. Αλλά τώρα μάθαμε ότι η ψηφιοποίηση αυξάνει την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα. Μας επιτρέπει να κάνουμε περισσότερα με λιγότερη προσπάθεια», είπε χαρακτηριστικά.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Για πρώτη φορά Κύπριος αντιπρόεδρος στην ΕΤΕπ

Τον διορισμό για πρώτη φορά Κυπρίου στη θέση αντιπροέδρου στη Διευθύνουσα Επιτροπή της ανακοίνωσε η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Σύμφωνα με δελτίο Τύπου, ο οικονομολόγος Κυριάκος Κακούρης διαδέχεται τη Λιλιάνα Πάβλοβα, η οποία κατείχε το αξίωμα της αντιπροέδρου από το 2019, μετά από απόφαση των μετόχων της ΕΤΕπ, δηλαδή των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όπως αναφέρεται, ο κ. Κακούρης υπηρέτησε στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕπ για σχεδόν 20 χρόνια, μεταξύ άλλων και ως πρόεδρος της Επιτροπής Δεοντολογίας και Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Τράπεζας. Πριν διοριστεί αντιπρόεδρος της ΕΤΕπ, διετέλεσε διευθυντής Στρατηγικής και Συντονισμού και προηγουμένως διευθυντής Διεθνών Χρηματοδοτικών Οργανισμών και Οικονομικής Διαχείρισης Κεντρικής Κυβέρνησης στο κυπριακό υπουργείο Οικονομικών.

Ο Κυριάκος Κακούρης διαδέχεται τη Λιλιάνα Πάβλοβα, η οποία κατείχε το αξίωμα της αντιπροέδρου από το 2019.

Η Διευθύνουσα Επιτροπή είναι το μόνιμο συλλογικό εκτελεστικό όργανο της ΕΤΕπ και αποτελείται τον πρόεδρο και οκτώ αντιπροέδρους. Ρόλος της είναι η διαχείριση των τρεχουσών υποθέσεων της ΕΤΕπ, η προετοιμασία των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και η διασφάλιση της εκτέλεσης των αποφάσεων. Τα μέλη της διορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών, το οποίο αποτελείται από τους υπουργούς Οικονομικών της Ε.Ε., μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Σε δήλωσή του ο κ. Κακούρης σημειώνει πως επιλέγηκε από την Κύπρο για να συμμετάσχει στο ΔΣ της ΕΤΕπ από την ένταξη της χώρας στην Ε.Ε. «Γνωρίζω από πρώτο χέρι ότι η Τράπεζα αποτελεί καίριο εργαλείο επίτευξης συλλογικών στόχων, διοχετεύοντας πολύτιμη χρηματοδότηση για την κοινωνική συνοχή, την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία», πρόσθεσε.

Σε δική του δήλωση ο πρόεδρος της ΕΤΕπ, Βέρνερ Χόγιερ, ανέφερε ότι ο κ. Κακούρης ήταν το αρχαιότερο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΤΕπ, και δήλωσε βέβαιος ότι «θα είναι αταλάντευτος αρωγός της Διευθύνουσας Επιτροπής μας σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς για την Ευρώπη και τον κόσμο».

Από την πλευρά της η κ. Πάβλοβα ανέφερε πως είχε το προνόμιο τα τελευταία τέσσερα χρόνια να συνεργάζεται στενά με αφοσιωμένους συναδέλφους και εταίρους, και πρόσθεσε πως «σε περιόδους αβεβαιότητας χειριστήκαμε τις προκλήσεις που δημιούργησε η πανδημία COVID-19 και η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, με έργα που έκαναν θετική διαφορά για τις ζωές των πολιτών εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης», ενώ εξέφρασε τη χαρά της για το ότι διάδοχός της είναι ο Κυριάκος Κακούρης, «ο οποίος γνωρίζει πολύ καλά την Τράπεζα και του εύχομαι καλή επιτυχία στον νέο του ρόλο».

ΑΡΘΡΟ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Η τεχνολογία στην υπηρεσία της ειρήνης

Αλήθεια, έχει καταφέρει η τεχνολογία να συνεισφέρει στην προώθηση της ειρήνης και της σταθερότητας; Βλέπουμε πως υπάρχουν πολλές νέες καινοτόμες τεχνολογίες που συμβάλλουν στην επίλυση, ή τουλάχιστον στην μη επέκταση συγκρούσεων και στη διατήρηση της ειρήνης. Πώς λοιπόν η τεχνολογία συμβάλλει σε αυτή τη διαδικασία;

Η πρώτη και πιο γνώριμη σε όλους μας συμβολή της τεχνολογίας είναι η χρήση των μέσων επικοινωνίας. Οι τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα των κινητών τηλεφώνων και του Διαδικτύου έχουν επιτρέψει στους ανθρώπους να επικοινωνούν γρήγορα και αποτελεσματικά σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ασφάλεια επίσης που προσφέρουν κάποιες ειδικές τεχνολογίες έχουν βοηθήσει στην άμεση και χωρίς παρεμβολές επικοινωνία μεταξύ κυβερνήσεων, οργανισμών και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων για την επίλυση διεθνών διαφορών. Στην ιστορία υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις που ένα τηλεφώνημα σταμάτησε δυσάρεστα γεγονότα. Θα μου πείτε ότι αυτό είναι το προφανές, όμως φανταστείτε αν δεν υπήρχε η απευθείας επικοινωνία τι θα μπορούσε να έχει συμβεί. Επίσης, έχουν αναπτυχθεί ισχυρά εργαλεία για την παρακολούθηση και την αντιμετώπιση συγκρούσεων. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω δορυφόρων, ειδικά εξοπλισμένων αεροπλάνων και UAVs αφού μπορούν να παρακολουθήσουν τις κινήσεις στρατιωτικών δυνάμεων ώστε να προληφθούν τυχόν επιθέσεις. Επιπλέον, η τεχνολογία του διαδικτύου έχει αναπτυχθεί πολύ, με τους αναλυτές δεδομένων να μπορούν να ανιχνεύσουν πρόωρα απειλές και να παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για την ασφάλεια. Μπορούμε να πούμε ότι η τεχνολογία συμβάλλει και στην εκπαίδευση, αφού μέσω της εικονικής πραγματικότητας και της προσομοίωσης μπορούμε να βιώσουμε τις συνέπειες των συγκρούσεων και να αναπτύξουμε τεχνικές με σκοπό να τις αποφύγουμε. Η τεχνολογία, λοιπόν, μπορεί να παίξει έναν σημαντικό ρόλο στην επίλυση συγκρούσεων και την επικράτηση της ειρήνης μέσω της επικοινωνίας, της παρακολούθησης και της εκπαίδευσης. Είναι σημαντικό να συνεχίσουμε να αξιοποιούμε αυτά τα εργαλεία και να τα εντάξουμε σε διαδικασίες επίλυσης διαφορών. Αφού σε πολλές περιπτώσεις ο άνθρωπος από μόνος του δυσκολεύεται να πετύχει το αυτονόητο, ίσως μπορέσουν να μας βοηθήσουν οι μηχανές και η τεχνολογία.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Ανησυχία για την προμήθεια φυσικού αερίου στην Ευρώπη

Το Τελ Αβίβ έκλεισε το κοίτασμα Tamar, φόβοι μείωσης εξαγωγών από Αίγυπτο

Ενώ η Ευρώπη ετοιμάζεται για τον επόμενο χειμώνα, η εντολή που έδωσε το Ισραήλ στη Chevron να διακόψει κάθε δραστηριότητα στο κοίτασμα αερίου Tamar ενδέχεται να έχει άμεσο αντίκτυπο στην επάρκεια ενεργειακών πόρων για τη Γηραιά Ηπειρο. Το Ισραήλ έδωσε τη σχετική εντολή στον ενεργειακό κολοσσό επικαλούμενο, βέβαια, λόγους ασφαλείας, από τη στιγμή που βρίσκεται και επισήμως σε πόλεμο με τη Χαμάς. Η Αίγυπτος διερευνά τον αντίκτυπο που θα έχει η εξέλιξη στα σχέδιά της να προχωρήσει σε νέες εξαγωγές υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) προς την Ευρώπη. Την πληροφορία ανέφεραν στο Bloomberg Αιγύπτιοι αξιωματούχοι, που ζήτησαν να παραμείνουν ανώνυμοι. Οπως τόνισαν, με τη διακοπή των εργασιών στο Tamar οι εισαγωγές της Αιγύπτου σε ισραηλινό αέριο μειώθηκαν περίπου κατά 20%, στα 650 εκατ. κυβικά μέτρα την ημέρα.

Την περασμένη εβδομάδα ο Αιγύπτιος υπουργός Πετρελαίου ανακοίνωσε πως η Αίγυπτος θα αρχίσει να εξάγει και πάλι LNG εντός του Οκτωβρίου, μετά την παύση στη διάρκεια των θερινών μηνών. Πρόκειται για LNG που έχει παραχθεί από φυσικό αέριο της Αιγύπτου, αλλά εξίσου και από εισαγόμενο αέριο από το Ισραήλ. Η διακοπή των εργασιών στο κοίτασμα Tamar αναμένεται να περιορίσει τις εξαγωγές στην Ευρώπη, που εξαρτάται όλο και περισσότερο από εναλλακτικούς προμηθευτές έναντι του ρωσικού αερίου και ιδιαιτέρως κατά τη χειμερινή περίοδο. «Ο άγνωστος Χ είναι η διάρκεια της διακοπής των εργασιών στο Tamar», τονίζει ο Λέο Καμπούς, αναλυτής της Energy Aspects, που τονίζει πως αν συνεχιστεί η παραγωγή στο εν λόγω κοίτασμα θα συνεχιστούν και οι εξαγωγές στην Αίγυπτο και από αυτήν στην Ευρώπη. Το Ισραήλ δεν έχει πάντως ενημερώσει την Αίγυπτο για οποιαδήποτε δια-κοπή εργασιών στο πολύ μεγαλύτερο κοίτασμα Λεβιάθαν.

Η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας προεξοφλεί πως η προσφορά αερίου θα παραμείνει περιορισμένη και προειδοποιεί για κίνδυνο εκτόξευσης των τιμών.

Το Ισραήλ έδωσε εντολή στη Chevron να διακόψει κάθε δραστηριότητα στο κοίτασμα φυσικού αερίου Tamar, δεν έχει πάντως ενημερώσει για οποιαδήποτε διακοπή εργασιών στο πολύ μεγαλύτερο κοίτασμα Λεβιάθαν.

Στο μεταξύ, η Ευρώπη φαίνεται πως έχει κι άλλους λόγους να ανησυχεί για τον χειμώνα που αρχίζει σύντομα, καθώς η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας (IEA) προεξοφλεί πως η προσφορά φυσικού αερίου θα παραμείνει περιορισμένη σε παγκόσμιο επίπεδο, παρά και την πρόσφατη μείωση της ζήτησης. Σε χθεσινή ανακοίνωσή της η IEA προειδοποιεί επιπλέον πως αν ο χειμώνας είναι βαρύς υπάρχει μεγάλος κίνδυνος νέας εκτόξευσης των τιμών του καυσίμου. Οπως τονίζει, οι ταμιευτήρες αερίου της Ευρώπης είναι σχεδόν γεμάτοι και μάλιστα εγκαίρως και σαφώς νωρίτερα από όσο προβλέπει το σχετικό χρονοδιάγραμμα. «Αυτό όμως δεν αποτελεί εγγύηση πως οι τιμές θα παραμείνουν σταθερές», προειδοποιεί η IEA και προσθέτει πως «ο κίνδυνος μεγάλης αστάθειας στις τιμές της ενέργειας, ιδιαιτέρως σε περίπτωση πολύ κρύου χειμώνα, αποτελεί λόγο ανησυχίας».

Είναι γεγονός ότι η Ευρώπη παραμένει ευάλωτη σε περίπτωση απρόοπτων μεταβολών στην προσφορά ενεργειακών πόρων, δεδομένου ότι ο φετινός χειμώνας θα είναι ο πρώτος που θα πρέπει να διανύσει χωρίς καθόλου ρωσικό αέριο. Οι τελευταίες εξελίξεις, από τις απεργίες σε εγκαταστάσεις LNG στην Αυστραλία μέχρι τον νέο πόλεμο στη Μέση Ανατολή, έχουν προκαλέσει νέα άνοδο στις τιμές του φυσικού αερίου.

BLOOMBERG

Εκτακτα μέτρα από διεθνείς ομίλους στο Ισραήλ

Με φόντο τον αιματηρό πόλεμο στη Μέση Ανατολή που μπαίνει σήμερα στην πέμπτη ημέρα του, εταιρείες παγκοσμίου βεληνεκούς ανέστειλαν προσωρινά ορισμένες από τις δραστηριότητές τους στο Ισραήλ και ζήτησαν από τους υπαλλήλους τους να εργαστούν, μέχρι νεωτέρας, από το σπίτι. Αεροπορικές εταιρείες, τράπεζες και τεχνολογικοί κολοσσοί έλαβαν έκτακτα μέτρα, προκρίνοντας την ασφάλεια των υπαλλήλων και των πελατών τους, την ώρα που συνεχίζονται οι εχθροπραξίες μετά την αιφνιδιαστική επίθεση της Χαμάς στο Ισραήλ.

Αεροπορικές εταιρείες της Ασίας, της Ευρώπης και των ΗΠΑ ανέστειλαν τις απευθείας πτήσεις προς το Τελ Αβίβ. Ανάμεσά τους η Delta Air Lines, η οποία αποφάσισε να ακυρώσει τις πτήσεις της με προορισμό το Τελ Αβίβ έως τις 31 Οκτωβρίου, καθώς παρακολουθεί τα γεγονότα στην περιοχή, ενώ η El Al πραγματοποιεί πτήσεις για να επιστρέψουν οι έφεδροι στο Ισραήλ, στο πλαίσιο της μεγαλύτερης κινητοποίησης στην ιστορία της χώρας. Ο κολοσσός της κρουαζιέρας Royal Caribbean προσαρμόζει πολλά δρομολόγια στην περιοχή και οι επισκέπτες που επηρεάζονται ειδοποιούνται απευθείας, ενώ προσαρμογές στα δρομολόγιά τους έκαναν και οι Carnival και Norwegian Cruise Line. Η αλυσίδα ξενοδοχείων Intercontinental Hotels Group παρακολουθεί στενά την κατάσταση στο Ισραήλ και έχει αυξήσει τα μέτρα ασφαλείας μέσα και γύρω από τα ξενοδοχεία της, ενώ τα Six Senses Shaharut και Indigo - Diamond District έκλεισαν προσωρινά στο Τελ Αβίβ.

Ο διευθύνων σύμβουλος της JPMorgan Chase, Τζέιμι Ντάιμον, δήλωσε ότι η τράπεζα είναι στο πλευρό του Ισραήλ και έδωσε εντολή στους υπαλλήλους της στη χώρα να εργάζονται εξ αποστάσεως για το άμεσο μέλλον, σύμφωνα με το CNN. Στο ίδιο μήκος κύματος η Morgan Stanley και η Goldman Sachs συμβούλευσαν τους υπαλλήλους τους στο Ισραήλ να κάνουν τηλεργασία. Κλειστό θα παραμείνει και το παράρτημα της Bank of America στο Τελ Αβίβ, σύμφωνα με εσωτερικό σημείωμα που περιήλθε στην κατοχή του Reuters.

Η Chevron, ο No2 παραγωγός πετρελαίου και φυσικού αερίου των ΗΠΑ, έλαβε εντολή από το υπουργείο Ενέργειας του Ισραήλ να κλείσει το κοίτασμα φυσικού αερίου Tamar στα ανοιχτά της βόρειας ακτής της χώρας, δήλωσε εκπρόσωπος της εταιρείας, ενώ στον κλάδο των logistics η Adani Ports του Ινδού δισεκατομμυριούχου Γκαουτάμ Αντάνι, που διαχειρίζεται το λιμάνι της Χάιφα στο βόρειο Ισραήλ, δήλωσε ότι το λιμάνι παραμένει λειτουργικό, αλλά ο κολοσσός ενημερώνεται διαρκώς για τις εξελίξεις και έχει στο συρτάρι ένα σχέδιο επιχειρηματικής συνέχειας.

Η Adani Ports, που διαχειρίζεται το λιμάνι της Χάιφα στο βόρειο Ισραήλ, δήλωσε ότι το λιμάνι παραμένει λειτουργικό, αλλά ο κολοσσός ενημερώνεται διαρκώς για τις εξελίξεις και έχει στο συρτάρι ένα σχέδιο επιχειρηματικής συνέχειας.

Αεροπορικές ανέστειλαν πτήσεις, τράπεζες και τεχνολογικοί κολοσσοί ζητούν από τους υπαλλήλους να εργαστούν, μέχρι νεωτέρας, από το σπίτι.

Η UPS, η μεγαλύτερη εταιρεία παράδοσης δεμάτων στον κόσμο, ανέστειλε προσωρινά τις πτήσεις εντός και εκτός Ισραήλ, το ίδιο και η FedEx, ενώ έχουν σχέδια έκτακτης ανάγκης, με στόχο να μεταφέρουν δέματα που βρίσκονται ήδη στο Ισραήλ στους προορισμούς τους όσο πιο γρήγορα κριθεί ασφαλές, όπως ενημέρωσαν τους πελάτες τους. Η Nvidia, η μεγαλύτερη κατασκευάστρια τσιπ που χρησιμοποιούνται για τεχνητή νοημοσύνη και γραφικά υπολογιστών στον κόσμο, ακύρωσε μια σύνοδο κορυφής AI που επρόκειτο να διεξαχθεί στο Τελ Αβίβ την επόμενη εβδομάδα. Προσωρινό λουκέτο υπό το πρίσμα των εξελίξεων ανακοίνωσαν, τέλος, η H&M και τα καταστήματα του κολοσσού της Inditex. «Τα καταστήματά μας θα παραμείνουν προσωρινά κλειστά και τα χρονοδιαγράμματα επιστροφής θα παραταθούν κατά 30 ημέρες από την επαναλειτουργία τους», γράφει το σχετικό μήνυμα στον ιστότοπο της Zara στο Ισραήλ. Ο μεγαλύτερος λιανοπωλητής μόδας στον κόσμο έχει 84 καταστήματα στη χώρα.

Η ελληνική πτυχή της σύγκρουσης

Η στρατηγική σχέση της Αθήνας με το Ισραήλ δεν πρόκειται να επηρεαστεί

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η κατάσταση, όπως αυτή διαμορφώνεται τα τελευταία 24ωρα στο Ισραήλ και στη Γάζα, επηρεάζει με τρόπο έμμεσο και κάποια από τα ευρύτερα ελληνικά ανοίγματα στην περιοχή της Μέσης Ανατολής. Προφανώς η διμερής σχέση Ελλάδας και Ισραήλ δεν επηρεάζεται. Ωστόσο μπαίνουν προσωρινά εμπόδια στη δημιουργία νέων συνεργειών, με εργαλεία τα διάφορα τριμερή σχήματα συνεργασίας Ελλάδας και Κυπριακής Δημοκρατίας με το Ισραήλ και άλλες χώρες της περιοχής, σε συνδυασμό και με τις Συμφωνίες του Αβραάμ ανάμεσα στο Ισραήλ και –κυρίως– μοναρχίες του Περσικού κόλπου. Υπενθυμίζεται ότι στην πρόσφατη τριμερή Ελλάδας, Κυπριακής Δημοκρατίας και Ισραήλ στη Λευκωσία (4 Σεπτεμβρίου) είχε τεθεί επί τάπητος η ενεργειακή διασύνδεση με τη Σαουδική Αραβία και σε βάθος χρόνου με την Ινδία. Σε γενικές γραμμές, οι συζητήσεις για την εξαγωγή του φυσικού αερίου του Ισραήλ και της Ανατολικής Μεσογείου προς την Ευρώπη μπαίνουν σε διαφορετική βάση.

Αρνητικός αντίκτυπος σε ευρύτερες συνέργειες, όπως η ενεργειακή διασύνδεση με τη Σαουδική Αραβία και σε βάθος χρόνου με την Ινδία.

Ο Μπέντζαμιν Νετανιάχου, ο Νίκος Χριστοδουλίδης και ο Κυριάκος Μητσοτάκης στην πρόσφατη τριμερή σύνοδο στη Λευκωσία.

Η τουρκική μεταβλητή

Η Αθήνα παρακολουθεί, επίσης, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζεται τις εξελίξεις η Αγκυρα. Τα πρώτα 24ωρα ο πρόεδρος της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν επιχείρησε να ισορροπήσει ανάμεσα στην ανάγκη να μείνει ενεργή η δυναμική πλήρους εξομάλυνσης των σχέσεων με το Ισραήλ, αλλά και να μην έρθει σε σύγκρουση με το κοινό αίσθημα, ειδικά το τμήμα του πληθυσμού που πρόσκειται στο ΑΚΡ και στηρίζει αναφανδόν τη Χαμάς και τον παλαιστινιακό σκοπό. Χθες το βράδυ, ωστόσο, έδειξε ότι κλίνει προς την εναρμόνιση με το τουρκικό λαϊκό αίσθημα, ενώ βρήκε και την ευκαιρία να επιτεθεί με σφοδρότητα στις ΗΠΑ, λίγες ημέρες μετά την κατάρριψη τουρκικού UAV στη βόρεια Συρία.

Σε επίπεδο εξέλιξης της κρίσης, και ενώ οι ισραηλινές δυνάμεις άμυνας είναι προσανατολισμένες στο ενδεχόμενο ενός πολυμέτωπου αγώνα, κατέστη σαφής η σημασία της συνεργασίας του Ισραήλ με Κύπρο και Ελλάδα. Ηδη αυτές τις ημέρες πρακτικά το αεροδρόμιο της Λάρνακας έχει μετατραπεί σε διαμετακομιστικό σταθμό για Ισραηλινούς που είτε φεύγουν είτε επιστρέφουν στη χώρα τους. Την ίδια στιγμή, πάντως, η Αθήνα κρατάει ανοιχτούς τους διαύλους με όλες τις χώρες της περιοχής. Ο υπουργός Εξωτερικών Γιώργος Γεραπετρίτης συνομίλησε τηλεφωνικώς με τους ομολόγους του της Αιγύπτου και της Συρίας, ενώ είχε και επαφές στο περιθώριο της διάσκεψης Ε.Ε. με το Συμβούλιο Χωρών του Κόλπου στη Μουσκάτ του Ομάν.

Σχέδιο πέντε σημείων

Κατά την παρέμβασή του στη διάσκεψη ο κ. Γεραπετρίτης ανέπτυξε και σχέδιο πέντε σημείων για τη σύγκρουση στο Ισραήλ και στη Λωρίδα της Γάζας. Στο σχέδιό του ο κ. Γεραπετρίτης προτείνει:

- Πρώτον, ομόφωνη καταδίκη της βίας, της τρομοκρατίας και της απάνθρωπης μεταχείρισης.
- Δεύτερον, άμεση απελευθέρωση όλων των ομήρων και των απαχθέντων.
- Τρίτον, αποφυγή κάθε επιθετικής ενέργειας εναντίον αμάχων.
- Τέταρτον, διασφάλιση ανθρωπιστικής βοήθειας και ανθρωπιστικών διαδρόμων προκειμένου να μην τεθεί σε κίνδυνο καμία ζωή.
- Πέμπτον, σύγκληση ειδικής συνόδου κορυφής σχετικά με την κατάσταση στη Μέση Ανατολή με τη συμμετοχή του ΟΗΕ, της Ε.Ε., του Αραβικού Συνδέσμου και των δύο εμπλεκομένων μερών, του Ισραήλ και της Παλαιστινιακής Αρχής.

Ο ρόλος του Ιράν και η πιθανή εμπλοκή της Χεζμπολάχ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ**

Οσο περνούν οι ημέρες, νέα στοιχεία έρχονται στο φως για την τρομοκρατική επιχείρηση της Χαμάς στο Ισραήλ. Ο Στίβεν Βάγκνερ, καθηγητής του Πανεπιστημίου Brunel του Λονδίνου και ειδικός σε θέματα πληροφοριών και ασφάλειας στη Μέση Ανατολή, τονίζει σε συνέντευξή του στην «Κ» ότι πριν από μερικές εβδομάδες οι ένοπλες δυνάμεις του Ισραήλ (IDF) είχαν μετακινήσει τρία τάγματα από τα σύνορα του Ισραήλ με τη Γάζα προς τη Δυτική Οχθη. Αφορμή είχαν υπάρξει συγκρούσεις Παλαιστινίων με τις δυνάμεις ασφαλείας του Ισραήλ.

Στα μέσα Αυγούστου, ενδεικτικά, δύο Ισραηλινοί άμαχοι είχαν σκοτωθεί κατά τη διάρκεια επίθεσης στην κωμόπολη Χουβάρα, ενώ οι δυνάμεις ασφαλείας του Ισραήλ είχαν πυροβολήσει και τραυματίσει θανάσιμα στο κεφάλι έναν 19χρονο Παλαιστίνιο. «Τα γεγονότα στη Δυτική Οχθη και η μετακίνηση προς τα εκεί στρατευμάτων είχαν ως αποτέλεσμα ο τομέας της Γάζας να αποδυναμωθεί», παρατηρεί ο κ. Βάγκνερ, κάνοντας λόγο για «σφάλματα σε τακτικό επίπεδο».

Ο κ. Βάγκνερ, που την τελευταία δεκαπενταετία μελετάει απόρρητα πληροφοριακά δελτία των μυστικών υπηρεσιών της Μ. Βρετανίας, των ΗΠΑ και του Ισραήλ, αποκαλύπτει ακόμη ότι πριν από δύο εβδομάδες οι ισραηλινές υπηρεσίες είχαν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η Χαμάς δεν ενδιαφερόταν πλέον να έρθει σε άμεση σύγκρουση με το Ισραήλ. «Υπήρχαν αναφορές σύμφωνα με τις οποίες η παλαιστινιακή οργάνωση ενδιαφερόταν κυρίως για τη χρηματοδότησή της για εσωτερικά ζητήματα και για το πώς δεν θα διαταράσσονταν οι σχέσεις της με το Κατάρ. Υπήρχε επομένως η εκτίμηση ότι τα πράγματα είναι ασφαλή», σημειώνει.

Με τα παραπάνω συμφωνούν πληροφορίες που φιλοξενήθηκαν στον διεθνή Τύπο, σύμφωνα με τις οποίες οι μυστικές υπηρεσίες του Ισραήλ είχαν ειδοποιηθεί από τις αντίστοιχες της Αιγύπτου για σχέδιο επίθεσης εναντίον της χώρας, με τις προειδοποιήσεις, ωστόσο, να μη λαμβάνονται υπόψη.

Στοιχεία και εκτιμήσεις για πιθανή εμπλοκή του Ιράν στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση της αιματηρής επιχείρησης της 7ης Οκτωβρίου επικαλείται και ο Ιωσήφ Φιτσανάκης, ιδρυτής του τμήματος Πληροφοριών και Ασφάλειας του Πανεπιστημίου Coastal Carolina των ΗΠΑ. «Οι Ιρανοί πράκτορες τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργήσει μια δομή μέσα στη Λωρίδα της Γάζας, παράλληλη με της Χαμάς. Συμμετέχουν σε αυτήν στελέχη της οργάνωσης, που όμως είναι απόλυτα έμπιστα στους Ιρανούς. Αυτή η δομή με άκρα μυστικότητα έβαλε σε εφαρμογή την επίθεση που είδαμε στις 7 Οκτωβρίου. Πιστεύω ότι την ημέρα της επίθεσης ακόμη και υψηλόβαθμα στελέχη της Χαμάς πρέπει να αιφνιδιάστηκαν», υποστηρίζει ο κ. Φιτσανάκης.

Οι κ. Βάγκνερ και Φιτσανάκης αφήνουν ανοικτό το ενδεχόμενο εμπλοκής στη σύγκρουση και της Χεζμπολάχ σε περίπτωση χερσαίας επιχείρησης των ενόπλων δυνάμεων του Ισραήλ στη Λωρίδα της Γάζας. «Εάν τελικά οι Ισραηλινοί αποφασίσουν να μπουν με χερσαίες δυνάμεις μέσα στη Λωρίδα της Γάζας, σίγουρα θα υπάρξει επίθεση ανάλογης ισχύος με εκείνη της Χαμάς από τη Χεζμπολάχ στο βόρειο Ισραήλ», δήλωσε ο Ελληνας καθηγητής.

Το πλήγμα του πολέμου στη ρωσική οικονομία

Η υποτίμηση στο ρούβλι και τα μεγάλα προβλήματα παρά την αύξηση του ΑΕΠ

Της **ΠΑΤΡΙΤΣΙΑ ΚΟΕΝ**
THE NEW YORK TIMES

«Τα πάντα χρειάζονται για το μέτωπο», δήλωσε προσφάτως ο Ρώσος υπουργός Οικονομικών επαναλαμβάνοντας αυτό που έλεγαν οι Σοβιετικοί στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Αναφερόταν στις τελευταίες δαπάνες της κυβέρνησης. Η ρωσική κυβέρνηση εξακολουθεί να μιλάει για «ειδική στρατιωτική επιχείρηση», αλλά ο νέος προϋπολογισμός της προδίδει πως η οικονομία αναδιατάσσεται πλήρως με γνώμονα τις ανάγκες του πολέμου. Σχεδόν το 1/3 των φετινών δαπανών, περίπου 109 δισ. δολ., θα διατεθεί για την «εθνική άμυνα», ενώ υπό άλλες συνθήκες θα προορίζονταν για τον τομέα της υγείας, την παιδεία, τα οδικά δίκτυα και άλλες υποδομές. Το 6% του ΑΕΠ της Ρωσίας διοχετεύεται στην πολεμική της μηχανή και είναι υπερδιπλάσιο σε σύγκριση με το αντίστοιχο προ της εισβολής.

Από την εισβολή στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο του 2022, η οικονομία της Ρωσίας προσαρμόζεται σε νέες συνθήκες με εκπληκτική ταχύτητα. Ο μεγαλύτερος εμπορικός της εταίρος, η Ε.Ε., διέρρηξε τις οικονομικές της σχέσεις με τη Μόσχα, τις εφοδιαστικές αλυσίδες και τις πλέον αξιόπιστες πηγές εισοδήματος από το εξωτερικό. Η Ουάσιγκτον χρησιμοποίησε την ισχύ της για να «παγώσει» εκατοντάδες δισ. δολ. ρωσικών περιουσιακών στοιχείων και να αποκόψει τη χώρα από το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Σήμερα, 19 μήνες αργότερα, η ρωσική οικονομία έχει αποδειχθεί πολύ πιο ανθεκτική από όσο πίστευαν πολλοί στη Δύση όταν της επέβαλαν κυρώσεις. Η Μόσχα βρήκε άλλη πελατεία για το πετρέλαιό της. Διοχέτευσε χρήμα στην οικονομία με ραγδαίους ρυθμούς για να χρηματοδοτήσει την πολεμική της μηχανή, θέτοντας σχεδόν όλους τους εργάτες σε θέσεις εργασίας και αυξάνοντας την πληρωμή τους. Η Τράπεζα της Ρωσίας υπολογίζει ότι το ΑΕΠ της θα αυξηθεί 2,5% φέτος υπερβαίνοντας την ανάπτυξη τόσο της Ε.Ε. όσο και των ΗΠΑ. Αυτά βέβαια είναι η μία πλευρά της πραγματικότητας. Οπως επισημαίνει η Λάουρα Σολάνκο, σύμβουλος στο Ινστιτούτο Οικονομιών σε Μετάβαση που ανήκει στην Τράπεζα της Φινλανδίας, «όταν μια οικονομία είναι σε πόλεμο, το ΑΕΠ της δεν είναι αξιόπιστο κριτήριο». Η ίδια εξηγεί ότι η παραγωγή όπλων αυξάνει το ΑΕΠ αλλά δεν βελτιώνει συνήθως την ποιότητα ζωής των ανθρώπων.

Σχεδόν το 1/3 των φετινών δαπανών, περίπου 109 δισ. δολ., θα διατεθεί για την «εθνική άμυνα», αντί για υγεία, παιδεία, υποδομές.

Η επίμονη ζήτηση για ξένο νόμισμα για την πληρωμή εισαγωγών και επενδύσεις έχει οδηγήσει το ρούβλι σε ραγδαία πτώση και την περασμένη εβδομάδα υποχώρησε κάτω από το ψυχολογικό όριο των 100 προς ένα δολάριο. Επιταχύνει, έτσι, τον πληθωρισμό. Η αύξηση των δημοσίων δαπανών και του δανεισμού έχει εντείνει τις πιέσεις σε μια οικονομία που ήδη υπερθερμαινόταν. Το καλοκαίρι η κεντρική τράπεζα αύξησε τα επιτόκια στο 13% για να ανακόψει τον πληθωρισμό. Ετσι όμως είναι πολύ πιο ακριβή για τις επιχειρήσεις η ανάπτυξή τους όπως και η πίστωση για τους καταναλωτές, και η ανάπτυξη αναμένεται να επιβραδυνθεί. Επιπλέον, οι καταναλωτές δυσκολεύονται να καλύψουν τις καθημερινές τους ανάγκες καθώς έχουν ακριβύνει τα βασικά είδη διατροφής όπως τα γαλακτοκομικά, το βούτυρο, το κρέας, ακόμη και το ψωμί. Δημοσκόπηση που δημοσιεύθηκε την Παρασκευή φέρει τους συνταξιούχους να παραπονούνται για τις υψηλές τιμές όχι μόνον του κρέατος και των πουλερικών αλλά και των φαρμάκων και των οικοδομικών υλικών.

Ενόψει των προεδρικών εκλογών του Μαρτίου, ο Βλαντιμίρ Πούτιν αναγνώρισε τον περασμένο μήνα ότι ο πληθωρισμός και η υποτίμηση του νομίσματος αποτελούν σοβαρό λόγο ανησυχίας. Οπως τονίζει ο Τσαρλς Λίχφιλντ, υποδιευθυντής τους Γεωοικονομικού Κέντρου του Ατλαντικού Συμβουλίου, η πτώση του βιοτικού επιπέδου «φέρνει σε δύσκολη θέση ακόμη και μια αυταρχική κυβέρνηση». Εφόσον η Ρωσία εισάγει μεγάλο εύρος προϊόντων, από κινητά τηλέφωνα και πλυντήρια μέχρι αυτοκίνητα, φάρμακα και καφέ, η υποτίμηση του νομίσματος «καθιστά δύσκολο για τους καταναλωτές να αγοράσουν αυτά που αγόραζαν στο παρελθόν». Το ρούβλι έχει, πάντως, ανακάμψει εν μέρει και τα επιτόκια έχουν μειωθεί. Η Ρωσία βρήκε πρόθυμους αγοραστές για το πετρέλαιό της, το υγροποιημένο φυσικό της αέριο και για άλλες πρώτες ύλες. Επιπλέον έχει επιδείξει μεγάλη επιδεξιότητα στο να παρακάμπτει το πλαφόν των 60 δολ. το βαρέλι που επέβαλαν οι χώρες του G7 στις πωλήσεις ρωσικού πετρελαίου και τώρα το πουλάει ακριβότερα.

Οπως επισημαίνει ο Σεργκέι Γκούριεφ, Ρώσος οικονομολόγος που έφυγε από τη χώρα το 2013 και σήμερα εργάζεται στο Παρίσι, «είναι δύσκολο να αποτιμήσει κανείς με ακρίβεια την κατάσταση της ρωσικής οικονομίας». Οσα οικονομικά μοντέλα υπάρχουν είχαν σχεδιασθεί πριν από τον πόλεμο και βασίζονταν σε εντελώς διαφορετικές υποθέσεις. Και είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς τι σημαίνει αυτό στην πράξη για τα ρωσικά νοικοκυριά. «Είναι δύσκολο να συγκρίνει κανείς την ποιότητα της ζωής πριν και μετά τον πόλεμο γιατί δεν μπορεί να ξέρει τι σκέφτονται οι Ρώσοι. Οι Ρώσοι φοβούνται».

Το 6% του ΑΕΠ της Ρωσίας διοχετεύεται στην πολεμική της μηχανή και είναι υπερδιπλάσιο σε σύγκριση με το αντίστοιχο προ της εισβολής. Η επίμονη ζήτηση για ξένο νόμισμα για την πληρωμή εισαγωγών και επενδύσεις έχει οδηγήσει το ρούβλι σε ραγδαία πτώση και την περασμένη εβδομάδα υποχώρησε κάτω από το ψυχολογικό όριο των 100 προς ένα δολάριο, επιταχύνοντας τον πληθωρισμό.

«Ομπρέλα» στις ευρωπαϊκές τεχνολογίες από Ε.Ε.

Ο επίτροπος Ενιαίας Αγοράς της Ε.Ε., Τιερί Μπρετόν, τόνισε πως τα μέτρα που σχεδιάζει τώρα η Κομισιόν για την προστασία των ευαίσθητων κλάδων της τεχνολογίας θα αγγίξουν πολλές χώρες πέραν της Κίνας.

Η Ε.Ε. σχεδιάζει μέτρα για να προστατεύσει τις ευαίσθητες τεχνολογίες της Ευρώπης από τις βλέψεις ξένων επιχειρήσεων που μπορούν να απειλήσουν την οικονομία της και την ασφάλειά της. Για τον λόγο αυτό, καλεί τα κράτη-μέλη να αποτιμήσουν τον κίνδυνο που ενδέχεται να διατρέχουν ευαίσθητες βιομηχανίες τους, όπως ο τομέας των μικροεπεξεργαστών, η τεχνητή νοημοσύνη, η βιοτεχνολογία και η κβαντική τεχνολογία. Οπως τόνισε σχετικά η αντιπρόεδρος της Κομισιόν, Βιέρα Γιούροβα, «η τεχνολογία βρίσκεται αυτή τη στιγμή στο επίκεντρο του γεωπολιτικού ανταγωνισμού και η Ε.Ε. πρέπει να αποτελεί παίκτη και όχι πεδίο για να παίζουν άλλοι». Η ίδια υπογράμμισε πως οι βιομηχανίες αυτές που πρέπει να μελετήσουν και να προστατεύσουν τα κράτη-μέλη «είναι οι πλέον ευαίσθητες και παρουσιάζουν τον μεγαλύτερο και άμεσο κίνδυνο σε ό,τι αφορά την ασφάλεια της τεχνολογίας που χρησιμοποιούν και την κλοπή της τεχνολογίας τους».

Ζητεί από τα μέλη να αποτιμήσουν τον κίνδυνο που ενδέχεται να διατρέχουν ευαίσθητες βιομηχανίες τους.

Μολονότι η Κομισιόν απέφυγε να αναφερθεί σε κάποια συγκεκριμένη χώρα, η Ε.Ε. έχει επανειλημμένως τονίσει πως πρέπει να ετοιμαστεί καλύτερα για να αναπτύξει τις κατάλληλες πολιτικές και τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία του εμπορίου και των επενδύσεων. Εχει επίσης τονίσει πως η Κίνα θα μπορούσε να εκμεταλλευθεί το εμπόριο και τις επενδύσεις της Ευρώπης για τη δική της ασφάλεια, αλλά και για δικούς της στρατιωτικούς στόχους. «Η Κίνα είναι σαφώς ο ελέφαντας στο δωμάτιο όταν μιλάμε γενικά», επισήμανε η κ. Γιούροβα, αλλά και πάλι επέμεινε πως «στις συστάσεις μας είμαστε ουδέτεροι προς οποιαδήποτε χώρα». Σχολιάζοντας σχετικά, ο επίτροπος Ενιαίας Αγοράς, Τιερί Μπρετόν, δήλωσε πως τα μέτρα που σχεδιάζει τώρα η Κομισιόν για την προστασία αυτών των ευαίσθητων κλάδων της τεχνολογίας θα αγγίξουν πολλές χώρες πέραν του Πεκίνου. Οπως είπε, «θέλουμε να περιορίσουμε τους κινδύνους και όχι μόνον από την Κίνα αλλά και από οποιαδήποτε άλλη χώρα, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων εταίρων μας». Δεν είναι, βέβαια, ακόμη σαφές πώς θα ληφθούν τα μέτρα μετά τις εκτιμήσεις των κρατών-μελών. Τα μέτρα που σχεδιάζει η Κομισιόν αποτελούν, πάντως, το τελευταίο δείγμα των συντονισμένων προσπαθειών που καταβάλλουν τα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε. για να διευθετήσουν τις σχέσεις τους με την Κίνα. Παρά τον σχετικό προβληματισμό, ωστόσο, η Ε.Ε. έχει επανειλημμένως αναφέρει ότι έχει μεν διαφωνίες με την Κίνα σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κρατικής παρέμβασης στην οικονομία, αλλά δεν σκοπεύει να αποσυνδεθεί πλήρως από την οικονομική υπερδύναμη .

ASSOCIATED PRESS

Σφίγγει διεθνώς ο κλοιός στη βραχυχρόνια μίσθωση

Πληθαίνουν τα μέτρα που τίθενται ανά τον κόσμο για τη ρύθμιση της βραχυχρόνιας μίσθωσης, με στόχο να μετριαστεί ο αντίκτυπος της ανεξέλεγκτης ανάπτυξης πλατφορμών τύπου Airbnb. Στις πλατφόρμες αυτές αποδίδεται συχνά η εκτόξευση των ενοικίων, το λεγόμενο «gentrification» των γειτονιών, η μετεγκατάσταση των κατοίκων σε προάστια και ο υπερτουρισμός.

Το πρόσφατο παράδειγμα της Νέας Υόρκης είναι χαρακτηριστικό, καθώς στις αρχές Σεπτεμβρίου εφαρμόστηκαν νέοι αυστηροί κανονισμοί. Για τη διάθεση καταλύματος για βραχυχρόνια μίσθωση πρέπει να πληρούνται πέντε προϋποθέσεις: οι ιδιοκτήτες πρέπει να είναι παρόντες στο σπίτι κατά τη διάρκεια της ενοικίασης, δεν επιτρέπεται η πρόσβαση σε πάνω από δύο επισκέπτες, τα δωμάτια δεν πρέπει να κλειδώνουν, η κατοικία δεν πρέπει να έχει πλαφόν στο ενοίκιο (το λεγόμενο «rent control») και οφείλει να έχει τις απαραίτητες άδειες ώστε να δέχεται κρατήσεις. Ακόμη όμως και για όσους πληρούν τις προϋποθέσεις, η άδεια δεν είναι εύκολη υπόθεση, αφού η αρμόδια αρχή έχει επεξεργαστεί μόλις το 25% των αιτημάτων.

Ως αποτέλεσμα, περίπου 10.000 καταλύματα έχουν πλέον διαγραφεί από πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης, υποχρεώνοντας εφεξής τους περίπου 66 εκατ. τουρίστες που επισκέπτονται την πόλη κάθε χρόνο να μένουν σε ξενοδοχεία. Το μοντέλο που εφαρμόστηκε στη Νέα Υόρκη έχουν βέβαια υιοθετήσει αρκετές ακόμη πόλεις ανά τον κόσμο. Το 2021 η Βαρκελώνη ήταν η πρώτη πόλη στην Ευρώπη που απαγόρευσε την ενοικίαση δωματίων για λιγότερο από 30 ημέρες εάν δεν υπάρχει τουριστική άδεια. Ακολούθησαν το Παρίσι, το Αμστερνταμ και το Λονδίνο, όπου μπορεί κανείς να εκμισθώσει σπίτι έως 30 ημέρες ανά 120 ημέρες τον χρόνο. Στο Βερολίνο η εκμίσθωση κύριας κατοικίας απαιτεί άδεια και δευτερεύουσας κατοικίας έχει πλαφόν 90 ημέρες τον χρόνο. Αντίστοιχα μέτρα επιβάλλονται, μεταξύ άλλων, στο Σαν Φρανσίσκο, στη Σάντα Μόνικα, στο Τόκιο, στη Σιγκαπούρη και το Σίδνεϊ.

Στόχος των μέτρων σε όλες τις πόλεις είναι να αντισταθμιστεί το έλλειμμα διαθεσίμων κατοικιών για μακροχρόνια μίσθωση, το οποίο έχει οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των τιμών κατοικιών. Επίσης, στη Νέα Υόρκη ο στόχος των κανονισμών είναι η απομάκρυνση όσων υπερεκμεταλλεύονται τη βραχυχρόνια μίσθωση: χιλιάδες ήταν αυτοί που θέλοντας να βγάλουν εύκολα χρήματα αγόρασαν διαμερίσματα για να τα εκμισθώνουν ή ακόμη και τα ενοικίασαν για να τα υπενοικιάσουν.

Το κακό είναι ότι με τους νέους κανονισμούς θα υποστούν τις συνέπειες ακόμη και όσοι αξιοποίησαν το σύστημα με μέτρο, ώστε να έχουν ένα μικρό επιπλέον εισόδημα. «Εάν δεν ανατραπεί, η Νέα Υόρκη θα διώξει τους μικροϊδιοκτήτες σαν εμάς εκτός πόλης και θα αντικατασταθούμε από καταλύματα πολυτελείας», αναφέρει χαρακτηριστικά η ομάδα Restore Homeowner Autonomy & Rights NY.

Στη Νέα Υόρκη, μετά τους νέους αυστηρούς κανονισμούς που ξεκίνησαν να εφαρμόζονται στις αρχές Σεπτεμβρίου, περίπου 10.000 καταλύματα έχουν πλέον διαγραφεί από πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης.

Ricoh RansomCare:
Προστατευτείτε
από τις Κυβερνοεπιθέσεις

Tsiakkastel OFFICE LINE

Επικοινωνήστε μαζί μας στο 22862700 ή στο info@tsiakkastel.com.cy

γαστρονόμος

3 ΑΘΗΝΑΙΕΣ ΜΑΣ ΑΝΟΙΓΟΥΝ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΑΣ ΚΑΝΟΥΝ ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ.
ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

+ Η ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΜΑΣ ΦΤΙΑΧΝΕΙ VINTAGE ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.

«ΓΛΥΚΙΣΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΟΥ», ΑΜΥΓΔΑΛΟΤΟΥΡΤΑ, ΤΡΟΥΦΕΣ ΚΑΙ ΠΑΣΤΕΣ ΓΙΑ ΚΕΡΑΣΜΑ, ΟΛΑ ΒΑΣΙΣΜΕΝΑ ΣΕ ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΑΠΟ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ.

Κυριακή

15/10

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ανατροπές στην αγορά κατοικίας λόγω κρίσης

Αναθεωρούνται πολιτικές για τη «χρυσή βίζα» από χώρες της Ευρώπης, καταργούνται φοροαπαλλαγές σε αλλοδαπούς

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Είχαν αρχικά σχεδιασθεί για χώρες της Καραϊβικής και έγιναν παγκοσμίως δημοφιλείς ως εύκολος, ίσως ο ευκολότερος, τρόπος για να προσελκύσει μια χώρα επενδύσεις και ζεστό ξένο κεφάλαιο. Η δημοτικότητά τους εξαπλώθηκε τόσο ώστε κατέκτησε την Ε.Ε. στα χρόνια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και της μετέπειτα κρίσης χρέους της Ευρωζώνης, δίνοντας διέξοδο στις χειμαζόμενες και συχνά υπερχρεωμένες οικονομίες. Ο λόγος για πολιτικές και μέτρα όπως η «χρυσή βίζα» και οι φοροελαφρύνσεις που προσέφεραν χώρες-μέλη της Ευρωζώνης σε πολίτες τρίτων που αγόραζαν ακριβά ακίνητα και με τα κεφάλαιά τους ενίσχυαν οικονομικά όσες χώρες τα είχαν ανάγκη. Ανάμεσά τους βεβαίως και η Ελλάδα. Οι πολιτικές αυτές διευρύνθηκαν αργότερα με αφορμή την πανδημία και την τηλεργασία, για να συμπεριλάβουν τις ειδικές βίζες προς τους λεγόμενους «ψηφιακούς νομάδες», όσους είχαν δηλαδή τη δυνατότητα να εγκαθίστανται στον τόπο της επιλογής τους και να εργάζονται από εκεί, όπου κι αν βρισκόταν η έδρα της εργασίας τους. Οι αμφιλεγόμενες αυτές πολιτικές έφεραν δισεκατομμύρια στις χώρες που τις επιστράτευσαν σε δύσκολους καιρούς, ενίοτε και κατευθείαν στα ταμεία του κράτους. Σε πολλές περιπτώσεις, όμως,

Πορτογαλία και Ιρλανδία έχουν ήδη αναστείλει το πρόγραμμα χορήγησης βίζας σε ξένους επενδυτές ακινήτων.

Από το Αμστερνταμ μέχρι τη Βαρκελώνη και τη Φλωρεντία, δημοτικές αρχές αλλά και κυβερνήσεις λαμβάνουν μέτρα για τις βραχυχρόνιες μισθώσεις.

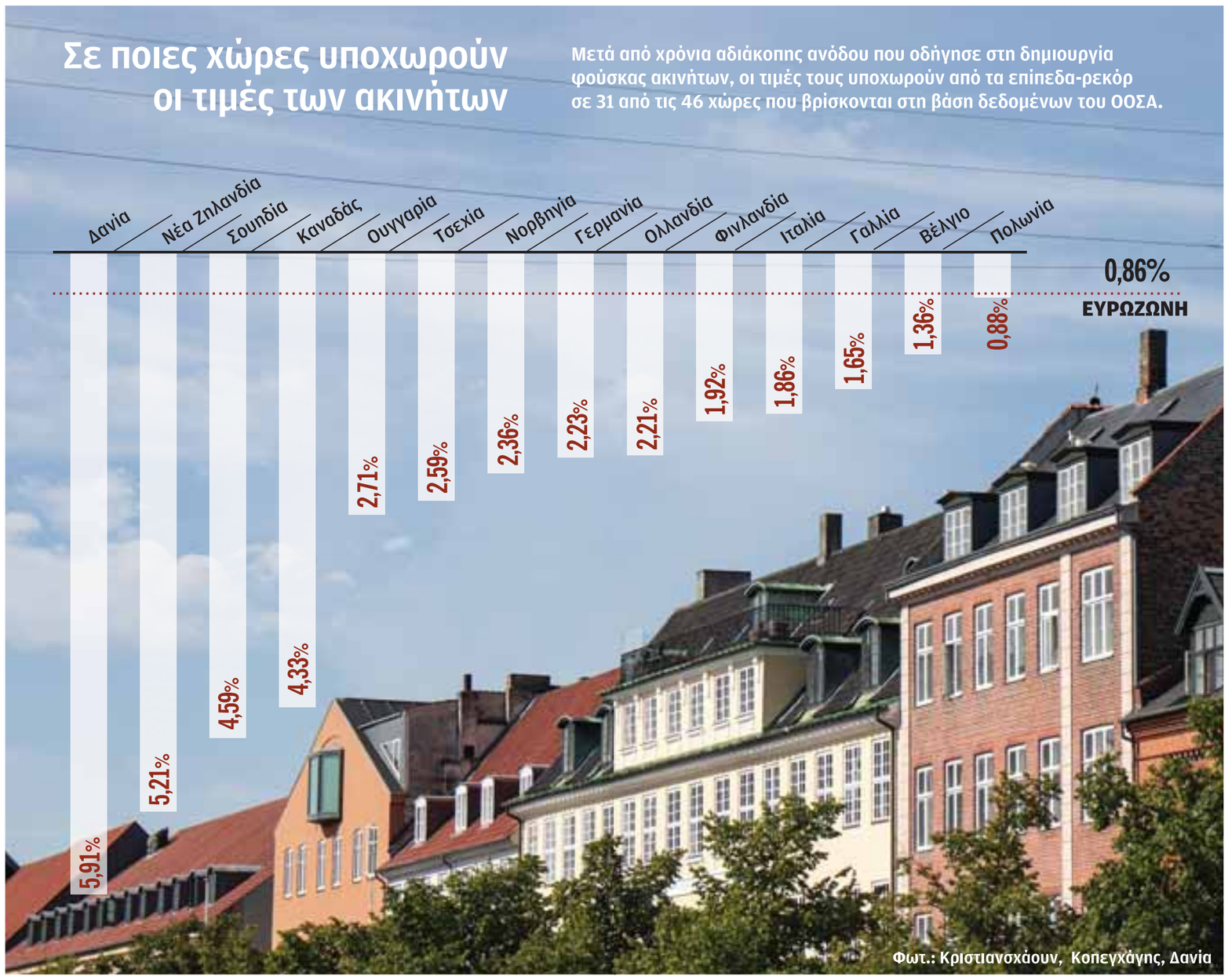

ΠΗΓΗ: ΟΟΣΑ, ΔΝΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

δημιούργησαν περισσότερα προβλήματα από όσα έλυσαν και ορισμένες χώρες αρχίζουν ήδη να τις καταργούν.

Οι πολιτικές της «χρυσής βίζας» και των φοροελαφρύνσεων σε αλλοδαπούς επικρίθηκαν ότι ανοίγουν την πόρτα στο «μαύρο» χρήμα και διευκολύνουν την απάτη, όπως και ότι ενισχύουν οικονομικά όσους έχουν ήδη δυσθεώρητα πλούτη, συχνά αμφιβόλου προελεύσεως. Ισως καν εις από όσους τις επέκριναν με αυτού του είδους τα κριτήρια δεοντολογίας δεν προέβλεπε τις παρενέργειες αυτών των πολιτικών που εκτόξευσαν τις τιμές των ακινήτων στη στρατόσφαιρα προκαλώντας στεγαστική κρίση. Μεσολάβησαν αντιδράσεις στο εσωτερικό των χωρών από πολίτες που ουσιαστικά εξοστρακίστηκαν από τις πόλεις τους, καθώς αδυνατούν να βρουν οικονομικά προσιτή στέγη. Εξώθησαν, έτσι, τελικά τις κυβερνήσεις σε αναθεώρηση των επιλογών τους και ανάκληση των επίμαχων πολιτικών.

Μέσα στην εβδομάδα η Πορτογαλία ανακοίνωσε ότι δίνει τέλος στην πολιτική των φοροελαφρύνσεων προς αλλοδαπούς που αγόραζαν ακίνητα στη χώρα και ο πρωθυπουργός της Αντόνιο Κόστα αποκήρυξε αυτή την πολιτική ως αδικαιολόγητη δημοσιονομική αδικία. Λίγους μήνες νωρίτερα, τον Φεβρουάριο η κυβέρνηση του Αντόνιο Κόστα είχε ήδη ανακοινώσει ότι τερματίζει την πολιτική της «χρυσής βίζας» που παραχωρούσε σε πολίτες τρίτων χωρών και με την οποία είχε καταφέρει να προσελκύσει στη χώρα επενδύσεις ύψους 6,8 δισ. ευρώ από το 2012, οπότε και υιοθετήθηκε. Η απόφαση συμπαρασύρει βέβαια και τις βίζες προς τους «ψηφιακούς νομάδες». Είχε προηγηθεί μόλις μία εβδομάδα νωρίτερα αντίστοιχη απόφαση της Ιρλανδίας, μολονότι η «χρυσή βίζα» είχε φέρει πακτωλό χρημάτων στη χώρα, καθώς από την εφαρμογή του μέτρου πριν από 11 χρόνια είχε προσελκύσει επενδύσεις ύψους 1,25 δισ. ευρώ.

Η Ιρλανδία είχε μάλιστα αναστείλει το πρόγραμμα από τον Μάρτιο του 2022 για τους Ρώσους πολίτες, στο πλαίσιο των κυρώσεων κατά της Μόσχας για τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Προς την ίδια κατεύθυνση φαίνεται να κινείται και η Ισπανία, μολονότι διατηρεί ακόμη σε ισχύ το επίμαχο πρόγραμμα. Η αντιπολίτευση ασκεί επίμονες πιέσεις στην κυβέρνηση υποστηρίζοντας ότι η χώρα «μετατρέπεται σε αποικία και φιλοξενεί βρώμικο χρήμα».

Καταιγίδα περιορισμών για Airbnb

Η πλατφόρμα της Airbnb έδωσε τη δυνατότητα σε κάθε ιδιοκτήτη κατοικίας να νοικιάζει το σπίτι του για μικρά χρονικά διαστήματα, μετατρέποντάς το έμμεσα σε κερδοφόρο επιχείρηση. Προσφέροντας ένα είδος εύκολου πλουτισμού, η Airbnb έγινε γρήγορα εξαιρετικά δημοφιλής, αλλά εξίσου γρήγορα προκάλεσε μείζονα προβλήματα στις αγορές στέγης. Κατηγορήθηκε ότι ευθύνεται για ένα κύμα μαζικών εξώσεων από πλευράς ιδιοκτητών που προσέβλεπαν στα υψηλά έσοδα της βραχυχρόνιας ενοικίασης, ότι οδήγησε τα ενοίκια στη στρατόσφαιρα αναγκάζοντας τους κατοίκους των ευρωπαϊκών μητροπόλεων τουριστικού ενδιαφέροντος να τις εγκαταλείψουν, εν ολίγοις ότι προκάλεσε στεγαστική κρίση, ενώ αναπαρήγαγε και τροφοδότησε εις το έπακρον τον υπερβολικό τουρισμό, με όσα δεινά φέρνει αυτός μαζί του. Εφθασε να προκαλέσει διαδηλώσεις σε ιστορικές πόλεις της Ιταλίας και της Ισπανίας, και δεν άργησε βέβαια να αναγκάσει τις κυβερνήσεις στην επιβολή ελεγκτικών μηχανισμών. Από την Ευρώπη έως τις ΗΠΑ, από το Αμστερνταμ μέχρι τη Βαρκελώνη, τη Λισσαβώνα, το Βερολίνο και τη Φλωρεντία, δημοτικές αρχές αλλά και κυβερνήσεις επιβάλλουν περιορισμούς στις βραχυχρόνιες ενοικιάσεις.

Στη Βιέννη από τον επόμενο Ιούλιο οι ιδιοκτήτες κατοικιών δεν θα μπορούν να τα νοικιάζουν παρά μόνο επί 90 ημέρες τον χρόνο όταν πρόκειται για βραχυχρόνια ενοικίαση. Προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι κατοικίες θα μπορούν να διατεθούν και για μονιμότερη ενοικίαση, η πρωτεύουσα της Αυστρίας είχε επιβάλει αυτόν τον περιορισμό από το 2018 στο τουριστικό κέντρο της, αλλά τώρα τον επεκτείνει στο σύνολο της πόλης.

Στο Παρίσι οι Αρχές έχουν επιβάλει στους ιδιοκτήτες ακινήτων αντίστοιχο περιορισμό που φθάνει στις 120 ημέρες τον χρόνο, ενώ όταν οι ιδιοκτήτες επιδιώκουν να επεκτείνουν το χρονικό διάστημα που θα νοικιάζουν το ακίνητό τους σε τουρίστες ή κάνουν το ίδιο με μια δεύτερη κατοικία, τότε είναι υποχρεωμένοι να την καταχωρίζουν ως ένα είδος επιχείρησης ενοικίασης επιπλωμένων χώρων. Η Ιταλία, με τον μεγάλο αριθμό πόλεων εξαιρετικού ιστορικού, πολιτισμικού και τουριστικού ενδιαφέροντος, ετοιμάζεται να θεσπίσει αρκετά αυστηρούς περιορισμούς σε όλη την επικράτειά της. Η Φλωρεντία έχει ήδη απαγορεύσει τις ενοικιάσεις της Airbnb πέραν του ιστορικού κέντρου της, ενώ προς την ίδια κατεύθυνση οδεύουν η πολύπαθη από τον τουρισμό Βενετία αλλά και το επιχειρηματικό Μιλάνο.

Την αυστηρότερη στάση προς την Airbnb έχει τηρήσει έως τώρα το Βερολίνο, όπως ήταν αναμενόμενο, καθώς η ιστορική πρωτεύουσα της Γερμανίας αντιμετώπιζε στεγαστικό ζήτημα προτού εμφανισθούν οι πλατφόρμες αυτού του είδους. Αρχικά είχε απαγορεύσει τη λειτουργία της Airbnb, αλλά στη συνέχεια ήρε την απαγόρευση και επιβάλλει αυστηρούς περιορισμούς, ενώ προβλέπει βαριά πρόστιμα.

Αδικία

Υπεραμυνόμενος της απόφασης που έλαβε η πορτογαλική κυβέρνηση να καταργήσει τις φοροελαφρύνσεις που προσέφερε σε ξένους αγοραστές ακινήτων, ο Πορτογάλος πρωθυπουργός Αντόνιο Κόστα τόνισε πως «αν διατηρούσαμε αυτό το μέτρο θα παρατείναμε μια αδικαιολόγητη δημοσιονομική αδικία, που θα εξακολουθούσε να διογκώνει και να στρεβλώνει την αγορά κατοικίας».

6,8

δισ. ευρώ ήταν η αξία των επενδύσεων που προσείλκυσαν οι φοροαπαλλαγές της Πορτογαλίας σε αλλοδαπούς αγοραστές ακινήτων.

Επικρίσεις

Επικρίνοντας δριμύτατα την πολιτική της «χρυσής βίζας» όπως και κάθε αντίστοιχο μέτρο, συμπεριλαμβανομένων των φοροελαφρύνσεων σε αλλοδαπούς αγοραστές ακριβών ακινήτων, η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τόνισε σε ανακοίνωσή της ότι αυτού του είδους τα σχήματα «είναι κατακριτέα και απορριπτέα από ηθικής, νομικής και οικονομικής απόψεως».

1,5

δισ. ευρώ υπολογίζεται το συνολικό εισόδημα που δεν είχε φορολογηθεί στην Πορτογαλία στο πλαίσιο των φοροαπαλλαγών σε αλλοδαπούς αγοραστές ακινήτων.

Το σχόλιο

Η Ναόμι Χιρστ, στέλεχος της διεθνούς οργάνωσης κατά της διαφθοράς Global Witness, σχολίασε προσφάτως σχήματα όπως η «χρυσή βίζα» και οι φοροελαφρύνσεις σε αλλοδαπούς τονίζοντας πως «όταν έχει κανείς πολλά χρήματα που έχει συγκεντρώσει με αμφίβολες μεθόδους, το να διασφαλίσει και μια νέα πατρίδα μακριά από το μέρος από όπου τα έχει κλέψει είναι ιδιαιτέρως ελκυστικό».

Οι τιμές πέφτουν, οι κατασκευαστικές εταιρείες πτωχεύουν

Τόσο οι πολιτικές που επιστράτευσαν οι κυβερνήσεις για να προσελκύσουν επενδύσεις, όσο και οι επιλογές των ιδιοκτητών ακινήτων που μετέτρεψαν συχνά την κύρια κατοικία τους σε επιχείρηση οδήγησαν τιμές και ενοίκια στα ύψη. Ολα αυτά μέχρι τις αρχές του έτους, όταν όλα άλλαξαν αιφνιδιαστικά. Είχε μεσολαβήσει ο πληθωρισμός που εξώθησε τις κεντρικές τράπεζες να αυξήσουν επιθετικά τα επιτόκια και παράλληλα να καταστήσουν δυσβάσταχτο το κόστος διαβίωσης.

Τα στεγαστικά δάνεια έγιναν πανάκριβα, όπως και η καθημερινή ζωή, ενώ αυξήθηκε απότομα και το κόστος κατασκευής για τους εργολάβους και τις κα-

Οι αξίες των σπιτιών στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης παραμένουν σε επίπεδα κατά περίπου 50% υψηλότερα από το 2014.

τασκευαστικές. Πρωτίστως, όμως, ένα μεγάλο ποσοστό Ευρωπαίων επίδοξων δανειοληπτών και αγοραστών ακινήτων ανέβαλε, προς το παρόν τουλάχιστον, το όνειρο της απόκτησης ιδιόκτητης στέγης και η ζήτηση μειώθηκε απότομα. Το αποτέλεσμα ήταν μια απότομη διόρθωση στις αγορές κατοικίας, εν ολίγοις μια αιφνιδιαστική πτώση τις τιμές των κατοικιών. Οι τιμές των σπιτιών στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης παραμένουν βέβαια σε επίπεδα κατά περίπου 50% υψηλότερα από εκείνα του 2014, αλλά έχουν σημειώσει πτώση στις 15 από τις 27 χώρες-μέλη της Ε.Ε. Τη μεγαλύτερη πτώση σημείωσαν σε διάστημα 12 μηνών οι τιμές στη Σουηδία καταγράφοντας πτώση 15%, ενώ μέσα στο πρώτο τρίμηνο του έτους κατέγραψαν μεγάλη πτώση και οι τιμές σε Δανία και Γερμανία υποχωρώντας κατά 6,5% και 5% αντιστοίχως. Ανάμεσα στις εξαιρέσεις συγκαταλέγεται η τουριστική Κροατία, που μάλλον λόγω διαφοράς φάσης από πολλές χώρες-μέλη της Ε.Ε. γνωρίζει ακόμη τη μεγάλη ζήτηση από ξένους επίδοξους αγοραστές. Πολλοί από αυτούς την κατέκλυσαν στα τέλη του περασμένου έτους εν αναμονή της προσχώρησής της στην Ευρωζώνη τον Ιανουάριο. Ετσι οι τιμές στην Κροατία γνώρισαν άνοδο 4,7%. Αναπόφευκτο συνεπακόλουθο ήταν η κατάρρευση πολλών μικρών και μεγάλων κατασκευαστικών, οι οποίες αντιμέτωπες με το αυξημένο κόστος της κατασκευής και την πτώση των τιμών των ακινήτων κήρυξαν πτώχευση. Ισως η πλέον ηχηρή περίπτωση κατασκευαστικής που πτώχευσε ήταν αυτή του ομίλου Gersh στη Γερμανία. Ο εν λόγω όμιλος κήρυξε πτώχευση προ εβδομάδων, ενώ έχει υπό κατασκευή έργα αξίας 4 δισ. ευρώ. Στα χνάρια της φαίνεται πως βρίσκεται και η κατασκευαστική Euroboden του Μονάχου, ενώ έχει προηγηθεί τον Αύγουστο η κατάρρευση του ομίλου Project Immobilien. Στη Σουηδία έχουν κηρύξει πτώχευση περισσότερες από 1.000 σουηδικές κατασκευαστικές μέσα στους πρώτους οκτώ μήνες του έτους και στη Φινλανδία εκτιμάται πως ο αριθμός των νέων οικοδομών θα υποχωρήσει φέτος στα χαμηλότερα επίπεδα που έχουν καταγραφεί από τη δεκαετία του 1940.

pwc
PwC Κύπρου
Annual Review 2023
Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η ένταση Δύσης - Κίνας ανασχηματίζει τις αγορές

Των **ΝΑΟΜΙ ΡΡΒΝΙΚ ΚΑΙ ΝΤΑΝΑΣ ΡΑΝΑΣΙΝΓΚΕ /REUTERS**

Οι εντάσεις ανάμεσα στη Δύση και την Κίνα διευρύνονται και κλιμακώνονται, από τους δασμούς στο εμπόριο μέχρι τον τεχνολογικό ανταγωνισμό και τις καταγγελίες για κατασκοπεία. Οι συνέπειες για τις παγκόσμιες αγορές είναι σημαντικές, δεδομένου ότι τόσο η Ουάσιγκτον όσο και το Πεκίνο είναι αποφασισμένοι να χαλαρώσουν την εξάρτηση μεταξύ τους, αποδυναμώνοντας τις μακροχρόνιες αλυσίδες εφοδιασμού. Αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει στη διατήρηση του πληθωρισμού και των επιτοκίων σε υψηλά επίπεδα. Ωστόσο, ταυτόχρονα υπάρχουν οφέλη για τις αναδυόμενες οικονομίες, καθώς και τους τεχνολογικούς γίγαντες, που βρίσκονται στη σωστή πλευρά της διαμάχης. Ειδικότερα, στο θέμα του πληθωρισμού, ας σκεφθούμε πως ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν είναι αποφασισμένος να επαναφέρει την παραγωγή εντός συνόρων και δη σε στρατηγικούς τομείς, όπως τα ηλεκτρικά οχήματα και οι ημιαγωγοί - τσιπ. Η ταϊβανέζικη TSMC, η μεγαλύτερη κατασκευάστρια τσιπ στον κόσμο, μεταφέρει μέρος της παραγωγής στη Γερμανία για να ικανοποιήσει την ανάγκη των πολυεθνικών να απομακρύνει τις αλυσίδες εφοδιασμού από την Κίνα. Έρευνα της Goldman Sachs διαπίστωσε ότι η επαναφορά της παραγωγής εντός ΗΠΑ μπορεί να έχει πληθωριστικές επιπτώσεις, ιδιαίτερα εάν ο κλάδος της μεταποίησης δεν αναπτυχθεί επαρκώς γρήγορα, ώστε να μπορέσει να αντισταθμίσει τη μείωση των εισαγωγών. «Χτίσαμε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο και για κάποιον λόγο αποδείχθηκε αποτελεσματικός και φθηνός», δήλωσε ο Βούτερ Στούρκενμπουμ –διευθυντής στρατηγικών επενδύσεων στην Ευρώπη, στη Μέση Ανατολή και τη Νοτιοανατολική Ασία και τις χώρες του Ειρηνικού– στη Northern Trust. «Αν αποδομήσουμε ένα τέτοιο κατασκεύασμα, θα αυξηθεί το κόστος».

Συν τοις άλλοις, ένας μακράς διαρκείας πληθωρισμός στις ΗΠΑ σημαίνει, επίσης, ότι τα επιτόκια παραμένουν υψηλότερα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Το δολάριο ενισχύεται και μπορεί να εξαγάγει τον πληθωρισμό σε χώρες της Ευρώπης που εισάγουν πρώτες ύλες, αναγκάζοντάς τες να τις πληρώνουν ακριβότερα. Η Ουάσιγκτον, επιπροσθέτως, προωθεί την ιδέα της αντικατάστασης του ρόλου της Κίνας στις αλυσίδες εφοδιασμού με φιλικά προς αυτήν κράτη. Έρευνα με επικεφαλής τη Λόρα Αλφαρο της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων του Χάρβαρντ προσδιορίζει το Βιετνάμ και το Μεξικό ως τους κύριους δικαιούχους της αλλαγής στο σύστημα προμηθειών των ΗΠΑ μέχρι στιγμής. Ακόμη, η Μογγολία αναζητεί επενδύσεις από τις ΗΠΑ στην εξόρυξη σπάνιων γαιών, υλικών που χρησιμοποιούνται σε προϊόντα υψηλής τεχνολογίας, όπως τα έξυπνα κινητά, ενώ οι Φιλιππίνες προσελκύουν επενδύσεις στις υποδομές των ΗΠΑ. Η Αννα Ρόζενμπεργκ, επικεφαλής γεωπολιτικής στο Ινστιτούτο Επενδύσεων Αμούντι, δήλωσε ότι οι σινοαμερικανικές εντάσεις προσφέρουν ένα νέο πρίσμα, μέσω του οποίου πλέον αναλύονται οι προοπτικές ανάπτυξης των αναδυομένων αγορών.

Αναφορικά με την Ινδία, τώρα, αυτή θεωρείται η ικανότερη να ανταγωνιστεί την Κίνα σε μια χαμηλού κόστους και μεγάλης κλίμακας παραγωγή. Ο μεγάλος πληθυσμός της και ταυτόχρονα το γεγονός πως είναι νεαρής ηλικίας, καθώς και η ανερχόμενη μεσαία τάξη δημιουργούν επίσης ευκαιρίες για τις πολυεθνικές, που ενδιαφέρονται να περιορίσουν την παρουσία τους στην Κίνα. Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί πως οι μετοχές των ινδικών ομίλων έχουν εμφανίσει από τις αρχές του τρέχοντος έτους άνοδο της τάξης του 8%, ενώ και οι προοπτικές των επενδυτικών ροών στην ομολογιακή αγορά της χώρας μόλις έλαβαν περαιτέρω ώθηση από το σχέδιο της JPMorgan να συμπεριλάβει την Ινδία σε έναν βασικό δείκτη κρατικών ομολόγων το επόμενο έτος.

Αγοράζουν έπιπλα, χοτ ντογκ... και μια ουγγιά χρυσό 24 καρατίων

Ξεπουλάνε οι προσφορές για χρυσές μπάρες από τον κολοσσό εμπορίου Costco

Η Costco, ο πέμπτος μεγαλύτερος κολοσσός λιανεμπορίου στον κόσμο, που πουλάει σχεδόν τα πάντα, από έπιπλα και ταξιδιωτικά πακέτα μέχρι χοτ ντογκ του 1,5 δολαρίου, πρόσθεσε πρόσφατα ένα νέο είδος στο απόθεμά της, ράβδους χρυσού 24 καρατίων. Αν και δεν αποτελεί τυπικό σημείο πώλησης πολύτιμων μετάλλων, η αλυσίδα με έδρα το Issaquah της Ουάσιγκτον βλέπει τις χρυσές μπάρες να ξεπουλάνε ταχύτερα από τα... απορρυπαντικά πλυντηρίου ρούχων σε προσφορά. Οι πολύτιμες μπάρες είναι διαθέσιμες μόνο στο Διαδίκτυο αποκλειστικά και μόνο για τα μέλη της Costco, που για να εγγραφούν θα πρέπει να πληρώσουν από 60 έως 120 δολάρια τον χρόνο, ανάλογα με

Τα πολύτιμα μέταλλα βρίσκονται σε άνοδο τα τελευταία χρόνια, καθώς οι άνθρωποι αναζητούν ένα ασφαλές επενδυτικό καταφύγιο.

Οι πολύτιμες μπάρες χρυσού από τον αμερικανικό κολοσσό Costco είναι διαθέσιμες μόνο στο Διαδίκτυο αποκλειστικά και μόνο για τα μέλη, που για να εγγραφούν θα πρέπει να πληρώνουν από 60 έως 120 δολάρια τον χρόνο, ανάλογα με το πρόγραμμα που θα επιλέξουν.

το πρόγραμμα που θα επιλέξουν.

Οι χρυσές μπάρες 1 ουγγιάς που προσφέρονται σε δύο σχέδια πωλούνταν την περασμένη εβδομάδα στην τιμή των 1.900 δολαρίων (κοντά στο ύψος πώλησης του χρυσού που την Τετάρτη, 4/10, έκλεισε στα 1.876,56 δολάρια η ουγγιά) και «ξεπουλάνε», με βάση τα σχόλια στελεχών της Costco. Στο πλαίσιο ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων τριμήνου της εταιρείας, ο οικονομικός διευθυντής Ρίτσαρντ Γκαλάντι είπε ότι οι μπάρες χρυσού έχουν μεγάλη ζήτηση και εξαντλούνται αμέσως όταν βγαίνουν προς πώληση. «Οταν τις ανεβάζουμε στον ιστότοπο, συνήθως εξαφανίζονται μέσα σε λίγες ώρες και περιορίζουμε την πώληση σε δύο κομμάτια ανά μέλος».

Ο κολοσσός δεν διευκρίνισε πόσες ράβδοι χρυσού έχουν πουληθεί πρόσφατα ή πόσο συχνά τις ανανεώνει, το πιθανότερο όμως είναι ότι το ενδιαφέρον δεν θα εξαφανιστεί σύντομα. Αν και μία ή δύο ουγγιές χρυσού δεν διαφοροποιούν σημαντικά το επενδυτικό χαρτοφυλακίου κάποιου, οι ειδικοί σημειώνουν ότι υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση των επενδυτών για πολύτιμα μέταλλα τα τελευταία χρόνια και η εν λόγω τάση πιθανότατα θα συνεχιστεί. Και αυτό γιατί το ενδιαφέρον για την αγορά χρυσού συχνά πηγάζει από αισθήματα αβεβαιότητας, λένε οι ειδικοί. Οι πρόσφατες χρεοκοπίες τραπεζών, ο πληθωρισμός και οι ανησυχίες για το δολάριο, για παράδειγμα, μπορεί να ωθήσουν κάποιους να αναζητήσουν εναλλακτικά μέρη για να επενδύσουν τα χρήματά τους, επισημαίνει ο Τζόναθαν Ρόουζ, συνιδρυτής του Genesis Gold Group. «Γνωρίζουμε πώς μοιάζει ο οδικός χάρτης: Πτώχευση τραπεζών, εμπορικά δάνεια που αθετούνται με ανησυχητικό ρυθμό... δεν φαίνεται να ελέγχουν τον πληθωρισμό και γι' αυτό συνεχίζουν να αυξάνουν τα επιτόκια. Οι προοπτικές για σταθερότητα στην αγορά δεν είναι καλές και οι άνθρωποι θέλουν ένα (υλικό) περιουσιακό στοιχείο που θα αποτελεί ασφαλές καταφύγιο. Αυτό παρέχουν ο χρυσός και το ασήμι», καταλήγει. «Αν κάποιος αγοράζει χρυσό, αυτό σημαίνει ότι πιστεύει πως υπάρχει κάποιο είδος αστάθειας στο διαρθρωτικό επίπεδο της αγοράς ή/και της ίδιας της κυβέρνησης», προσυπογράφει ο Ντέιβιντ Βάγκνερ, επικεφαλής αγορών και μετοχών στην Aptus Capital Advisors.

Τα πολύτιμα μέταλλα βρίσκονται σε άνοδο τα τελευταία χρόνια, καθώς οι άνθρωποι αναζητούν ένα ασφαλές επενδυτικό καταφύγιο. Ο χρυσός αυξήθηκε περισσότερο από 15% το περασμένο έτος και περισσότερο από 55% την τελευταία πενταετία.

Δεν συμφωνούν βέβαια όλοι ότι ο χρυσός αποτελεί ιδανική επένδυση. Ο Βάγκνερ θεωρεί ότι ο χρυσός δεν είναι η πληθωριστική αντιστάθμιση που πολλοί λένε ότι είναι, με τον πληθωρισμό μερικές φορές να ξεπερνά τον χρυσό τις τελευταίες δεκαετίες και εκτιμά πως «υπάρχουν πιο αποτελεσματικοί τρόποι προστασίας από την απώλεια κεφαλαίου», όπως π.χ. μέσω επενδύσεων στην αγορά παραγώγων. Η Επιτροπή Προθεσμιακών Συναλλαγών Βασικών Εμπορευμάτων (Commodity Futures Trading Commission) έχει επίσης προειδοποιήσει τους ανθρώπους να είναι επιφυλακτικοί όσον αφορά τις επενδύσεις σε χρυσό. Τα πολύτιμα μέταλλα μπορεί να είναι εξαιρετικά ασταθή, υπογραμμίζει, και οι τιμές αυξάνονται καθώς αυξάνεται η ζήτηση, κάτι που σημαίνει ότι «όταν το οικονομικό άγχος ή η αστάθεια είναι ψηλά, οι άνθρωποι που συνήθως κερδίζουν από τα πολύτιμα μέταλλα είναι οι πωλητές».

Αν τελικά επιλέξει κανείς να επενδύσει σε χρυσό, καταλήγει η επιτροπή, είναι σημαντικό να γνωρίζει τις ασφαλείς πρακτικές συναλλαγών και να είναι προσεκτικός απέναντι σε πιθανές απάτες και πλαστά προϊόντα στην αγορά. Οσο για τα μέλη της Costco, πρέπει να είναι βέβαια πριν αποκτήσουν μία ράβδο χρυσού, μιας και η εταιρεία σημειώνει ότι το προϊόν δεν επιστρέφεται. Σύμφωνα με τον ιστότοπο της Costco, οι μη επιστρέψιμες ράβδοι είναι ελβετικής κατασκευής και κάθε ράβδος ελέγχεται, καταχωρίζεται και ασφαλίζεται μεμονωμένα σε προστατευτική συσκευασία.

ASSOCIATED PRESS, ABC NEWS

Η Ρωσία ανοίγει την πόρτα της Αρκτικής στην Κίνα

Κινεζικές εταιρείες αναλαμβάνουν έργα ανάπτυξης λιμένων και εξορύξεων

Μείζονα ανατροπή στην ισορροπία δυνάμεων ανάμεσα στις χώρες που ανταγωνίζονται στην Αρκτική επιφέρει ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία και η συνεπακόλουθη απομόνωση της Μόσχας εξαιτίας των κυρώσεων από τη Δύση. Η απομόνωσή της αυτή και η εγκατάλειψή της από τις επιχειρήσεις της Δύσης όχι μόνον έχουν οδηγήσει τη Ρωσία και την οικονομία της σε όλο και μεγαλύτερη εξάρτηση από την Κίνα, αλλά την έχουν αναγκάσει να ανοίξει την πόρτα της Αρκτικής στον πανίσχυρο, πλούσιο και τεχνολογικά εξελιγμένο γείτονά της, την Κίνα. Η Ρωσία όχι μόνον εισάγει όλο και περισσότερα προϊόντα, τεχνογνωσία και εξοπλισμό από την Κίνα, αλλά καταφεύγει στη βοήθειά της για να προωθήσει τα έργα υποδομής στο ρωσικό μέρος της Αρκτικής, όπως και για να μεταφέρει το πετρέλαιό της μέσα από τους διαδρόμους της. Εν προκειμένω, πρόκειται για μια μείζονος σημασίας ανατροπή στον ευρύτερο ανταγωνισμό ανάμεσα στις μεγάλες δυνάμεις για το υπέδαφος και τους φυσικούς πόρους της παγωμένης ηπείρου.

Όπως αναφέρει σχετικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, ακόμη και το 2020, όταν οι σχέσεις του Πεκίνου με τη Μόσχα βρίσκονταν στο καλύτερο επίπεδο των τελευταίων δεκαετιών, οι ρωσικές αρχές συνέλαβαν εμπειρογνώμονα επί θεμάτων Αρκτικής ως ύποπτο

Μετά τις δυτικές κυρώσεις, η Μόσχα βασίζεται στο Πεκίνο για να προωθήσει τους στόχους της στο ρωσικό μέρος της Αρκτικής.

ότι παρέδιδε στην Κίνα απόρρητες πληροφορίες για την περιοχή. Ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει αλλάξει άρδην τη στάση της Μόσχας, αφού οι κυρώσεις που της επέβαλε η Δύση την αναγκάζουν να βασιστεί στην Κίνα για να προωθήσει τους στόχους στην Αρκτική. Η αλλαγή φάνηκε τον Μάρτιο, όταν ο Κινέζος πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ επισκέφθηκε τη Μόσχα και ο Ρώσος ομόλογός του, Βλαντιμίρ Πούτιν, μίλησε για την «πολλά υποσχόμενη» συνεργασία της Ρωσίας με κινεζικές εταιρείες με σκοπό την ανάπτυξη και εκμετάλλευση του διαδρόμου της Βόρειας Θάλασσας. Οπως σχολιάζει σχετικά αναλυτής του Ελβετικού Ινστιτούτου Τεχνολογίας, η Ρωσία διαθέτει σίγουρα το απαιτούμενο ανθρώπινο δυναμικό και τη γνώση της περιοχής, όμως, δεν διαθέτει πλέον ούτε τα απαιτούμενα κεφάλαια ούτε την τεχνολογία. Και το αποτέλεσμα είναι «να αποκτά πλεονέκτημα η Κίνα, που μπορεί πια να ασκήσει επιρροή και οικονομική πίεση στη Ρωσία και να αναπτύξει αυτόν

Τον Νοέμβριο, ο διευθύνων σύμβουλος της Rosneft, Ιγκόρ Σετσίν, κάλεσε τις κινεζικές εταιρείες να συμμετάσχουν σε ρωσικά σχέδια στην Αρκτική όπως στον διάδρομο της Βόρειας Θάλασσας και στο Βοστόκ Οϊλ, όπως αποκαλείται εκτεταμένη περιοχή στο βορειότερο άκρο της Ρωσίας που είναι πλούσια σε πετρέλαιο. Παράλληλα, ο Ανατόλι Τκάτσουκ, πρώην στέλεχος της KGB και νυν επιχειρηματίας, συναντήθηκε με εκπροσώπους δύο κινεζικών κρατικών κολοσσών, των κατασκευαστικών China Communications Construction και China Railway Construction, για την εξόρυξη τιτανίου και άλλων πρώτων υλών σε ένα μεγάλο κοίτασμα στη Δημοκρατία του Κόμι, κοντά στον Αρκτικό Κύκλο.

τον διάδρομο σύμφωνα με τις δικές της ανάγκες».

Από τη στιγμή που οι δυτικές επιχειρήσεις άρχισαν να εγκαταλείπουν τη Ρωσία, η Μόσχα στράφηκε στις κινεζικές ζητώντας τη βοήθειά τους για την ανάπτυξη λιμένων, ορυχείων και γενικότερα υποδομών στο ρωσικό τμήμα της Αρκτικής. Γι' αυτό και έχει από τον Φεβρουάριο τροποποιήσει επίσημο έγγραφο σχετικό με την πολιτική της στην Αρκτική και έχει αντικαταστήσει «την ενίσχυση των καλών σχέσεων γειτονίας με όλες τις χώρες της Αρκτικής» με μια έμφαση «στην πρόσβαση όλων των ξένων χωρών», διατύπωση που ανοίγει περαιτέρω την πόρτα στην Κίνα. Τον Νοέμβριο, ο διευθύνων σύμβουλος της Rosneft, Ιγκόρ Σετσίν, κάλεσε τις κινεζικές εταιρείες να συμμετάσχουν σε ρωσικά σχέδια στην Αρκτική, όπως στον διάδρομο της Βόρειας Θάλασσας και στο Βοστόκ Οϊλ, όπως αποκαλείται εκτεταμένη περιοχή στο βορειότερο άκρο της Ρωσίας που είναι πλούσια σε πετρέλαιο. Παράλληλα, ο Ανατόλι Τκάτσουκ, πρώην στέλεχος της KGB και νυν επιχειρηματίας, ανέφερε πως τον Ιανουάριο συναντήθηκε με εκπροσώπους δύο κινεζικών κρατικών κολοσσών, των κατασκευαστικών China Communications Construction και China Railway Construction. Αντικείμενο της συνάντησης ήταν η εξόρυξη τιτανίου και άλλων πρώτων υλών σε ένα μεγάλο κοίτασμα στη Δημοκρατία του Κόμι κοντά στον Αρκτικό Κύκλο. Το σχέδιο αυτό θα περιλαμβάνει μια σιδηροδρομική γραμμή που θα μεταφέρει τις πρώτες ύλες στις παράκτιες περιοχές και σε ένα λιμένα βαθέος ύδατος, από όπου θα φορτώνονται για τη μεταφορά τους μέσω του διαδρόμου της Βόρειας Θάλασσας.

Εξάλλου, τον Αύγουστο, η τοπική κυβέρνηση της περιοχής του Νένετς, που βρίσκεται κυρίως πάνω από τον Αρκτικό Κύκλο κατά μήκος της Θάλασσας Μπάρεντς, ανακοίνωσε ότι η China Energy Engineering συμφώνησε να ιδρύσει υποκατάστημά της στην περιοχή όπου εκμεταλλεύεται τα αποθέματα φυσικού αερίου. Σημειωτέον ότι η κινεζική πετρελαϊκή China National Petroleum Corp. μαζί με τη ρωσική PAO Novatek TotalEnergies και το κινεζικό ταμείο για τον Δρόμο του Μεταξιού ανέπτυξαν το σχέδιο υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) Γιαμάλ, που άρχισε να παράγει το 2017. Και όπως τονίζει η αμερικανική εφημερίδα, κάποια κινεζικά σχέδια στην Αρκτική παραμένουν ακόμη σε θεωρητικό επίπεδο, ωστόσο, υπάρχει μια περιοχή στην οποία η δραστηριότητα είναι έντονη και αφορά τις εξαγωγές ενέργειας. Λίγο προτού οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους επιβάλουν το πλαφόν των 60 δολ. στην τιμή του ρωσικού αργού, το ρωσικό δεξαμενόπλοιο «Βασίλι Ντίνκοφ» έπλευσε ανατολικά μέσω Αρκτικής προς τον κινεζικό τερματικό σταθμό πετρελαίου στη χερσόνησο της Σαντόνγκ.

Μέσα στον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο, άλλα 10 δεξαμενόπλοια μετέφεραν ρωσικό πετρέλαιο στην Κίνα μέσω του διαδρόμου της Βόρειας Θάλασσας και ένα ακόμη αναμένεται να φτάσει σύντομα, σύμφωνα με την Kpler, εταιρεία δεδομένων για εμπορεύματα.

Εκκληση από τον CEO της Airbnb για μείωση τιμών στα καταλύματα

Εκκληση για μείωση των τιμών στα καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης απηύθυνε προς τους οικοδεσπότες της Airbnb ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Μπράιαν Τσέσκι, υποστηρίζοντας ότι αποτελεί το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα.

Στο πλαίσιο συνέντευξης που παραχώρησε στο Bloomberg, ο Τσέσκι τόνισε: «Θέλουμε οι τιμές να κινούνται και να είναι πιο ανταγωνιστικές έναντι των ξενοδοχείων, αυτό είναι πολύ σημαντικό» και ιδίως σε αγορές όπου ο κλάδος των ξενοδοχείων είναι πολύ ισχυρός.

Ο Τσέσκι προσπαθεί να πείσει ορισμένους οικοδεσπότες να μειώσουν τα κέρδη τους, ώστε να ενισχυθεί το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της πλατφόρμας συνολικά. Υποστήριξε μάλιστα πως «όταν οι οικοδεσπότες δίνουν καλύτερες προσφορές, τείνουν να βγάζουν περισσότερα χρήματα». Τόνισε βέβαια

Θέλουμε να είμαστε πιο ανταγωνιστικοί από τα ξενοδοχεία, σημειώνει ο Τσέσκι.

ότι οι τιμές των ξενοδοχείων αυξήθηκαν κατά 10% το τελευταίο έτος, ενώ οι τιμές για τα μονόχωρα καταλύματα στο Airbnb έπεσαν κατά 1% στο ίδιο διάστημα.

Η μία λύση που πρότεινε στους οικοδεσπότες ήταν να συγκρίνουν τις τιμές με άλλα καταλύματα και ξενοδοχεία στην περιοχή τους. «Προσφέρουμε εργαλεία στους οικοδεσπότες, ώστε να συγκρίνουν τις τιμές των καταλυμάτων τους με άλλα στις γειτονιές τους και παρότι δεν έχουμε ακόμη εργαλείο σύγκρισης με ξενοδοχεία, τους ενθαρρύνουμε να κοιτούν τις τιμές των ξενο-

«Ενθαρρύνουμε τους οικοδεσπότες να κοιτούν τις τιμές των ξενοδοχείων στην περιοχή τους, απλώς και μόνον για να έχουν μία αίσθηση των προσφορών που δέχονται οι ταξιδιώτες σε άλλες πλατφόρμες», δήλωσε σε συνέντευξή του ο Μπράιαν Τσέσκι.

δοχείων στην περιοχή τους, απλώς και μόνο για να έχουν μία αίσθηση των προσφορών που δέχονται οι ταξιδιώτες σε άλλες πλατφόρμες», δήλωσε χαρακτηριστικά ο Τσέσκι.

«Πρέπει να φέρουμε τα πράγματα σε τάξη», τόνισε ο διευθύνων σύμβουλος της Airbnb, έχοντας αναφερθεί μεταξύ άλλων στις τιμές, στην απόκρυψη της συνολικής τιμής στα προσφερόμενα καταλύματα, καθώς και στα ψεύτικα καταλύματα που υπάρχουν στην πλατφόρμα.

Σημειώνεται πως τα σχόλια του Τσέσκι έγιναν έπειτα από μια χρονιά με μεικτές επιδόσεις για την Airbnb. Παρότι το 2022 ήταν η πρώτη χρονιά κερδοφορίας για την εταιρεία, υπήρξαν ανησυχίες ότι πλησιάζει το τέλος της εποχής της βραχυχρόνιας μίσθωσης, καθώς οι οικοδεσπότες διαμαρτύρονταν για μειωμένες κρατήσεις, έντονο ανταγωνισμό και συρρίκνωση των εσόδων. Αυτό αποδίδεται εν μέρει στην αύξηση των προσφερόμενων καταλυμάτων μετά την άρση των υγειονομικών μέτρων, οπότε σημειωνόταν εκρηκτική ζήτηση για ταξίδια. «Είδαμε μια μεγάλη αύξηση στην προσφορά, το οποίο σημαίνει ότι η ζήτηση διαχέεται σε περισσότερα καταλύματα, οδηγώντας σε περιορισμό της πληρότητας», είχε δηλώσει πέρυσι στο Business Insider ο Τζέιμι Λέιν, αναλυτής της AirDNA.

Αυτό και το επόμενο έτος ενδέχεται να είναι ακόμη πιο ανταγωνιστικό για τους οικοδεσπότες. Η AirDNA έχει προβλέψει ότι η πληρότητα στη βραχυχρόνια μίσθωση θα είναι χαμηλότερη φέτος σε σχέση με το 2022. Επίσης, αναμένει ότι η προσφορά θα ξεπερνάει τη ζήτηση, με τον αριθμό των καταλυμάτων να αυξάνεται κατά 9% σε ετησιοποιημένη βάση το 2023.

Μεγάλη «μάχη» από αεροπορικές εταιρείες στους αιθέρες της Ευρώπης

Με αποφασιστικότητα και δυναμισμό, ο αεροπορικός κολοσσός της Air France-KLM προχωρεί με επενδύσεις για να εδραιώσει τον ρόλο του στην ευρωπαϊκή αγορά, αφότου απέκτησε μερίδιο στην προβληματική και νυν υπό εξυγίανση σκανδιναβική SAS. Και ίσως, όπως αναφέρει σχετικό δημοσίευμα του ειδησεογραφικού πρακτορείου Reuters, αυτή του η κίνηση να προαναγγέλλει και τις επόμενες, όπως είναι η προαλειφόμενη μεγάλη μάχη για ένα μερίδιο στον πορτογαλικό αερομεταφορέα TAP, που βαίνει προς ιδιωτικοποίηση – ήδη η Air France-KLM έχει δηλώσει το ζωηρό ενδιαφέρον της. Η πορτογαλική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι σχεδιάζει να διαθέσει προς πώληση τουλάχιστον το 51% της κρατικής εταιρείας, ενώ προηγήθηκε η έγκριση από το υπουργικό συμβούλιο. Οπως είναι γνωστό, οι ευρωπαϊκοί αερομεταφορείς εδώ και αρκετά χρόνια καταβάλλουν προσπάθειες να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά τους ομίλους χαμηλού κόστους που δραστηριοποιούνται στην αγορά, όπως οι Ryanair και Wizz Air, μεταξύ αρκετών άλλων. Από τη δική τους πλευρά οι μεγαλύτερες εταιρείες, όπως η γερμανική Lufthansa και η γαλλοολλανδική Air France-KLM, καθώς και ο ισπανοβρετανικός IAG, παρεμβαίνουν για να εφαρμόσουν σχέδιο σωτηρίας τους. Η συμφωνία στις αρχές της εβδομάδας για τη σκανδιναβική SAS έδωσε τον ρόλο των νέων μεγάλων μετόχων της στον αμερικανικό επενδυτικό οίκο της Castlelake και τον αερομεταφορέα της Air France-KLM, μαζί με το δανικό δημόσιο. Πρόκειται για μία από τις επί μακρόν αναμενόμενες αναδιοργανώσεις μιας ιστορικής φίρμας στον κλάδο των αεροπορικών ταξιδιών. Βέβαια, θα πρέπει να επισημανθεί πως η Air France-KLM αποκτά μόλις το 19,9% στη SAS, οπότε ενδέχεται η επιρροή της στην ανασυγκρότησή της να είναι περιορισμένου εύρους. Ο σουηδικός αερομεταφορέας ανέκαθεν αντιμετώπιζε προβλήματα λόγω του κατακερματισμού του ανάμεσα στους δανικούς και στους σουηδικούς κόμβους αεροπορικών ταξιδιών. Πάντως, η Air France-KLM έχει την πολιτική να δίνει το περιθώριο σε όσες αεροπορικές εταιρείες τοποθετεί χρήματα να μπορούν να διατηρούν τα εμπορικά σήματά τους και να λειτουργούν όπως και στο παρελθόν. Λόγου χάριν, το 2004 συγχωνεύθηκαν οι δραστηριότητες της Air France και της KLM, αλλά ουδέποτε έχασαν την αυτονομία τους και μεγάλο μέρος της λειτουργίας τους παραμένει ξεχωριστό.

Στην περίπτωση της ιδιωτικοποίησης του πορτογαλικού αερομεταφορέα, τώρα, η γερμανική Lufthansa και ο ισπανοβρετανικός όμιλος IAG είναι οι άλλοι πιθανοί ενδιαφερόμενοι να συμμετάσχουν. Οι δύο επιχειρήσεις έχουν τη φήμη ότι δεν ακολουθούν την πιο χαλαρή προσέγγιση της Air France-KLM, αλλά προχωρούν σε βαθιά ανασυγκρότηση των ομίλων, που αναλαμβάνουν, αλλάζουν τα εμπορικά σήμερα και περιστέλλουν προσωπικό και δραστηριότητες. «Ολα εξαρτώνται από τις υποσχέσεις που δίδονται στο να παραμείνει άθικτη η εθνικότητα του κλάδου, Τζέιμς Χάλστεντ. Επιπλέον, άλλοι συνάδελφοί του επισημαίνουν ότι η συμφωνία με τη SAS θεωρείται επιτυχία για τον γαλλοολλανδικό όμιλο, διότι απομάκρυνε μια αεροπορική από την επιρροή της Lufthansa και της συμμαχίας Star Alliance. Η Air France-KLM, τέλος, διευκρίνισε πως η επένδυση στη SAS δεν θεωρείται εμπόδιο ώστε να ενδιαφερθεί και για την πορτογαλική TAP.

B-start
Κάνε καλή αρχή με Business Start
Ισχύουν όροι | Cyta Business Call Center 150
Ολοκληρωμένες Λύσεις για νέες επιχειρήσεις
Σταθερή | Ίντερνετ | Υπηρεσία Cloud | Κινητή
Δωρεάν εγκατάσταση και πολλά προνόμια
Μέχρι 25% έκπτωση στη μηνιαία συνδρομή για 12 μήνες
cyta business
Μαζί από την αρχή

Στα τυχερά παιχνίδια καταφεύγουν οι νέοι στην Κίνα

Στα τυχερά παιχνίδια καταφεύγουν οι νέοι στην Κίνα προκειμένου να ενισχύσουν τα έσοδά τους, καθώς η δεύτερη οικονομία του κόσμου εμφανίζει σαφή σημάδια επιβράδυνσης, επιδεινώνοντας τις εργασιακές τους προοπτικές.

Τα νούμερα επιβεβαιώνουν το φαινόμενο: οι πωλήσεις λαχείων στη χώρα ανήλθαν στο δυσθεώρητο επίπεδο των 7,25 δισ. δολαρίων τον Αύγουστο. Πρόκειται για το υψηλότερο ποσό από την αρχή του έτους, καθώς και

Εκρηξη στις πωλήσεις λαχείων, με την ανεργία των νέων να ανέρχεται στο 21,3%.

για άλμα 53,6% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2022. Σύμφωνα με τα στοιχεία του κινεζικού υπουργείου Οικονομικών, συνολικά στο οκτάμηνο πωλήθηκαν λαχεία αξίας 52 δισ. δολαρίων, με αύξηση 51,6% έναντι της ίδιας περιόδου πέρυσι.

Στο μεταξύ, και παρά τις ελπίδες των χρηματιστηρίων της Δύσης και παραγόντων της αγοράς για ανάκαμψη της Κίνας, η οικονομία εμφανίζει σημάδια επιβράδυνσης. Η εκρηκτική ανάκαμψη που σημειώθηκε μετά την άρση των αυστηρών υγειονομικών μέτρων στην αρχή του έτους απεδείχθη βραχεία, καθώς οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις μείωσαν αιφνιδιαστικά τις δαπάνες τους. Παράλληλα, οι προσπάθειες του Πεκίνου να στηρίξει την ανάπτυξη οδήγησαν σε περαιτέρω διόγκωση του κρατικού χρέους. Παράλληλα, οι προοπτικές εύρεσης εργασίας για τους νέους μειώνονται, με την ανεργία των νέων να ανέρχεται στο 21,3%, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία από τον Ιούνιο. Οπως μεταδίδει το Reuters, χρήστες των social media συνέδεσαν την αύξηση των πωλήσεων λαχείων με την αβεβαιότητα που επικρατεί στους νέους της Κίνας. «Οι νέοι άνθρωποι είναι πιο πιθανό να κερδίσουν 5 εκατ. γουάν στο λαχείο παρά να αποκτήσουν 5 εκατ. από τη δουλειά», δήλωσε χρήστης του Weibo, της δημοφιλούς πλατφόρμας κοινωνικής δικτύωσης στην Κίνα. «Οσο χειρότερα τα πάει η οικονομία, τόσο περισσότερα λαχεία θα πωλούνται», ανέφερε άλλος χρήστης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η νέα γενιά στην Κίνα έχει εκφράσει και με άλλους, ξεχωριστούς τρόπους τη δυσαρέσκειά της για την κατάσταση της αγοράς εργασίας και της οικονομίας. Ενδεικτικά, ορισμένοι «πόζαραν» φέτος για τη φωτογραφία της αποφοίτησής τους από το πανεπιστήμιο σαν... ζόμπι, ξαπλωμένοι στο έδαφος ή ανέκφραστοι.

Επίσης, υπήρξαν αναφορές για αύξηση της επισκεψιμότητας σε ναούς από νέους που αναζητούσαν δύναμη και οικονομική καθοδήγηση.

Κύμα εταιρικών χρεοκοπιών αναμένεται το α΄ εξάμηνο του 2024

«Κύμα» προβληματικών εταιρικών χρεών ύψους 500 δισ. δολαρίων πρόκειται να χτυπήσει τον ιδιωτικό τομέα σε Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Αφρική το πρώτο εξάμηνο του 2024. Παρότι η προσδοκώμενη μείωση των επιτοκίων δανεισμού είναι πιθανό να περιορίσει το πρόβλημα, προβλέπεται αύξηση στις χρεοκοπίες και ιδίως ανάμεσα στις επιχειρήσεις «ζόμπι», οι οποίες επιβιώνουν μετά βίας, εμφανίζοντας συνεχώς χαμηλότερα λειτουργικά κέρδη από τους τόκους

Η αύξηση των επιτοκίων γίνεται όλο και μεγαλύτερο πρόβλημα, ιδίως για τις επιχειρήσεις «ζόμπι».

που πληρώνουν. Επειτα από χρόνια χαμηλών επιτοκίων δανεισμού, οι επιχειρήσεις πρέπει να συγκεντρώσουν δυσθεώρητα υψηλά κεφάλαια αναχρηματοδότησης και μάλιστα η κατάσταση ενδέχεται να επιδεινωθεί, καθώς οι τράπεζες ετοιμάζονται για περαιτέρω σύσφιγξη των κανόνων κεφαλαιακής επάρκειας από το 2025. Σύμφωνα με ανάλυση της συμβουλευτικής A&M, το ύψος των εταιρικών δανείων και ομολόγων που ωριμάζουν το πρώτο εξάμηνο του 2024 είναι υψηλότερο σε σχέση με κάθε άλλη περίοδο έως το τέλος του 2025, σημειώνει το Reuters. Παράλληλα, οι μικρές επιχειρήσεις αναζητούν νέους τρόπους δανεισμού και κρατικές συμφωνίες χρηματοδότησης, ενόσω τα επιτόκια στη διεθνή αγορά ομολόγων επίσης ανεβαίνουν. Εάν δεν μπορέσουν να διασφαλίσουν τα απαραίτητα κεφάλαια με επιτόκια που μπορούν να εξυπηρετήσουν, τότε ενδέχεται να δούμε μεγάλη αύξηση σε χρεοκοπίες και απολύσεις.

«Η αύξηση των επιτοκίων δανεισμού γίνεται όλο και μεγαλύτερο πρόβλημα για τις εταιρείες, ιδίως αυτές τις επιχειρήσεις "ζόμπι", οι οποίες επιβίωναν χάρη στην παρατεταμένη περίοδο χαμηλού κόστους δανεισμού, αλλά μετά βίας μπορούσαν να αποπληρώσουν το χρέος τους», δήλωσε στο Reuters η Τζούλι Πάλμερ της βρετανικής εταιρείας Begbies Traynor. «Νομίζω ότι τώρα αρχίζουμε επιτέλους να βλέπουμε την κατάρρευση κάποιων "ζόμπι"», προσέθεσε.

Και πράγματι, υπάρχουν ήδη κάποιες ενδείξεις. Στη Βρετανία, για παράδειγμα, την περίοδο Απριλίου-Ιουνίου, 438,702 επιχειρήσεις αντιμετώπιζαν «σοβαρές» οικονομικές δυσκολίες (distressed), δηλαδή 8,5% περισσότερες σε σύγκριση με ένα χρόνο νωρίτερα. Η βρετανική αλυσίδα λιανεμπορίου Wilko τέθηκε σε επιτροπεία το καλοκαίρι, με αποτέλεσμα την απόλυση χιλιάδων εργαζομένων, ενώ η γαλλική Casino ολοκλήρωσε πρόσφατα τις διαδικασίες αναδιάρθρωσης χρέους αποφεύγοντας οριακά τη χρεοκοπία.

Αφότου ο αριθμός των χρεοκοπιών άγγιξε το υψηλότερο επίπεδο από το 2009 σε Αγγλία και Ουαλλία, η κεντρική τράπεζα της χώρας ζήτησε από τις τράπεζες, αφενός, να μην υποτιμούν τον κίνδυνο των εταιρικών καταρρεύσεων, αφετέρου, να μη βασίζονται σε μοντέλα που παρακολουθούν τα ρίσκα εποπτικά σε ολόκληρους κλάδους. Αντιθέτως, τις προέτρεψε να αξιολογούν τους κινδύνους σε κάθε ξεχωριστή περίπτωση επιχείρησης.

Η υπερθέρμανση του πλανήτη απειλεί τη βιομηχανία καφέ

Σε κίνδυνο η καλλιέργεια της δημοφιλούς ποικιλίας arabica

Η κλιματική αλλαγή απειλεί τη βιομηχανία του καφέ, αλλάζοντας τον παγκόσμιο χάρτη παραγωγής, τις συνήθειες των καταναλωτών και τις ίδιες τις ποικιλίες. Μέχρι το 2050, προειδοποιεί η τράπεζα Inter-American Development Bank (IADB), «η αύξηση της θερμοκρασίας θα μειώσει τη λεγόμενη "ζώνη του καφέ" στη Λατινική Αμερική έως και 50%. Το μεταβαλλόμενο κλίμα σημαίνει ότι ορισμένες νέες χώρες θα μπορούσαν να μετατραπούν σε παραγωγούς καφέ, αλλά για να συνεχίσει να ευδοκιμεί ο καφές και να μην κινδυνεύσει η αγαπημένη μας συνήθεια, τα πράγματα πρέπει να αλλάξουν. «Για να αναπτυχθούν σωστά, οι καλλιέργειες καφέ απαιτούν συγκεκριμένα επίπεδα θερμοκρασίας, φωτός και υγρασίας», σύμφωνα με την IADB. Επί του παρόντος, αυτές οι προϋποθέσεις πληρούνται σε μεγάλο βαθμό σε ορισμένα μέρη της Λατινικής Αμερικής, ο πλανήτης όμως θερμαίνεται με γρήγορους ρυθμούς.

Η Starbucks, που αγοράζει το 3% της παγκόσμιας παραγωγής καφέ από περίπου 400.000 αγρότες σε 30 χώρες, προσπαθεί να αναπτύξει νέες ποικιλίες arabica που μπορούν να καλλιεργηθούν σε υψηλότερες θερμοκρασίες.

Η Starbucks, που αγοράζει το 3% της παγκόσμιας παραγωγής καφέ από περίπου 400.000 αγρότες σε 30 χώρες, αναπτύσσει νέες ποικιλίες arabica που μπορούν να καλλιεργηθούν σε υψηλότερες θερμοκρασίες. Εδώ και τουλάχιστον 10 χρόνια, οι γεωπόνοι του κολοσσού καλλιεργούν διαφορετικούς τύπους καφεόδεντρων, προσπαθώντας να βρουν εκείνους που θα αποδώσουν μεγάλη ποσότητα καρπών σχετικά σύντομα και θα αντισταθούν μεταξύ άλλων στη λεγόμενη «σκουριά» των φύλλων του καφέ, μια ασθένεια που προσβάλλει τα καφεόδεντρα και επιδεινώνεται από την κλιματική αλλαγή. Οι παραγωγοί καφέ σε όλο τον κόσμο αγωνίζονται να προσαρμοστούν στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Η κλιματική αλλαγή έχει μεγάλο αντίκτυπο στη σοδειά εξηγεί η Σούζαν Σράινερ, πρόεδρος της Lions

Μέχρι το 2050, η αύξηση της θερμοκρασίας θα μειώσει τη λεγόμενη «ζώνη του καφέ» στη Λατινική Αμερική έως και 50%.

Gate Farms στη Χαβάη. «Οι βροχοπτώσεις έχουν γίνει πιο σπάνιες και όταν έρχονται, είναι πιο έντονες, κάτι που είναι δύσκολο για τα καφεόδεντρα», σημειώνει. Ο καφές δεν είναι, βέβαια, η μόνη καλλιέργεια που απειλείται από την κλιματική αλλαγή. Η ξηρασία, ο παγετός ή οι έντονες βροχοπτώσεις μπορούν να καταστρέψουν τις αποδόσεις γεωργικών προϊόντων από το κακάο μέχρι τα σταφύλια.

Ο καφές ειδικότερα είναι μια ευαίσθητη καλλιέργεια και ο καφές arabica, η πιο δημοφιλής ποικιλία, δημιουργεί «επείγουσα ανάγκη» να αναπτυχθούν πιο ανθεκτικές στο κλίμα ποικιλίες, τονίζει ο Μιγκέλ Γκόμες, καθηγητής Μάρκετινγκ Τροφίμων στη Σχολή Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Διοίκησης στο Πανεπιστήμιο Κορνέλ. Οι σημερινές ποικιλίες arabica «δεν είναι ανθεκτικές στη λειψυδρία. Τείνουν να είναι πιο ευαίσθητες σε ασθένειες όπως η σκουριά... που εμφανίζονται σε ασυνήθιστα υψηλές θερμοκρασίες», συμπληρώνει.

Ενα δέντρο ανθεκτικό στη «σκουριά» μπορεί να είναι μια ελκυστική επιλογή για τους αγρότες, αλλά δεν πρόκειται να διορθώσει όλα τα προβλήματα που δημιουργεί η κλιματική αλλαγή, υπογραμμίζει η Μόνικα Φιρλ, ανώτερη σύμβουλος της Fairtrade International.

Η ίδια θεωρεί ότι για να είναι ο καφές βιώσιμος, πρέπει να απομακρυνθεί από το βιομηχανοποιημένο μοντέλο της φάρμας καφέ. «Πρέπει να επαναφέρουμε τον καφέ στις ρίζες του στα δάση» για να προωθήσουμε ένα υγιές οικοσύστημα, σχολιάζει. Αλλες ποικιλίες καφέ, όπως η robusta και η liberica, είναι πιο ανθεκτικές από την arabica σε δύσκολες συνθήκες, στους καταναλωτές όμως αρέσει η γεύση και η μυρωδιά του arabica, λένε αναλυτές. Ο στόχος είναι να αναπτυχθούν ποικιλίες που έχουν τη γεύση της συγκεκριμένης ποικιλίας αλλά είναι πιο ανθεκτικές. Στην πρόσφατη ετήσια έκθεσή τους, τα Starbucks επισήμαναν «αυξήσεις στο κόστος των κόκκων καφέ arabica υψηλής ποιότητας ή μειώσεις στη διαθεσιμότητά τους». Η κακοκαιρία, η μειωμένη διαθεσιμότητα νερού και οι ασθένειες των καλλιεργειών, μεταξύ άλλων προβλημάτων, μπορούν όλα να κάνουν τον καφέ πιο ακριβό για την αγορά των Starbucks ή να περιορίσουν δραματικά την προσφορά, προειδοποίησε η έκθεση.

CNN

Φτωχαίνουν οι κροίσοι της πανδημίας

«Εξατμίζονται» οι περιουσίες των δισεκατομμυριούχων που είδαν τα κέρδη τους να εκτοξεύονται από την έκρηξη των υπηρεσιών ντελίβερι στη διάρκεια της πανδημίας. Το «κλείσιμο» της οικονομίας την περίοδο των lockdowns έκρυβε ευκαιρίες για ορισμένους, που πλέον διανύουν περίοδο ισχνών αγελάδων. Τουλάχιστον έξι μεγιστάνες έγιναν δισεκατομμυριούχοι λόγω COVID-19, τέσσερις από αυτούς όμως είναι ήδη εκτός από τη σχετική λίστα του Bloomberg. Από το Σαν Φρανσίσκο μέχρι την Κωνσταντινούπολη, οι ιδρυτές εταιρειών διαδικτυακής παράδοσης που πλούτισαν εν μέσω πανδημίας βλέπουν τις περιουσίες τους να εξανεμίζονται. Στην ομάδα περιλαμβάνονται οι ιδρυτές της τουρκικής Getir, της ολλανδικής Just Eat Takeaway.com και

Ποιοι ιδρυτές εταιρειών διαδικτυακής παράδοσης που πλούτισαν εν μέσω lockdown βλέπουν τις περιουσίες τους να εξανεμίζονται.

των Instacart και DoorDash Inc. της Σιλικον Βάλεϊ, που έχουν χάσει συνολικά περισσότερα από 15 δισ. δολάρια. Οι επενδυτές συσσώρευσαν χρήματα σε εταιρείες διανομής τροφίμων και ειδών σπιτιού κατά τη διάρκεια της πανδημίας, με την οικονομία όμως να έχει ανοίξει ξανά και τη ζήτηση να έχει αμβλυνθεί, οι κάποτε γενναιόδωρες αποτιμήσεις για τις επιχειρήσεις της κρίσης έχουν περικοπεί.

Οι ιδρυτές της τουρκικής Getir, της ολλανδικής Just Eat Takeaway.com και των Instacart και DoorDash Inc. της Σίλικον Βάλεϊ έχουν χάσει συνολικά περισσότερα από 15 δισεκατομμύρια δολάρια.

«Το γεγονός ότι οι υψηλοί ετήσιοι –έκτακτοι– ρυθμοί ανάπτυξης ήταν ένα εξαιρετικό φαινόμενο και δεν μπορούν να διατηρηθούν στο ίδιο επίπεδο με την πάροδο των ετών, γίνεται ξεκάθαρο μόνο και μόνο από την κοινή λογική», εξηγεί ο Ματίας Σου, λέκτωρ στη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων της Λουκέρνης. Ενόψει της αρχικής δημόσιας προσφοράς του, τον Σεπτέμβριο του 2021, η εταιρεία διανομής Instacart με έδρα το Σαν Φρανσίσκο κατέταξε την πανδημία στους παράγοντες κινδύνου. Ο Ναζίμ Σαλούρ της Getir, ο οποίος έχτισε περιουσία 5 δισ. δολαρίων στη διάρκεια της πανδημίας, είναι ο τελευταίος που έχασε την ιδιότητα του δισεκατομμυριούχου, καθώς ο τελευταίος γύρος χρηματοδότησης της εταιρείας μείωσε την αποτίμησή της σχεδόν κατά 80%. Παρά το γεγονός ότι ανέφερε απώλεια 529 εκατ. δολαρίων το 2021, η τουρκική υπηρεσία ταχυμεταφοράς ξόδεψε 1,2 δισ. δολάρια το 2022 για να αγοράσει τη γερμανική ανταγωνίστρια Gorillas Technologies, επεκτείνοντας τις απώλειες. Η Getir επεκτάθηκε επίσης στις ΗΠΑ και στη δυτική Ευρώπη, για να υποχωρήσει νωρίτερα φέτος από πολλές χώρες της Ευρώπης. Ο Σαλούρ είπε σε συνάντηση του προσωπικού τον Ιούλιο ότι η τουρκική αγορά είναι η μόνη κερδοφόρος μονάδα της, ενώ τον Αύγουστο, η εταιρεία ανακοίνωσε ότι θα απολύσει περισσότερο από το 10% του παγκόσμιου εργατικού δυναμικού της, δηλαδή περίπου 2.500 υπαλλήλους.

Η Instacart, που αποτιμήθηκε από τους επενδυτές σε 39 δισ. δολάρια τον Μάρτιο του 2021, άρχισε να διαπραγματεύεται δημόσια τον Σεπτέμβριο στο 1/4, περίπου, αυτής της αποτίμησης. Οι μετοχές σημείωσαν άνοδο 12% την πρώτη ημέρα της διαπραγμάτευσης, δίνοντας στον συνιδρυτή Απούρβα Μέτα μερίδιο 1,1 δισ. δολαρίων, την ώρα που στις μεγάλες δόξες του κολοσσού η περιουσία του άγγιζε τα 3,5 δισ. δολάρια.

Στο ίδιο μήκος κύματος, ο Αντι Φανγκ της DoorDash έχασε τον τίτλο του δισεκατομμυριούχου. Οι μετοχές της εταιρείας διανομής τροφίμων έχουν υποχωρήσει περισσότερο από 60% από τον Νοέμβριο του 2021. Ο Γίτσε Χρόουν της Just Eat Takeaway, τέλος, είχε σχεδόν 2 δισ. δολάρια τον Οκτώβριο του 2020, αλλά το 85% της περιουσίας του εξατμίστηκε. Η ίδια τάση εμφανίζεται στις αναδυόμενες αγορές, συμπεριλαμβανομένων της Ινδίας και της Κίνας, παρά τους χαλαρότερους κανονισμούς και το φθηνότερο λειτουργικό κόστος. Η αποτίμηση της ινδικής startup Swiggy μειώθηκε στο μισό τον Μάιο, ενώ ο τοπικός ανταγωνιστής Dunzo δυσκολεύεται να πληρώσει το προσωπικό και να συγκεντρώσει νέα κεφάλαια.

BLOOMBERG

Νέο πακέτο κινήτρων για συγχωνεύσεις και εξαγορές

Κρίσιμο στοίχημα για την οικονομία η μεγέθυνση των επιχειρήσεων

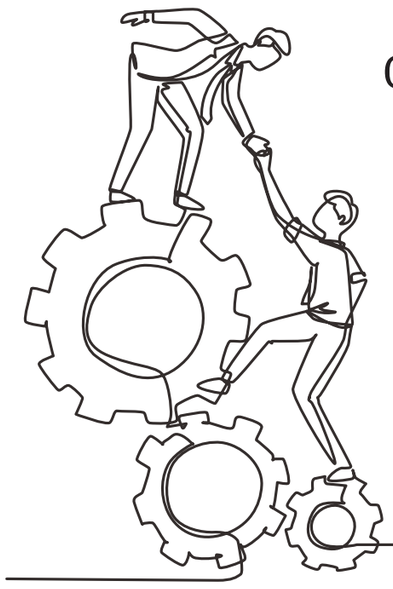

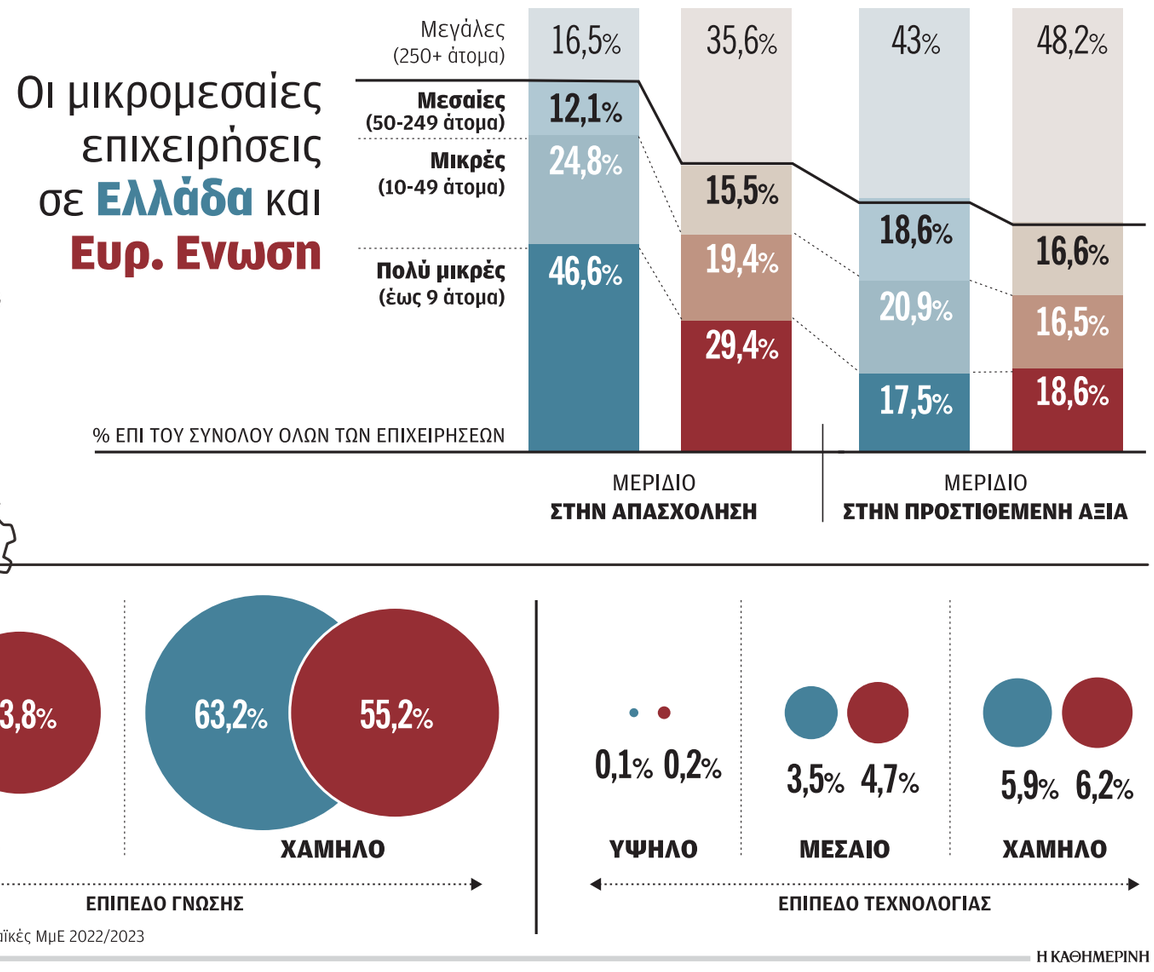

ΠΗΓΗ: Εκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ 2022/2023

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Ενάμιση μόλις χρόνο μετά την ψήφιση του νόμου που παρέχει φορολογικά κίνητρα για συγχωνεύσεις επιχειρήσεων, με σκοπό την αύξηση του μεγέθους τους, ο υπουργός Οικονομικών Κωστής Χατζηδάκης μίλησε ξανά την περασμένη εβδομάδα για την πρόθεση της κυβέρνησης να εφαρμόσει ισχυρότερα κίνητρα για τη μεγέθυνση των επιχειρήσεων.Είναι σαφές ότι η αλλαγή του παραγωγικού προτύπου της χώρας πονοκεφαλιάζει την κυβέρνηση, καθώς αποδεικνύεται πιο δύσκολος στόχος από τη δημοσιονομική πειθαρχία.

Η αλλαγή του παραγωγικού προτύπου της χώρας αποδεικνύεται πιο δύσκολος στόχος από τη δημοσιονομική πειθαρχία.

Οι πραγματικές αιτίες

Ειδικά ο στόχος για αύξηση του μεγέθους των επιχειρήσεων μοιάζει τόσο δυσπρόσιτος όσο και αυτός για τη μείωση της φοροδιαφυγής. Ισως γιατί οι δύο συνδέονται μεταξύ τους. Οπως σχολιάζουν στελέχη συμβουλευτικών εταιρειών, οι βασικοί λόγοι για τους οποίους οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν συγκινούνται από τα κίνητρα για συγχωνεύσεις είναι δύο: Ο πρώτος είναι ότι οι ιδιοκτήτες τους δεν θέλουν να χάσουν τον έλεγχο της επιχείρησής τους, να βάλουν άλλο «αφεντικό» στο κεφάλι τους. Και ο δεύτερος είναι ότι η οικογενειακή κατά βάση δομή της μικρομεσαίας επιχείρησης της επιτρέπει να μην είναι απολύτως συνεπής στις φορολογικές της υποχρεώσεις, κάτι που αποτελεί μεγαλύτερο κίνητρο από τις όποιες φορολογικές ελαφρύνσεις προσφέρουν οι νομοθετικές ρυθμίσεις για την ενθάρρυνση των συγχωνεύσεων.

Χωρίς να ισχύουν για όλες ανεξαιρέτως τις ΜμΕ, οι διαπιστώσεις αυτές της αγοράς είναι τροφή για σκέψη του οικονομικού επιτελείου.

Τι προωθείται

Στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών έχουν βάλει κάτω τα δεδομένα που υπάρχουν από την εφαρμογή του νόμου 4935/22 και έχουν ανοίξει διάλογο με φορείς της αγοράς, όπως μεταφέρουν στελέχη του, προκειμένου να ενισχύσουν τα υφιστάμενα κίνητρα και να καλύψουν ενδεχόμενα κενά. Σύμφωνα με πληροφορίες από πηγές του, τα σχέδια περιλαμβάνουν τα εξής:

• Ψήφιση τους επόμενους μήνες νομοθετικής ρύθμισης που θα ενσωματώνει την Οδηγία 2009/133/ΕΚ σχετικά με το κοινό φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στις συγχωνεύσεις, διασπάσεις, μερικές διασπάσεις, εισφορές ενεργητικού και ανταλλαγές μετοχών που αφορούν εταιρείες διαφορετικών κρατών-μελών. Επίσης, η ρύθμιση θα επικαιροποιεί και θα ενοποιεί τη φορολογική αντιμετώπιση των μετασχηματισμών εταιρειών.

• Επέκταση του ευνοϊκού πλαισίου του ν. 4935/22 για την προώθηση των συγχωνεύσεων, ώστε να καλύπτει και την απορρόφηση μικρών από μεγαλύτερες επιχειρήσεις, καθώς σήμερα αυτό εστιάζεται μόνο στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Σημειώνεται ότι ο ν. 4935/22 προβλέπει μείωση φορολογίας κατά 30%-50% στη νέα εταιρεία που θα δημιουργηθεί από τη συγχώνευση για 9 έτη.

• Παροχή κινήτρων για τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων που βρίσκονται σε στάδιο ανάπτυξης, έχοντας ξεπεράσει το πρώτο στάδιο της δημιουργίας τους. Αυτό αφορά τις startups και όχι μόνο, όπως εξηγούν.

Για τις δύο τελευταίες πρωτοβουλίες, οι όποιες νομοθετικές ρυθμίσεις θα γίνουν σε δεύτερο χρόνο.

Η «ραχοκοκαλιά» όπως ονομάζεται της ελληνικής οικονομίας, αφού αντιπροσωπεύει το 99,9% του αριθμού των επιχειρήσεων του μη χρηματοπιστωτικού τομέα, έχει σε ορισμένες περιπτώσεις τα πλεονεκτήματά της. Ωστόσο, η κυριαρχία ιδίως των πολύ μικρών επιχειρήσεων στην ελληνική οικονομία, αποτελεί παράγοντα χαμηλής παραγωγικότητας και εσωστρέφειας, όπως έχουν τονίσει κατ' επανάληψιν όλοι οι μελετητές της, από την Επιτροπή Πισσαρίδη, έως τον ΟΟΣΑ.

«Η εκτεταμένη παρουσία μονοπρόσωπων και πολύ μικρών επιχειρήσεων αποτελεί κυρίαρχο και προβληματικό χαρακτηριστικό, καθώς η παραγωγικότητα στις επιχειρήσεις αυτές είναι γενικά χαμηλή και υπολείπεται του ευρωπαϊκού μέσου όρου», υποστήριξε πρόσφατα σε συνέδριο της ΓΣΕΒΕΕ ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας. Πρόσθεσε πάντως ότι σε παραδοσιακούς κλάδους, όπως το λιανικό εμπόριο, ο τουρισμός, η εστίαση, ο πολιτισμός και η ψυχαγωγία, η παρουσία μικρών επιχειρήσεων με ειδικά χαρακτηριστικά μπορεί να βοηθήσει στην ποιοτική εξειδίκευση και να προσφέρει σημαντική αξία.

«Η ελληνική οικονομία κυριαρχείται από μικρές επιχειρήσεις με χαμηλή παραγωγικότητα και περιορισμένη αναπτυξιακή δυναμική, που συμπαρασύρουν προς τα κάτω τη γενική παραγωγικότητα», υποστήριζε την περασμένη εβδομάδα η έκθεση του ΟΟΣΑ για τις μεταρρυθμίσεις (Going for Growth), στο ειδικό κεφάλαιο για την Ελλάδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έκθεσης για το 2022, στην Ελλάδα η παραγωγικότητα της εργασίας (σε ΑΕΠ ανά εργαζόμενο) είναι 63,4 δολάρια, έναντι 89,1 δολάρια κατά μέσον όρο στον ΟΟΣΑ και 144,5 δολάρια στις 5 χώρες του ΟΟΣΑ με τις καλύτερες επιδόσεις.

Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat, εξάλλου, δείχνουν ότι η παραγωγικότητα των πολύ μικρών επιχειρήσεων στην Ελλάδα αντιστοιχεί μόλις στο 17% αυτής των μεγάλων, ενώ στην Ε.Ε. αντιστοιχεί στο 48%.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν το 83,5% της απασχόλησης, έναντι 64,3% στην Ε.Ε. και το 57% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της ελληνικής οικονομίας, έναντι 41,7% στην Ε.Ε. Μάλιστα, σύμφωνα με την τελευταία έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο αριθμός τους αυξήθηκε μετά την πανδημία κατά 3,6% και η απασχόληση σ' αυτές κατά 5,1%. Σχολιάζοντας τα στοιχεία της έκθεσης αυτής, η Alpha Bank στο Εβδομαδιαίο Δελτίο της στις 26 Ιουλίου σημείωνε: «Η παραγωγικότητα είναι συνάρτηση του μεγέθους των επιχειρήσεων. Η αύξηση συνεπώς του μέσου μεγέθους των μικρομεσαίων επιχειρήσεων θα μπορούσε να δημιουργήσει σημαντικές οικονομίες κλίμακας, με τα νέα μεγαλύτερα επιχειρηματικά σχήματα να έχουν, ceteris paribus, υψηλότερη πιστοληπτική επιφάνεια και τη δυνατότητα να επενδύσουν σε τομείς που θα ενισχύσουν περαιτέρω την παραγωγικότητά τους, καθιστώντας τα πιο ανταγωνιστικά». Σύμφωνα με τον κ. Στουρνάρα, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δανείζονται με μέσο επιτόκιο 1,5 μονάδα υψηλότερο από τις μεγάλες.

Παρενέργειες από τα μέτρα οικονομικής ενίσχυσης

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Τα μέτρα στήριξης και τα προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης που τονώνουν τη ζήτηση των πολιτών ώστε να μπορέσουν να καλύψουν μια ανάγκη –από το να νοικιάσουν φοιτητική εστία μέχρι να πάρουν χαμηλότοκο δάνειο για την αγορά ακινήτου ή να εγκαταστήσουν κλιματιστικά και ηλιακούς θερμοσίφωνες– έχουν και... παρενέργειες.

Μπορεί να τονώνουν το ενδιαφέρον καθώς ο δικαιούχος αισθάνεται ότι «κερδίζει χρήματα», όμως συνδράμουν στο ανατιμητικό σπιράλ με αποτέλεσμα να «καίγονται» διαθέσιμοι πόροι. Το φοιτητικό επίδομα δεν ευνοεί μόνο την οικογένεια του φοιτητή αλλά και τον κάτοχο της φοιτητικής στέγης. Ο πωλητής ακινήτου ευνοείται απαιτώντας μεγαλύτερο τίμημα αν απευθυνθεί σε δικαιούχο του προγράμματος «Σπίτι μου», ενώ ο έμπορος ηλεκτρικών συσκευών έχει την ευκαιρία να αποφύγει τις εκπτώσεις που κανονικά θα έκανε στον πελάτη του ακριβώς επειδή υπάρχει το voucher.

Ο έμπορος ηλεκτρικών συσκευών αποφεύγει τις εκπτώσεις που κανονικά θα έκανε στον πελάτη του ακριβώς επειδή υπάρχει το voucher.

Αυτές οι παρενέργειες –άνοδος ενοικίων, τιμών ακινήτων κ.λπ.– είναι που οδηγούν σε δεύτερες σκέψεις όσον αφορά τον σχεδιασμό των μέτρων. Το ερώτημα που τίθεται είναι αν θα ήταν προτιμότερο ένα μέρος των διαθέσιμων πόρων να αφορά στην αύξηση της προσφοράς και όχι στην τόνωση της ζήτησης. Ηδη, προετοιμάζονται δύο δράσεις που θα υιοθετήσουν αυτή ακριβώς τη «λογική»: η κοινωνική αντιπαροχή ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των διαθέσιμων ακινήτων για τους κοινωνικά ευάλωτους αλλά και τα «πράσινα δάνεια» τα οποία θα αυξάνουν την προσφορά χρήματος για φιλικές προς το περιβάλλον επενδύσεις.

Η διαφορά των μέτρων τόνωσης της ζήτησης με τα μέτρα ενίσχυσης της προσφοράς γίνεται κατανοητή με το εξής παράδειγμα: τα τελευταία 25 χρόνια, το Δημόσιο έχει διαθέσει για επιδόματα φοιτητικής στέγης πάνω από 1,5 δισ. ευρώ. Με αυτό το ποσό, πόσες φοιτητικές εστίες θα είχαν χτιστεί ή ανακαινιστεί; Πόσες θέσεις εργασίας θα δημιουργούνταν για τη λειτουργία τους και πόσο χαμηλότερο θα ήταν το κόστος σπουδών για όσους θα διέμεναν σε αυτές τις εστίες; Βεβαίως, οι οικογένειες που σε όλο αυτό το διάστημα μέχρι να χτίζονταν οι φοιτητικές εστίες δεν θα λάμβαναν την ενίσχυση, θα έπρεπε να τα βγάλουν πέρα χωρίς την κρατική ενίσχυση. Ομως ένα πρόβλημα που διαιωνίζεται για τις οικογένειες των σπουδαστών, θα λυνόταν με μόνιμο τρόπο. Και δεν είναι το μοναδικό παράδειγμα:

1. Με το πρόγραμμα «Σπίτι μου», το κράτος παρενέβη με τις επιδοτήσεις των στεγαστικών δανείων για να ενισχύσει την αγοραστική δύναμη των νέων. Ο δανεισμός με τελικό κόστος κάτω από 1%, ισοδυναμεί με έμμεση αύξηση εισοδήματος των δικαιούχων ακόμη και κατά 3.000 ευρώ τον χρόνο καθώς με τα σημερινά δεδομένα, η δόση του δανείου για την αγορά ενός ακινήτου αξίας 150.000 ευρώ θα ήταν 700 ευρώ και μέσω του επιδοτούμενου προγράμματος πέφτει στα 440 ευρώ. Αυτή όμως η πριμοδότηση των υποψήφιων αγοραστών έδωσε τη δυνατότητα και στους πωλητές να αυξήσουν τις απαιτήσεις τους. Ξαφνικά, δημιουργήθηκε έντονο αγοραστικό ενδιαφέρον για περισσότερα από 10.000 διαμερίσματα ηλικίας άνω των 15 ετών. Με το «πλαφόν» του προγράμματος να έχει οριστεί στις 200.000 ευρώ, πολλές ήταν οι περιπτώσεις ιδιοκτητών που ανέβασαν τις απαιτήσεις τους κοντά στο όριο εκμεταλλευόμενοι την ανάγκη των νέων ζευγαριών να «κλείσουν θέση» στο πρόγραμμα.

2. Από το 1997 που θεσπίστηκε η επιδότηση ενοικίου μέχρι σήμερα, το ελληνικό Δημόσιο έχει διαθέσει δισ. ευρώ για την επιδότηση των φοιτητικών ενοικίων. Ακόμη ένα μέτρο που τροφοδοτεί τη ζήτηση με τα γνωστά αποτελέσματα: τα ενοίκια για τις φοιτητικές εστίες ανεβαίνουν κάθε χρόνο και σε υψηλότερα επίπεδα. Οι μεγάλες αυξήσεις που σημειώθηκαν τα τελευταία δύο χρόνια δεν είναι ασύνδετες με την απόφαση να ενισχυθεί το επίδομα από τα 1.000 στα 1.500 ευρώ ή ακόμη και στις 2.000 ευρώ για όσους θα επέλεγαν τη λύση της συγκατοίκησης. Η δαπάνη για το φοιτητικό επίδομα ξεπερνάει τα 70 εκατ. ευρώ. Σημαντικό μέρος αυτού του ποσού καταλήγει στους ιδιοκτήτες των ακινήτων.

3. Στο πρόγραμμα για τους ηλιακούς θερμοσίφωνες, οι επιδοτήσεις που δίνει το πρόγραμμα –και οι οποίες προσδιορίζονται με συντελεστή 50%-60%– υπολογίζονται επί των ονομαστικών τιμών πώλησης οι οποίες συνήθως είναι υψηλότερες. Σε συνήθεις περιόδους που δεν υπάρχει μαζικό αγοραστικό ενδιαφέρον, οι εταιρείες κάνουν εκπτώσεις επί των ονομαστικών τιμών. Αυτές οι πρακτικές είναι περιορισμένες τώρα που υπάρχει η επιδότηση του Δημοσίου. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι σε πραγματικούς όρους, η ελάφρυνση του νοικοκυριού μπορεί να μη φτάνει τελικώς στο 50%-60%.

Οσο για τα έξοδα εγκατάστασης, είναι επόμενο η κατακόρυφη αύξηση της ζήτησης και τα στενά περιθώρια να οδηγούν σε αύξηση των αμοιβών καθώς και ο μεγάλος αριθμός των παραγγελιών και τα «κουπόνια» των 150 ευρώ ενεργοποιούν τον νόμο της προσφοράς και της ζήτησης.

4. Προγράμματα που ενισχύουν τη ζήτηση είναι και τα «Εξοικονομώ». Η λογική τους είναι να καταστήσουν φθηνότερη για τον ιδιοκτήτη την ενεργειακή αναβάθμιση του ακινήτου με προφανή στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας. Κατά τις διάφορες φάσεις του προγράμματος, ανέκυψαν ζητήματα ειδικά με τις καθυστερήσεις στην καταβολή των ενισχύσεων στις εταιρείες. Πολλοί δικαιούχοι των προγραμμάτων «Εξοικονομώ» έχουν να μεταφέρουν ιστορίες κατά τις οποίες τους ζητήθηκαν περισσότερα χρήματα για την ίδια παρέμβαση μέσω του «Εξοικονομώ» συγκριτικά με το να πήγαινε κάποιος ως ιδιώτης.

Με το «πλαφόν» του προγράμματος «Σπίτι μου» να έχει οριστεί σε 200.000 ευρώ, πολλές ήταν οι περιπτώσεις ιδιοκτητών που ανέβασαν τις απαιτήσεις τους κοντά στο όριο, εκμεταλλευόμενοι την ανάγκη των νέων ζευγαριών να «κλείσουν θέση» στο πρόγραμμα.

Κοινωνική αντιπαροχή

Το πρόγραμμα της κοινωνικής αντιπαροχής αποσκοπεί στο να αυξηθεί η προσφορά ακινήτων για τους ευάλωτους. Το Δημόσιο θα διαθέσει ακίνητα που έχουν περιέλθει στην ιδιοκτησία του (κυρίως γη) σε κατασκευαστές οι οποίοι αφού θα αναλάβουν το κόστος ανέγερσης, θα διαθέσουν ένα τμήμα του ακινήτου για τις κοινωνικές κατοικίες κρατώντας το υπόλοιπο για αξιοποίηση. Ετσι, επιτυγχάνεται η αύξηση της προσφοράς ακινήτων και δεν δημιουργούνται πιέσεις στα ενοίκια κάτι που συμβαίνει με προγράμματα όπως αυτό του στεγαστικού επιδόματος. Αντίστοιχα, τα «πράσινα δάνεια» χορηγούνται με ευνοϊκούς όρους σε δικαιούχους με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και τους επιτρέπουν να χρηματοδοτήσουν πράσινες επενδύσεις χωρίς όμως να υφίστανται τις αυξημένες τιμές που αντιμετωπίζουν μέσω άλλων προγραμμάτων ενίσχυσης όπως π.χ. το «Εξοικονομώ». Η ρευστότητα είναι αυτή που τους επιτρέπει να απευθυνθούν σε όλη την αγορά για να βρουν την καλύτερη λύση και να εκμεταλλευτούν τις συνθήκες του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Ουραγός στην αύξηση μισθών η Ελλάδα μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Την άνιση μάχη των μισθών στην Ελλάδα με την πολύχρονη δημοσιονομική κρίση, την πανδημία της COVID-19, τον πόλεμο στην Ουκρανία, την κλιματική αλλαγή και τις έντονες πληθωριστικές πιέσεις που ασκούνται στις οικονομίες καταγράφει μελέτη της ομάδας Utility Bidder.

Σύμφωνα με τους ερευνητές, αυτό το σύνολο συνθηκών, που αναφέρεται συχνά σε πολλά μέσα ενημέρωσης ως κρίση του κόστους ζωής, φαίνεται πως χτύπησε περισσότερο από όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ την Ελλάδα, με αποτέλεσμα να παρουσιάζει τη χαμηλότερη αύξηση μισθών τα τελευταία 10 χρόνια (από το 2012 έως το 2022). Οι ερευνητές συνέκριναν τις αυξήσεις των μισθών σε διάφορες χώρες με τους ρυθμούς πληθωρισμού, αποκαλύπτοντας σε ποια κράτη έχουν μείνει περισσότερο στάσιμες οι αποδοχές των ανθρώπων.

Σύμφωνα με έρευνα, εμφανίζει τη χαμηλότερη αύξηση τη δεκαετία 2012-2022.

Και η χώρα μας με μόλις 1,5% αύξηση των μέσων μισθών είναι στη χειρότερη θέση. Το 2022 οι μέσες ετήσιες αποδοχές ήταν 24.709 ευρώ, όταν το 2012 ήταν 24.339 ευρώ, που σημαίνει ότι οι μέσοι μισθοί αυξήθηκαν μόνο κατά 370 ευρώ την τελευταία δεκαετία. Στη μελέτη επισημαίνεται ότι μεγάλο μέρος της ελληνικής οικονομίας εξαρτάται από τον τουρισμό και τα τελευταία χρόνια υπήρξε κάμψη σε αυτόν τον τομέα. Η πανδημία της COVID-19 σταμάτησε τα διεθνή ταξίδια, αποδεκατίζοντας τις βιομηχανίες τουρισμού και αναψυχής των χωρών. Αν αυτό συνδυασθεί με τις σκληρές επιπτώσεις της υπερθέρμανσης του πλανήτη, όπως οι αυξημένες πυρκαγιές και οι πλημμύρες, αναφέρει η μελέτη της ομάδας της Utility Bidder, δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι μια οικονομία που επικεντρώνεται στον τουρισμό δυσκολεύεται να δει τους μισθούς να αυξάνονται. Οσον αφορά τον πληθωρισμό, όπως δείχνει και η μελέτη, οι τιμές στην Ελλάδα έχουν αυξηθεί κατά το δεύτερο χαμηλότερο ποσό στον ΟΟΣΑ (με πρώτη την Ελβετία), στο +7,4% μεταξύ 2012 και 2022. Αυτός ο χαμηλός πληθωρισμός βοήθησε άλλωστε τους Ελληνες να ξεπεράσουν την καταιγίδα της κρίσης χρέους της Ελλάδας, η οποία ξέσπασε για πρώτη φορά στα τέλη του 2009 και προκάλεσε εκτεταμένες οικονομικές δυσκολίες για πολλά χρόνια. Η Ελβετία είναι η χώρα του ΟΟΣΑ με τη δεύτερη χαμηλότερη 10ετή αύξηση του μέσου μισθού, της τάξης του 7,1%. Ενώ είναι ένα από τα πλουσιότερα κατά κεφαλήν έθνη του κόσμου, παρατηρείται σημαντική στασιμότητα των μισθών τα τελευταία χρόνια. Ακολουθούν το Ισραήλ με 7,5%, οι ΗΠΑ με 14%, και η Ολλανδία με 16,7%. Στον αντίποδα, η Ουγγαρία έχει δει τη μεγαλύτερη αύξηση στους μισθούς την τελευταία δεκαετία, με αυτούς να έχουν αυξηθεί κατά 100,7%, ανεβάζοντας το βιοτικό επίπεδο και ενθαρρύνοντας περισσότερες καταναλωτικές δαπάνες, οι οποίες σύμφωνα με τους μελετητές θα συμβάλουν στη δημιουργία περαιτέρω οικονομικής ανάπτυξης. Ακολουθούν, με εντυπωσιακές επίσης αυξήσεις, η Λετονία, όπου ο μέσος μισθός αυξήθηκε στη 10ετία κατά 87,6%, και η Λιθουανία με 82,4%.

VOGUE
GREECE
15/10
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ROCK THE LOOK
ANNA VISSI
BY P.A HÜE DE FONTENAY

«Παιχνίδι» για λίγους οι αερομεταφορές

Πάνω από 20 αεροπορικές έβαλαν λουκέτο φέτος διεθνώς – Οι ισχυροί της εγχώριας αγοράς, οι «φθηνοί» και οι «χαμένοι»

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Περισσότερες από 20 αεροπορικές εταιρείες σε όλο τον κόσμο προσγειώθηκαν απότομα, ελλείψει ρευστότητας από τις αρχές της χρονιάς μέχρι σήμερα, παρότι η ζήτηση για ταξίδι έχει ανακάμψει τουλάχιστον κατά τον τελευταίο ενάμισι χρόνο. Ο αριθμός αυτός επιβεβαιώνει, ίσως, ένα διαδεδομένο ρητό στον κόσμο των επιχειρήσεων: για να γίνει κάποιος εκατομμυριούχος αρκεί να είναι δισεκατομμυριούχος και ιδιοκτήτης αεροπορικής εταιρείας. Μπορεί για φέτος η Διεθνής Ενωση Αεροπορικών Μεταφορών (IATA) να προβλέπει ότι, παγκοσμίως, η λειτουργική κερδοφορία των αερομεταφορών θα είναι διπλάσια συγκριτικά με πέρυσι και θα διαμορφωθεί σε περισσότερα από 20 δισ. ευρώ, όμως το καθαρό περιθώριο κερδοφορίας του κλάδου παραμένει μικρό και διαμορφώνεται μόλις στο 1,2%.

Το καθαρό περιθώριο κερδοφορίας του κλάδου παραμένει μικρό και διαμορφώνεται μόλις στο 1,2%.

Οι αστάθμητοι παράγοντες με τους οποίους βρίσκεται αντιμέτωπη η αεροπορική βιομηχανία, που αποτελεί μια κοστοβόρο δραστηριότητα, είναι πολυάριθμοι, περιλαμβάνοντας από την αύξηση της τιμής του πετρελαίου μέχρι την εκδήλωση μιας υγειονομικής κρίσης. «Αναζητούμε, διαρκώς, τον μαύρο κύκνο, ακόμη κι όταν δεν υπάρχει κάποια ορατή απειλή», αναφέρει στην «Κ» κορυφαίος παράγοντας των ελληνικών αερομεταφορών. Δεν είναι τυχαίο ότι την τελευταία δεκαετία για τέσσερις αεροπορικές εταιρείες υπήρξε μονόδρομος το λουκέτο, καθώς και το ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των 24 αδειοδοτημένων από την Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας αερομεταφορέων πραγματοποιεί αποκλειστικά ναυλωμένες πτήσεις.

Οι αστάθμητοι παράγοντες για την αεροπορική βιομηχανία είναι πολυάριθμοι, από την αύξηση της τιμής του πετρελαίου μέχρι την εκδήλωση μιας πανδημίας. «Αναζητούμε, διαρκώς, τον μαύρο κύκνο, ακόμη κι όταν δεν υπάρχει κάποια ορατή απειλή», λέει στην «Κ» κορυφαίος παράγοντας των ελληνικών αερομεταφορών.

Την ίδια στιγμή, οι χαμηλού κόστους αεροπορικές εταιρείες, παρότι έχουν αυξήσει τις προσφερόμενες θέσεις τους σε προορισμούς από και προς την Ελλάδα, σε σχέση με το 2019, δεν έχουν καταφέρει να εξασφαλίσουν τη διείσδυση που θα ήθελαν στην ελληνική αγορά αερομεταφορών. Η Ryanair, που πραγματοποιεί πτήσεις από και προς την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, τα Χανιά, την Κέρκυρα, το Ηράκλειο, την Καλαμάτα, τη Κεφαλονιά, την Κω, τη Μύκονο, το Ακτιο, τη Ρόδο, τη Σαντορίνη, τη Σκιάθο και τη Ζάκυνθο, διατηρεί ανοιχτή τη βάση της στην Αθήνα κυρίως τη θερινή περίοδο. Οι χαμηλού κόστους αερομεταφορείς, κατά πάγια πρακτική, διαμαρτύρονται για το ύψος των χρεώσεων στα ελληνικά αεροδρόμια. Ωστόσο, στελέχη των αερομεταφορών αποδίδουν σε επιχειρησιακούς λόγους τις, κατά καιρούς, αποφάσεις της Ryanair για κλείσιμο κάποιας από τις βάσεις της ή για μείωση των δρομολογίων της. Η ιρλανδική αεροπορική καταλαμβάνει στην ελληνική αγορά ένα υψηλό μονοψήφιο μερίδιο, ενώ χαμηλότερα είναι τα μερίδια των υπόλοιπων χαμηλού κόστους αεροπορικών, EasyJet, Wizzair και Volotea. Ηγετική θέση στην ελληνική αγορά αερομεταφορών καταλαμβάνει η Aegean με μερίδιο της τάξεως του 50%. Η αεροπορική, κατά το πρώτο εξάμηνο, ενίσχυσε κατά 51%, σε 678 εκατ. ευρώ, τον τζίρο της και εμφάνισε καθαρά κέρδη 37,1 εκατ. ευρώ από ζημίες περίπου 28 εκατ. ευρώ. Μετέφερε 6,7 εκατ. επιβάτες, αριθμός αυξημένος κατά 42% σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 2022, προσφέροντας συνολικά 8,2 εκατ. θέσεις (+28%).

Το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο η Aegean θα επιχειρήσει με 10% και 15% αντίστοιχα περισσότερες χιλιομετρικές θέσεις από το 2022, στηρίζοντας τη διάχυση του μεταφορικού έργου. Για το σύνολο της χρονιάς θα προσφέρει από 7% έως 9% περισσότερες χιλιομετρικές θέσεις, ενώ η πληρότητα των πτήσεων τοποθετείται στο 82%.

Η Aegean έχει επενδύσει στην απόκτηση νέας γενιάς αεροσκαφών της οικογένειας A320neo, έχει παραλάβει, από τις αρχές της χρονιάς, εννέα νέα αεροσκάφη και διαθέτει συνολικά 28 αεροπλάνα νέας γενιάς, που καλύπτουν το 50% της συνολικής ετήσιας δραστηριότητας του συνολικού στόλου. Η επένδυση αυτή επιτρέπει στον αεροπορικό όμιλο να εξοικονομήσει έως 15% στην κατανάλωση καυσίμου, με ένα από τα «δυνατά χαρτιά» του να αφορά το ισχυρό ταμείο του ύψους άνω των 530 εκατ. ευρώ. Τα υψηλά ταμειακά διαθέσιμα διατήρησαν, όπως αναφέρουν πηγές της εταιρείας, θωρακισμένη την αεροπορική κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οπότε πολλοί αερομεταφορείς σε Ευρώπη και Αμερική κατέρρευσαν. Κατά τον φετινό χειμώνα η αεροπορική προσφέρει 18 νέα δρομολόγια σε 14 χώρες, με το πρόγραμμα πτήσεων της εν λόγω περιόδου να είναι το μεγαλύτερο στην ιστορία της.

Τη δεύτερη θέση στην ελληνική αγορά αερομεταφορών καταλαμβάνει η Sky Express με μερίδιο της τάξεως του 13,5%, από 2,5%-3% που είχε το 2019. Η αεροπορική πραγματοποιεί πτήσεις σε 34 προορισμούς σε 12 χώρες και εκτιμάται ότι θα μεταφέρει 4,3-4,5 εκατ. επιβάτες κατά το σύνολο της φετινής χρονιάς, δηλαδή τον τριπλάσιο αριθμό συγκριτικά με το 2019.

«Ανώμαλη προσγείωση» για 4 ελληνικές εταιρείες

Ο οξύτατος ανταγωνισμός, σε συνδυασμό με τη δυσκολία έγκαιρου εντοπισμού των αστάθμητων παραγόντων που ανακύπτουν, έχει θέσει, τα τελευταία χρόνια, εκτός αγοράς έναν σημαντικό αριθμό αεροπορικών εταιρειών. Σε αυτές ανήκουν η βορειοελλαδίτικη Ellinair, που έχει αναστείλει τη δραστηριότητά της από τον Μάρτιο του 2020 λόγω της πανδημικής κρίσης και βρίσκεται αντιμέτωπη με την αίτηση πτώχευσης που έχουν καταθέσει εναντίον της πρώην εργαζόμενοί της. Ωστόσο, για να συνεχίσει τη λειτουργία της η Ellinair εντάχθηκε από τα μέσα του 2021 σε διάφορα ελληνικά ή ευρωπαϊκά προγράμματα - μηχανισμούς άμεσης και έμμεσης οικονομικής ενίσχυσης, όπως –από τον Ιούλιο του 2021– και στον μηχανισμό «Συν-εργασία» του υπουργείου Εργασίας. Και έχει λάβει αποζημίωση 6,8 εκατ. ευρώ για τις ζημιές που υπέστη από 18 Μαρτίου έως 30 Ιουνίου 2021 λόγω του κορωνοϊού και των ταξιδιωτικών περιορισμών που επιβλήθηκαν για τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού. Παρά, όμως, τα μέτρα στήριξης, η Ellinair χρωστάει από τα μέσα του 2021 αποδοχές (δεδουλευμένες και υπερημερίας) των οποίων το ύψος μόνο προς τους 12 πρώην εργαζομένους της, που ζητούν την πτώχευσή της, τοποθετείται σε 292.300 ευρώ. Επίσης οφείλει μόνο προς ένα μέρος των πιστωτών της ποσό ύψους 3 εκατ. ευρώ, όταν η αξία του ενεργητικού της υπερβαίνει οριακά το 1 εκατ. ευρώ και οι συσσωρευμένες ζημίες τοποθετούνται σε περίπου 17 εκατ. ευρώ, βάσει των τελευταίων δημοσιευμένων οικονομικών αποτελεσμάτων.

Ακόμη μία αεροπορική με έδρα τη Θεσσαλονίκη, η Astra Airlines έχει πάψει να εκτελεί πτήσεις από τον Νοέμβριο του 2019. Διέθετε προσωπικό 150 ατόμων, είχε ενεργητικό αξίας 18 εκατ. ευρώ, ενώ το σύνολο των υποχρεώσεών της υπολογίζεται ότι ξεπερνάει τα 16 εκατ. ευρώ. Η αεροπορική πραγματοποιούσε πτήσεις στο εσωτερικό της χώρας, ενώ, με στόχο την επαναλειτουργία της, προσέβλεπε στην είσοδο Κινέζων επενδυτών στο μετοχικό κεφάλαιό της, με στόχο τη μετατροπή της σε χαμηλού κόστους αερομεταφορέα, που θα λειτουργούσε σε πρώτη φάση με μισθωμένα αεροσκάφη και σε δεύτερο στάδιο –εάν και εφόσον αδειοδοτούνταν– με αεροπλάνα της κινεζικής κατασκευάστριας εταιρείας Comac. Η λίστα των αερομεταφορέων που έχουν βγει εκτός αγοράς από το 2015 έως σήμερα περιλαμβάνει την Orange2Fly, που έπαψε να εκτελεί (ναυλωμένες) πτήσεις τον Μάρτιο του 2020, με την κάθοδό της να ξεκινάει το 2019. Τότε επωμίστηκε τμήμα (3 εκατ. ευρώ) του κόστους ανακατασκευής του κινητήρα ενός εκ των αεροσκαφών της, έχοντας εμφανίσει ζημίες 5,8 εκατ. ευρώ. Για να καλύψει το κενό του αεροπλάνου που τέθηκε εκτός λειτουργίας –η ανακατασκευή του κινητήρα διήρκεσε πέντε μήνες– η εταιρεία προχώρησε στη μίσθωση άλλου αεροσκάφους. Αυτή η κίνηση, όμως, σε συνδυασμό με την επιβολή περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας και την απόσυρση –αρχικώς ενδιαφερομένου– στρατηγικού επενδυτή για την Orange2fly «στέγνωσαν» από ρευστότητα την εταιρεία. Τα λουκέτα της τελευταίας δεκαετίας περιλαμβάνουν και τη SkyGreece, που φιλοδοξούσε να συνδέσει την Αθήνα με τη Νέα Υόρκη, αλλά τέθηκε σε πτώχευση τον Αύγουστο του 2017.

Την επόμενη ημέρα της Air Mediterranean κρίνει και η αντιπαράθεση μεταξύ του μετόχου μειοψηφίας, της GMT Aviation και της διοίκησής της. Υστερα από αίτημα της πρώτης, η διοίκηση της αεροπορικής αναμένεται να αλλάξει και να πραγματοποιηθεί οικονομικός έλεγχος στην εταιρεία.

Στη λίστα των ελληνικών αεροπορικών που έκλεισαν την τελευταία δεκαετία περιλαμβάνεται και η SkyGreece, που φιλοδοξούσε να συνδέσει την Αθήνα με τη Νέα Υόρκη, αλλά τέθηκε σε πτώχευση τον Αύγουστο του 2017.

Προς νέο ρεκόρ οδεύουν οι αφίξεις τουριστών στην Αθήνα

Εντονα ανοδικά, προς νέο ιστορικό υψηλό, κινούνται οι διεθνείς αφίξεις επιβατών και στη Θεσσαλονίκη - Αυξάνουν τις θέσεις έως 20% από πέρυσι

ΤΟΥ ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Πρωταθλητής του ελληνικού τουρισμού είναι φέτος η Αθήνα, με τις διεθνείς αφίξεις να κινούνται μέχρι στιγμής κατά 9% υψηλότερα από ό,τι το 2019, οπότε σημειώθηκαν οι υψηλότερες μέχρι στιγμής ιστορικά επιδόσεις. Σύμφωνα με πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η «Καθημερινή», η εικόνα αναμένεται να βελτιωθεί περαιτέρω, καθώς ο προγραμματισμός διαθεσιμότητας θέσεων των αεροπορικών επιχειρήσεων προς την Αθήνα για τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο δείχνει αύξηση κατά 10% και 20%, αντίστοιχα, σε σχέση με πέρυσι και μεγαλύτερη του 10% σε σχέση με το 2019.

Η πρωτεύουσα έχει καταστεί αυτοτελής προορισμός, όπως είναι εμφανές άλλωστε από τους δεκάδες χιλιάδες τουρίστες που βρίσκονται κάθε στιγμή κάθε μέρα στους δρόμους της Αθήνας και στις παραλίες της Αττικής. Η άμεση πρόσβαση σε ποιοτική και ανεπτυγμένη με κατάλληλες υποδομές ακτογραμμή, όπως και η αύξηση των ξενοδοχείων τα τελευταία χρόνια, σε συνδυασμό με την αύξηση και των διαθεσίμων προς βραχυχρόνια μίσθωση κατοικιών, έχουν συμβάλει σε αυτό. Πρωτίστως όμως η Αθήνα παραμένει ανταγωνιστικά τιμολογημένη συγκριτικά με άλλες μεσογειακές πρωτεύουσες, όπως η Ρώμη, εξηγούν κορυφαίοι ξενοδόχοι τον κέντρου της Αθήνας αλλά και της Αθηναϊκής Ριβιέρας. Το κόστος διανυκτέρευσης, δηλαδή, παραμένει χαμηλότερο παρά την κατά μέσον όρο 30% αύξησή του σε σχέση με το 2019 και την κατά 100% και πλέον άνοδο στα ξενοδοχεία πέντε αστέρων. Παράλληλα με την Αθήνα, σημαντική αύξηση καταγράφουν οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις και στη συμπρωτεύουσα. Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, τον Νοέμβριο οι αεροπορικές εταιρείες έχουν προγραμματίσει 10% περισσότερες θέσεις από ό,τι πέρυσι και 20% περισσότερες για τον Δεκέμβριο. Δυναμικότητα αυξημένη αντίστοιχα με αυτή για την Αθήνα.

Η επιβατική κίνηση του αεροδρομίου της Αθήνας στη διάρκεια του Σεπτεμβρίου φέτος ανήλθε σε 3 εκατομμύρια επισκέπτες, αυξημένη κατά 16,3% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2022, αλλά και αυξημένη κατά 11,8% σε σχέση με το προπανδημικό έτος 2019. Τόσο η εγχώρια όσο και η διεθνής επιβατική κίνηση ξεπέρασαν τα επίπεδα του 2022 κατά 14,6% και 17,2%, αντίστοιχα. Σε σύγκριση με το 2019, τόσο οι επιβάτες εσωτερικού όσο και οι διεθνείς επιβάτες παρουσίασαν άνοδο κατά 16,3% και 9,9%, αντίστοιχα. Συνολικά, κατά τους εννέα πρώτους μήνες του έτους, η επιβατική κίνηση του αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος» ανήλθε σε 21,68 εκατομμύρια, αυξημένη κατά 25,7% σε σύγκριση με το 2022, αλλά και κατά 8,6% σε σύγκριση με το 2019. Αναλυτικά, τόσο η εγχώρια όσο και η διεθνής επιβατική κίνηση ξεπέρασαν τα επίπεδα του 2022 κατά 20,3% και 28,3%, αντίστοιχα, ενώ παρουσίασαν άνοδο και σε σύγκριση με το 2019, κατά 11,3% και 7,3% αντίστοιχα.

Η επιβατική κίνηση του αεροδρομίου της Αθήνας κατά τη διάρκεια του Σεπτεμβρίου φέτος ανήλθε σε 3 εκατομμύρια επισκέπτες, αυξημένη κατά 16,3% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2022 και κατά 11,8% σε σχέση με το προπανδημικό έτος 2019.

Στο αεροδρόμιο «Μακεδονία» στη Θεσσαλονίκη, οι διεθνείς αφίξεις μέχρι και τον Αύγουστο έχουν αυξηθεί κατά 21,1% σε σύγκριση με το 2022. Σύμφωνα με τα προσωρινά στατιστικά στοιχεία οκταμήνου 2023 της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας στο σύνολο των αεροδρομίων της χώρας (αεροδρόμιο Αθήνας «Ελευθέριος Βενιζέλος», 24 αεροδρόμια διαχείρισης ΥΠΑ και 14 περιφερειακά αεροδρόμια διαχείρισης Fraport Greece), η επιβατική κίνηση σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022 και του 2019 αυξήθηκε, ξεπερνώντας τα 50 εκατομμύρια διακινούμενους επιβάτες.

Το διάστημα Ιανουαρίου - Αυγούστου φέτος, το σύνολο των διακινούμενων επιβατών στα αεροδρόμια (αφίξεις και αναχωρήσεις επιβατών εξωτερικού και εσωτερικού) έφτασε στα 50,152 εκατομμύρια έναντι 43,788 εκατομμυρίων το αντίστοιχο διάστημα του 2022 και 44,895 εκατομμυρίων το 2019. Από τα ανωτέρω στατιστικά στοιχεία, προκύπτει αύξηση επιβατικής κίνησης +14,5% συγκριτικά με το 2022 και +11,7% σε σύγκριση με το 2019.

17 OCTOBER 2023
TIME: 19:00
NICOSIA MUNICIPALITY GARDENS

N-ice
PURE ICE CUBES
PRESENTS

DEEJAY 93,5 RADIO
ORGANISER

4TH CYPRUS COCKTAIL FESTIVAL

BY Difford's Guide

Κύπρος
Rum and Jam
Mr Tippler
Baronymous
Volvèr
Lost + Found Drinkery
Mason
Kleidi
Tria Poulakia
Notes And Spirits
Blurry Lights

Ελλάδα
Line
The Clumsies
Το λοκάλι
Upupa Epops
The Bar In Front Of The Bar
360 Cocktail bar
Barro Negro
Casablanca Social Club

Ιταλία
Gucci Giardino 25

Ισπανία
Monk Barcelona

Street Food

Serial Griller
Por Favor
The Potbelly
Hungry Deal
Omni Street Eats
Quattrino Autentico Italiano
Tipsy Sticks

digital agenda CYPRUS SUMMIT
Where the city mingles with the summit

#COCKTAILFESTCY

COCKTAIL INGREDIENTS BY αλφαμεγα
CONTACTLESS PAYMENTS BY JCC PAYMENT SYSTEMS
EVENT SUPPORTER wizguide
UNDER THE AUSPICES OF LOVE CYPRUS
NICOSIA The brightest capital of Europe

Φρέντερικ Πέρσον, *πρόεδρος της Business Europe*

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία εκπέμπει SOS

Κινδυνεύει να γίνει ο «μεγάλος ασθενής» στη Γηραιά Ηπειρο

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η Ελλάδα έχει δημιουργήσει τις καλύτερες εντυπώσεις διεθνώς για τον τρόπο με τον οποίο κατάφερε να βγει από την κρίση και να αρχίσει να αναπτύσσεται αποτελώντας έναν φιλικό για επενδύσεις προορισμό. Ωστόσο όπως και στην Ευρώπη έτσι και στην Ελλάδα απαιτούνται περισσότερες επενδύσεις στη βιομηχανία και για να γίνει αυτό χρειάζεται να ληφθούν σημαντικές αποφάσεις. Αυτό μεταξύ άλλων τονίζει μιλώντας στην «Καθημερινή» ο Φρέντερικ Πέρσον, πρόεδρος της Business Europe, του «ευρωπαϊκού» ΣΕΒ δηλαδή. Ο κ. Πέρσον βρίσκεται στην Αθήνα στο πλαίσιο του βιομηχανικού συνεδρίου του ΣΕΒ και θα συζητήσει δημόσια με τον πρόεδρο του ΣΕΒ Δημήτρη Παπαλεξόπουλο την ατζέντα «Βιομηχανία 2030: Οραμα για μια νέα βιομηχανική ανταγωνιστικότητα». «Πρέπει να μειώσουμε σημαντικά το ρυθμιστικό βάρος που επηρεάζει τις επιχειρήσεις μας και να βρούμε μακροπρόθεσμες λύσεις για να αντιμετωπίσουμε τη διαφορά στο κόστος ενέργειας σε σχέση με τους ανταγωνιστές μας», εξηγεί στην «Κ» περιγράφοντας παράλληλα την υστέρηση που έχει πια η ευρωπαϊκή βιομηχανία σε σχέση με τους ανταγωνιστές της τόσο από την Ανατολή όσο και από τη Δύση. «Πρέπει να επιταχύνουμε τις αδειοδοτικές διαδικασίες για να προσελκύσουμε και να διευκολύνουμε περισσότερες επενδύσεις», υπογραμμίζει, αλλά και να «παρέχουμε περισσότερες επιλογές αγοράς στις επιχειρήσεις μας για εξαγωγές όπως και πρόσβαση σε πρώτες ύλες και κρίσιμες εισροές».

– Ποιο είναι το «Οραμα για τη βιομηχανία το 2030»: ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι του;

– Το πρώτο πράγμα που πρέπει να ανανεώσουμε στο μυαλό μας είναι ο ρόλος της βιομηχανίας. Η συνεισφορά της στην κοινωνία είναι τεράστια και ουσιαστική για την καθημερινή μας ζωή και τη δημιουργία πλούτου στην Ευρώπη. Η βιομηχανία είναι πολύ πιο σημαντική για την οικονομία από ό,τι της αποδίδεται συχνά, συμβάλλοντας σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη, στην απασχόληση και στην καινοτομία. Δεν υπάρχει ισχυρή Ευρώπη χωρίς ισχυρή βιομηχανία. Δεύτερον, ας είμαστε ειλικρινείς, το γεωπολιτικό και οικονομικό τοπίο είναι πολύ δύσκολο, θέτοντας πολλούς κλάδους της βιομηχανίας υπό σοβαρή πίεση. Αναφέρω ενδεικτικά: οι αυξανόμενες γεωπολιτικές εντάσεις που επιφέρουν μεγαλύτερη έμφαση στην ασφάλεια και αναδεικνύουν ένα μεγαλύτερο ρόλο για το κράτος στην οικονομία, η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, ο ανταγωνισμός για φυσικούς πόρους και προηγμένες τεχνολογίες που γίνεται πιο έντονος. Εάν θέλουμε αυτές οι προκλήσεις να γίνουν ευκαιρίες για μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή βιομηχανία, πρέπει να λάβουμε σήμερα κιόλας τις σωστές στρατηγικές αποφάσεις. Ενας Δανός Νομπελίστας φυσικός είχε πει: «Οι προβλέψεις είναι δύσκολες, ειδικά όσον αφορά το μέλλον». Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι πρέπει να σταθούμε ακίνητοι. Το όραμα για τη βιομηχανία της Ευρώπης πρέπει να ξεκινήσει από την αποτύπωση των χαρακτηριστικών και της ποικιλομορφίας της τρέχουσας βιομηχανικής βάσης και να εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες στις μεγάλες τάσεις που μπορούν να αναγνωριστούν ήδη σήμερα. Για παράδειγμα στους τομείς της ενέργειας, της κυκλικής οικονομίας, της ψηφιοποίησης ή της αστικοποίησης. Ενα είναι σαφές, ότι η βιομηχανία είναι μέρος της λύσης. Χρειάζεται, συνεπώς, να έρθει η ανταγωνιστικότητά της στην κορυφή της ατζέντας.

Η Ε.Ε. πρέπει να μειώσει το κόστος της ενέργειας και τα βάρη των αλλεπάλληλων ρυθμίσεων.

– Οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες αρχίζουν να χάνουν μερίδιο στην παγκόσμια οικονομία. Για ορισμένους, ο λόγος βρίσκεται στο υψηλό κόστος της ενέργειας και στο βαρύ ρυθμιστικό καθεστώς. Ποιες είναι οι πολιτικές που θα εξασφαλίσουν την ανταγωνιστικότητα;

– Αυτό που χρειαζόμαστε στην Ευρώπη είναι ένα ρυθμιστικό περιβάλλον πιο φιλικό προς τις επενδύσεις. Οποτε μιλάω με συναδέλφους, υπάρχει γενική συμφωνία ότι το περιβάλλον για επενδύσεις στην Ευρώπη δεν είναι τόσο ευνοϊκό, όσο ήταν πριν από τρία χρόνια, και ακόμη λιγότερο τώρα σε σύγκριση με τους παγκόσμιους ανταγωνιστές μας. Η ενέργεια είναι ένα καλό παράδειγμα. Παρόλο που οι τιμές της ενέργειας δεν είναι στα υψηλότερα επίπεδά τους, παραμένουν υψηλότερες από αυτές στους περισσότερους ανταγωνιστές μας. Είναι γεγονός ότι οι τιμές του χονδρικού αερίου είναι πιο σταθερές, αλλά εξακολουθούν να είναι 5 έως 6 φορές υψηλότερες από αυτές στις ΗΠΑ. Η πραγματικότητα είναι ότι οι τιμές δεν θα μειωθούν στα προ κρίσης επίπεδα, πριν από το 2026-2027. Η σχεδιαζόμενη μεταρρύθμιση του σχεδιασμού της ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να βοηθήσει λίγο, υποστηρίζοντας μακροπρόθεσμες συμβάσεις. Αλλά εάν η διαφορά στην τιμή της ενέργειας μεταξύ της Ε.Ε. και των κύριων ανταγωνιστών μας δεν αντιμετωπιστεί δομικά, θα συνεχίσει να έχει σοβαρές συνέπειες για την ανταγωνιστικότητα. Ο άλλος σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά το επιχειρηματικό κλίμα στην Ευρώπη είναι το κύμα των κανονισμών για την εφαρμογή της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης. Η Ε.Ε. προκαλεί έναν «ρυθμιστικό πληθωρισμό» για τις εταιρείες. Αυτές οι ρυθμίσεις συνοδεύονται από πολλαπλές υποχρεώσεις, μεταξύ άλλων, σημαντικών απαιτήσεων παροχής πληροφοριών και μερικές φορές πολύ ευρείς ορισμούς που αυξάνουν το αίσθημα ανασφάλειας. Αυτό είναι ακόμη μεγαλύτερο πρόβλημα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που διαθέτουν περιορισμένους πόρους. Η υφιστάμενη προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μείωση των απαιτήσεων παροχής πληροφοριών των επιχειρήσεων κατά 25% είναι ένα καλό βήμα, αλλά πρέπει να πάμε ακόμη πιο πέρα.

– Η πράσινη μετάβαση είναι ίσως η μεγαλύτερη πρόκληση. Η Ευρώπη έχει ξεκάθαρα τοποθετηθεί στην «εμπροσθοφυλακή». Εκτός από τους τελικούς καταναλωτές των βιομηχανικών προϊόντων και τις επιχειρήσεις, ποιοι μπορούν και πρέπει να συμβάλλουν στη χρηματοδότηση αυτής της μετάβασης;

– Η απανθρακοποίηση αποτελεί προτεραιότητα για την ευρωπαϊκή κοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανίας. Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις είναι πλήρως αφοσιωμένες στο να επιτύχουν τη φιλοδοξία της Ε.Ε. για την κλιματική ουδετερότητα. Ωστόσο, είναι σαφές ότι η προσπάθεια είναι τεράστια, και έχουμε μια δύσκολη εξίσωση να λύσουμε: πρέπει να γίνουμε κλιματικά ουδέτεροι και ταυτοχρόνως να αναπτύξουμε μια ανταγωνιστική οικονομία. Ωστόσο η μετάβαση θα συνοδεύεται από σημαντικές δαπάνες και τεράστιες ανάγκες επενδύσεων. Οι επιχειρήσεις είναι έτοιμες να συνεισφέρουν το μερίδιό τους. Η δημόσια συμμετοχή είναι επίσης κρίσιμη. Θα δοκιμαστεί εάν ορισμένες πολιτικές αποφάσεις αφορούν περιορισμούς ή μειώσεις στην καταναλωτική συμπεριφορά ή θα οδηγήσουν σε έναν μη δίκαιο μετασχηματισμό που θα αφήσει πίσω τις πιο ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας. Οι ιδιωτικές επενδύσεις θα βρίσκονται στο προσκήνιο, αλλά η στοχευμένη δημόσια χρηματοδότηση θα είναι επίσης σημαντική. Οι εκτιμήσεις αναφέρονται σε νέους πόρους της Ε.Ε. ύψους 180 δισ. ευρώ, μεταξύ του 2024 και του 2030. Οσον αφορά το κόστος της μετάβασης, η Ευρώπη δεν κρατάει όλα τα χαρτιά στα χέρια της. Η Ευρώπη αντιπροσωπεύει μόνο το 7% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (και θα είναι το 4% το 2030). Ολες οι χώρες, ιδιαίτερα οι οικονομίες του G20, πρέπει να δράσουν. Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την COP28 στο Ντουμπάι, είναι κρίσιμο να δεσμευθούν και οι μεγάλοι εμπορικοί εταίροι το συντομότερο δυνατόν σε φιλόδοξους στόχους που να συγκρίνονται με αυτούς της Ευρώπης.

Αυτό που χρειαζόμαστε στην Ευρώπη είναι ένα ρυθμιστικό περιβάλλον πιο φιλικό προς τις επενδύσεις. Οποτε μιλάω με συναδέλφους, υπάρχει γενική συμφωνία ότι το περιβάλλον για επενδύσεις στην Ευρώπη δεν είναι τόσο ευνοϊκό σε σύγκριση με τους παγκόσμιους ανταγωνιστές μας, τονίζει ο κ. Πέρσον.

«Πρέπει να επιταχύνουμε τις αδειοδοτικές διαδικασίες», λέει ο Φρέντερικ Πέρσον, πρόεδρος της Business Europe, του ευρωπαϊκού ΣΕΒ δηλαδή.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες ενισχύονται και η Ευρωπαϊκή Ενωση χάνει έδαφος

– Ο παγκόσμιος βιομηχανικός χάρτης δείχνει ότι οι οικονομίες που αναπτύσσονται με γοργούς ρυθμούς, όπως η Κίνα και η Ινδία, αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες καταφέρνουν να διατηρούν και να ενισχύουν τη θέση τους σε αυτό το νέο περιβάλλον. Είναι η Ευρώπη καταδικασμένη να γίνει η λιγότερο σημαντική περιοχή στη βιομηχανία;

– Τα οικονομικά δεδομένα δεν είναι ευνοϊκά για την Ευρώπη σε σύγκριση με άλλες χώρες και περιοχές. Για παράδειγμα, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ των Ηνωμένων Πολιτειών ήταν το 2010, 47% μεγαλύτερο από το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ε.Ε. Το 2021 αυτή η διαφορά είχε ήδη αυξηθεί στο 82%, και εάν η τάση συνεχιστεί, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στις ΗΠΑ θα φτάσει σε 96.000 δολάρια, ενώ στην Ε.Ε. σε 60.000 δολάρια. Επίσης, παρατηρούμε ότι οι ΗΠΑ γίνονται ένας ολοένα και πιο ελκυστικός προορισμός επενδύσεων για τη βιομηχανία, ενώ η Ευρώπη αντιμετωπίζει δυσκολίες. Για παράδειγμα, οι άμεσες ξένες επενδύσεις (greenfield investments) μειώθηκαν κατά 15% στην Ε.Ε. μεταξύ του 2021 και του 2022, ενώ αυξήθηκαν κατά 18% στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η βιομηχανία της Ε.Ε. επλήγη σοβαρά από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, με σημαντική αύξηση των τιμών της ενέργειας. Ακόμη κι αν οι χονδρικές τιμές φυσικού αερίου ήταν πιο σταθερές στην Ευρώπη, αυτές εξακολουθούσαν να κυμαίνονται 5 έως 6 φορές υψηλότερα από αυτές στις Ηνωμένες Πολιτείες. Αυτός όμως δεν είναι ο μόνος λόγος για τον οποίο η Ευρώπη γίνεται λιγότερο ελκυστική σε σύγκριση με άλλες περιοχές. Ο άλλος σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά το επιχειρηματικό κλίμα στην Ευρώπη είναι ο πολύ μεγάλος αριθμός κανονισμών και ρυθμίσεων για την εφαρμογή των πράσινων και ψηφιακών μετασχηματισμών. Εάν ενεργήσουμε γρήγορα, μπορούμε ακόμη να αναστρέψουμε αυτήν την τάση. Εάν επαναφέρουμε την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα στο κέντρο των ευρωπαϊκών δημόσιων πολιτικών, εάν υπάρξει πραγματική συνεργασία μεταξύ των κυβερνήσεων και των επιχειρήσεων για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που προάγει τις επενδύσεις, την καινοτομία και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, μπορούμε να δυναμώσουμε την ευρωπαϊκή οικονομία.

Για να το πράξουμε αυτό, πρέπει να δράσουμε σε πολλά μέτωπα:

1. Πρέπει να μειώσουμε σημαντικά το ρυθμιστικό βάρος που επηρεάζει τις επιχειρήσεις μας.

2. Να βρούμε μακροπρόθεσμες λύσεις για να αντιμετωπίσουμε τη διαφορά στο κόστος ενέργειας σε σχέση με τους ανταγωνιστές μας.

3. Να παρέχουμε περισσότερες επιλογές αγοράς στις επιχειρήσεις μας για την εξαγωγή και την πρόσβαση σε πρώτες ύλες και κρίσιμες εισροές.

4. Πρέπει να επιταχύνουμε τις αδειοδοτικές διαδικασίες για να προσελκύσουμε και να διευκολύνουμε περισσότερες επενδύσεις.

5. Να περιορίσουμε τα ρυθμιστικά εμπόδια που εξακολουθούν να υπάρχουν στην ενιαία αγορά.

Δεν είμαστε καταδικασμένοι να είμαστε η ασθενέστερη βιομηχανική περιοχή, αλλά χωρίς αυτές τις αλλαγές, κινδυνεύουμε να βιώσουμε ακριβώς αυτό.

Δεν μπορούμε να κλείσουμε τις πόρτες μας στον υπόλοιπο κόσμο

– Είναι οι προστατευτικές πολιτικές η απάντηση για την Ευρώπη;

– Η οικονομία της Ε.Ε. προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,7% το 2023 και κατά 1,6% το 2024. Αυτός ο ρυθμός ανάπτυξης είναι χαμηλότερος από τους μεγάλους εμπορικούς μας εταίρους και τους κύριους ανταγωνιστές μας. Με δεδομένο ότι το 85% της παγκόσμιας ανάπτυξης θα έρχεται εκτός Ε.Ε. από το 2024, δεν μπορούμε να κλείσουμε τις πόρτες μας στον υπόλοιπο κόσμο. Αντίθετα, η Ευρώπη πρέπει να παραμείνει ανοιχτή, πρέπει να διευρύνει και να ενισχύσει το δίκτυο των εμπορικών της εταίρων. Διατηρώντας τον ανοιχτό χαρακτήρα της οικονομίας, μπορούμε επίσης να την καταστήσουμε πιο ανθεκτική σε εξωτερικούς κραδασμούς, βοηθώντας να διαφοροποιήσουμε τις εισαγωγές μας και να δημιουργήσουμε νέες εξαγωγικές ευκαιρίες. Οι κρίσιμες πρώτες ύλες αποτελούν ένα καλό παράδειγμα: επί του παρόντος, η Κίνα εφοδιάζει το 100% της Ε.Ε. σε σπάνιες γαίες, με τη Νότια Αφρική να καλύπτει το 71% των αναγκών της Ε.Ε. για πλατίνα, για να αναφέρω μόνο δύο παραδείγματα. Οι πρόσφατες διακυμάνσεις στις αλυσίδες εφοδιασμού και ο αυξανόμενος γεωπολιτικός ανταγωνισμός μας έχουν δείξει ότι δεν είναι σοφό να εξαρτιόμαστε από έναν προμηθευτή. Πρέπει να προβούμε σε διαφοροποίηση, εξετάζοντας επίσης την αύξηση των εξορυκτικών, παραγωγικών και δραστηριοτήτων ανακύκλωσης στην Ευρώπη, αλλά και στην αναζήτηση άλλων προμηθευτών σε όλο τον κόσμο. Ο προστατευτισμός αυξάνεται παγκοσμίως, με πολλές χώρες να υιοθετούν πολιτικές διάκρισης ή στρέβλωσης του εμπορίου, αλλά η Ευρώπη δεν πρέπει να ακολουθήσει αυτόν τον δρόμο. Η διεθνής επιρροή της Ευρώπης προέρχεται από το εμπόριο και την επενδυτική της ισχύ. Η Ευρώπη είναι ο μεγαλύτερος παγκόσμιος εξαγωγέας βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών και η μεγαλύτερη αγορά εξαγωγών για περίπου 80 χώρες. Στην Ε.Ε., 38 εκατομμύρια θέσεις εργασίας συνδέονται άμεσα με τις εξαγωγές. Ταυτόχρονα, η Ευρώπη πρέπει να υπερασπιστεί αποτελεσματικά τα οικονομικά της συμφέροντα αντιμετωπίζοντας τον ανερχόμενο γεωπολιτικό ανταγωνισμό και τα μονομερή μέτρα από ορισμένους από τους εμπορικούς μας εταίρους που παραβιάζουν τις διε-θνείς δεσμεύσεις. Υποστηρίζουμε το εμπόριο που βασίζεται σε κανόνες και όχι στη δύναμη της ισχύος. Εάν οι εμπορικοί εταίροι επιβάλλουν μονομερώς αυξημένους δασμούς, επιβάλλουν περιορισμούς στην πρόσβαση στις αγορές τους ή εισάγουν στρεβλωτικές επιδοτήσεις που ωφελούν τις εγχώριες βιομηχανίες, η Ε.Ε. πρέπει να είναι σε θέση να ενεργήσει και να χρησιμοποιήσει τα υπάρχοντα εργαλεία για την προστασία των οικονομικών της συμφερόντων.

Ο προστατευτισμός αυξάνεται παγκοσμίως, με πολλές χώρες να υιοθετούν πολιτικές διάκρισης ή στρέβλωσης του εμπορίου, αλλά η Ευρώπη δεν πρέπει να ακολουθήσει αυτόν τον δρόμο.

Στους δρόμους έως τα τέλη Απριλίου 250 ηλεκτρικά λεωφορεία νέας γενιάς

Υπεγράφη η σύμβαση προμήθειας 250 νέων ηλεκτρικών λεωφορείων, συνολικής αξίας 110,8 εκατ. ευρώ, πλέον ΦΠΑ, τα οποία εκτιμάται πως θα κυκλοφορήσουν στους δρόμους της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης έως τα τέλη Απριλίου. Πρόκειται για λεωφορεία 12 μέτρων νέας γενιάς, της Yutong Bus. Παράλληλα, το υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών έχει ξεκινήσει τη διαδικασία για τη δέσμευση πίστωσης μέσω του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων ύψους 38,5 εκατ., πλέον ΦΠΑ, για την προμήθεια άλλων 100 αρθρωτών λεωφορείων νέας γενιάς, μήκους 18 μέτρων, με καύσιμο συμπιεσμένο φυσικό αέριο, της Iveco Bus. Με την οριστικοποίηση της δέσμευσης της πίστωσης θα κατακυρωθεί και αυτή η σύμβαση και θα πάει στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Επί του παρόντος, στη σύμβαση για τα 250 ηλεκτροκίνητα λεωφορεία της Yutong προβλέπεται και η προμήθεια ανεξάρτητων σταθερών φορτιστών αργής φόρτισης, οι οποίοι θα τοποθετηθούν στα αμαξοστάσια της Αττικής και της Θεσσαλονίκης, καθώς και επτά κινητών μονάδων (συστημάτων συσσωρευτή - ταχυφορτιστή), με κατάλληλη δια-μόρφωση και εξοπλισμό για τη φορητή εξυπηρέτηση ηλεκτρικών λεωφορείων, σε περίπτωση ανάγκης επιτόπου φόρτισης. Το συνολικό συμβατικό τίμημα, όπως προαναφέρθηκε, ανέρχεται σε 110,825 εκατ. ευρώ, πλέον ΦΠΑ, ενώ κατά την περίοδο της εγγυημένης λειτουργίας ο ανάδοχος εγγυάται την καλή συντήρηση, αποκατάσταση βλάβης και λειτουργία του αντικειμένου της προμήθειας.

Τη σύμβαση υπέγραψε ο διευθύνων σύμβουλος της Yutong για την Ευρώπη Τζακ Λι και ο υπουργός Υποδομών και Μεταφορών Χρήστος Σταϊκούρας, παρουσία της αρμόδιας για τις μεταφορές υφυπουργού Χριστίνας Αλεξοπούλου, του γενικού γραμματέα Γιάννη Ξιφαρά και της Account Manager Europe της Yutong, Φράνσις Φαν. Η υπογραφή της σύμβασης, ύστερα από τον σχετικό ανοιχτό, διεθνή διαγωνισμό, αποτελεί το πρώτο βήμα στον συνολικό σχεδιασμό του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, που προβλέπει συνολικά την προμήθεια 1.300 νέων λεωφορείων αντιρρυπαντικής τεχνολογίας για τους στόλους των συγκοινωνιακών φορέων Αθήνας και Θεσσαλονίκης έως το τέλος της τετραετίας.

Η σύμβαση για τα ηλεκτροκίνητα λεωφορεία 12 μέτρων της Yutong είναι ύψους 110,8 εκατ. ευρώ, πλέον ΦΠΑ.

Ποδήλατα και drones για μεταφορά προϊόντων

Το σχέδιο για διακίνηση εμπορευμάτων με χρήση των δύο μέσων

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Συνδυασμένη μεταφορά εμπορευμάτων μέσω drones και ηλεκτροκίνητων ποδηλάτων; Πρόκειται ίσως για σενάριο επιστημονικής φαντασίας, ιδίως στην Ελλάδα όπου το εγχείρημα κρατικής εταιρείας για διακίνηση αποστολών μέσω drones έχει παραπεμφθεί στις ελληνικές καλένδες, με την αδειοδότηση και το υψηλό κόστος να αποτελούν άγνωστους Χ. Ωστόσο τα οφέλη της διακίνησης εμπορευμάτων συνδυαστικά μέσω ποδηλάτων cargo (cargo bike), που είναι ελαφρώς μεγαλύτερα από ένα δίκυκλο και διαθέτουν καρότσα, και μη επανδρωμένων ιπτάμενων οχημάτων (cargo drones) θα ήταν δύσκολο να παραγνωριστούν. Η ταχύτερη αποστολή του εμπορεύματος, η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών και η εξοικονόμηση κόστους για τις εταιρείες ταχυμεταφορών λειτουργούν ως δέλεαρ για τη μεταφορά προϊόντων δι' αέρος και σε... τρεις τροχούς από τους οποίους οι δύο στηρίζουν την ειδικά διαμορφωμένη καρότσα.

Το σενάριο αυτό επιδιώκει να κατα-

Το ποδήλατο εξασφαλίζει ευελιξία και είναι σε θέση να διέρχεται από στενές και πεζοδρομημένες οδούς. Το cargo drone ενδείκνυται για αποστολές εκτός πόλεων, αλλά και για την άμεση σύνδεση νησιών που δεν έχουν αεροδρόμιο. Το σχέδιο της νέου τύπου μεταφοράς εμπορευμάτων επιδιώκει να καταστήσει εφικτό η συμβουλευτική εταιρεία στον τομέα των μεταφορών Aethon, η οποία με εταίρους τη Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και τις εταιρείες DBC και Ταχυδέμα, ολοκληρώνει ένα συγχρηματοδοτούμενο με κοινοτικούς πόρους έργο.

Σε Αθήνα, Καλαμάτα, Πάτρα, Ηράκλειο και Κόρινθο έχουν ήδη διενεργηθεί πιλοτικά και πτήσεις.

στήσει εφικτό η συμβουλευτική εταιρεία στον τομέα των μεταφορών Aethon, η οποία με εταίρους τη Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και τις εταιρείες DBC και Ταχυδέμα, ολοκληρώνει ένα συγχρηματοδοτούμενο με κοινοτικούς πόρους έργο. Στόχος είναι η διερεύνηση των δυνατοτήτων για την εισαγωγή στις εμπορευματικές μεταφορές των drones και των ηλεκτρικών ποδηλάτων ως εναλλακτικών μέσων διακίνησης προϊόντων από την αποθήκη στον τελικό χρήστη, δηλαδή το «last mile» που αποτελεί ένα από τα πλέον καθοριστικά στάδια στην εφοδιαστική αλυσίδα και τη διαδικασία παράδοσης. Παγκοσμίως, η αξία της αγοράς των εμπορευματικών μεταφορών μέσω drones τοποθετείται σε άνω των 9 δισ. ευρώ έως το 2026, ενώ αυτή των cargo bikes υπολογίζεται ότι θα ξεπεράσει τα 6 δισ. δολάρια μέχρι το 2033, σύμφωνα με έρευνες.

«Έχουμε πραγματοποιήσει μελέτη για την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης των εμπορευματικών μεταφορών σε Αθήνα, Καλαμάτα, Πάτρα, Ηράκλειο και Κόρινθο. Στις συγκεκριμένες πόλεις έχουμε διενεργήσει πιλοτικά και πτήσεις drones», αναφέρει στην «Κ» η Ζωή Πετράκου, επικεφαλής έργου (project manager) της Aethon. Σύμφωνα με τη μελέτη, που βασίστηκε σε δεδομένα περισσότερων από 13.700 αποστολών εταιρείας ταχυμεταφορών από την 1η Νοεμβρίου έως τις 15 Δεκεμβρίου του 2021, έτος κατά το οποίο βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη η πανδημία του κορωνοϊού, ενώ πλησίαζαν οι εορτές των Χριστουγέννων, ο μέσος χρόνος παράδοσης εντός Αττικής σε ακτίνα 30 χιλιομέτρων είναι 24 ώρες. Επίσης, οι αποστολές από 30 χλμ. έως 50 χλμ. και αυτές εκτός Αττικής εξυπηρετούνται εντός μιας έως δύο ημερών και μέσα σε μία έως δυόμισι ημέρες αντίστοιχα.

Διαπιστώθηκε ακόμη ότι το 70% των φορτίων έχει βάρος έως 10 κιλά, ενώ τα σκήπτρα, ως προς τον αριθμό των εμπορευματικών μετακινήσεων, κρατάει ο Δήμος Αθηναίων με συνολικά περισσότερες από 4.400 μετακινήσεις κατά την περίοδο της έρευνας. Ακολουθούν, το Μαρούσι, η Λυκόβρυση - Πεύκη και ο Πειραιάς με λιγότερες κατά πέντε φορές αποστολές, συγκριτικά με αυτές στην Αθήνα, με την Καλλιθέα, το Χαλάνδρι, την Κηφισιά, τη Γλυφάδα και τον Αγιο Δημήτριο να έπονται. Στα δεδομένα αυτά στηρίζονται, κατά την ερευνητική ομάδα, οι σημαντικές προοπτικές των εμπορευματικών μεταφορών με ηλεκτρικά ποδήλατα, τα οποία έχει υπολογιστεί ότι θα χρειάζονταν επαναφόρτιση ύστερα από έναν συγκεκριμένο αριθμό διαδρομών, δεδομένου ότι πραγματοποιούν, δυνητικά, μικρές αποστάσεις μέσα στην πόλη. Το άλλο κομμάτι της αλυσίδας αυτού του είδους των συνδυασμένων μεταφορών, τα τετρακόπτερα cargo drones, που μπορούν να μεταφέρουν αγαθά βάρους έως πέντε κιλών, ενδείκνυνται για αποστολές εκτός Αθήνας.

Ενα από τα βασικά οφέλη τους περιλαμβάνει τη μείωση της συνολικής χιλιομετρικής απόστασης, σε σύγκριση με αυτήν των χερσαίων μέσων, επειδή κινούνται ευθύγραμμα. Και κατ' επέκταση τη μείωση του απαιτούμενου χρόνου μεταφοράς και των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Ωστόσο, σύμφωνα με γνώστες της συγκεκριμένης αγοράς, οι εμπορευματικές μεταφορές μέσω drones έχουν υψηλό κόστος, κάτι που γίνεται αντιληπτό από το γεγονός ότι εκτός από ειδικά διαμορφωμένους χώρους προσγείωσης-απογείωσης απαιτείται η ύπαρξη στελεχωμένων κέντρων ελέγχου και διαχείρισης. Το υψηλό δηλαδή λειτουργικό κόστος καθιστά καταλληλότερα τα drones για τη διακίνηση, ως επί το πλείστον, ευαίσθητων προϊόντων.

«Εχοντας ολοκληρώσει την έρευνα, προχωράμε σταδιακά στην εφαρμογή. Το ποδήλατο εξασφαλίζει ευελιξία και είναι σε θέση να διέρχεται από στενές και πεζοδρομημένες οδούς. Το cargo drone ενδείκνυται για αποστολές εκτός πόλεων με δεδομένο και το ότι η χρήση του σε αυτές υπόκειται σε αυστηρούς περιορισμούς, αλλά και για την άμεση σύνδεση νησιών που δεν έχουν αεροδρόμιο», εξηγεί η Ζωή Πετράκου.

Δεδομένων και των δυσκολιών σε ρυθμιστικό επίπεδο, σε πρώτη φάση στόχος της ομάδας υλοποίησης του έργου, το οποίο συνδυάζει την έρευνα με την πειραματική εφαρμογή των συνδυασμένων μετακινήσεων, είναι έως το 2024 να έχει ολοκληρώσει τη δημιουργία μιας «έξυπνης» πλατφόρμας. Μέσω αυτής θα καθίσταται εφικτή η χαρτογράφηση των βέλτιστων διαδρομών για την παράδοση και παραλαβή των αποστολών με βάση τις ανάγκες των χρηστών. Σε δεύτερη φάση, το λογισμικό αυτό θα είναι σε θέση να αξιοποιούν εταιρείες ταχυμεταφοράς που θα επιδίωκαν να πραγματοποιήσουν συνδυασμένες μεταφορές με μη επανδρωμένα ιπτάμενα οχήματα και ποδήλατα. Οι παίκτες αυτοί θα έχουν και τη δυσκολότερη αποστολή, την κατάρτιση επιχειρηματικού σχεδίου και κυρίως την εξασφάλιση της απαιτούμενης αδειοδότησης για τη διεξαγωγή εμπορευματικών πτήσεων με drones.

Κατά το παρελθόν, αλυσίδες λιανικής έχουν εντάξει στο δίκτυο οχημάτων παραδόσεων ηλεκτροκίνητα ποδήλατα, αλλά αυτού του είδους τα εγχειρήματα υπήρξαν βραχύβια. Η απουσία ενός «έξυπνου» λογισμικού που θα επιτρέπει τον ακριβή προσδιορισμό των διαδρομών, αφότου ληφθούν υπόψη οι τρέχουσες κυκλοφοριακές συνθήκες και τα ειδικά χαρακτηριστικά του οδικού δικτύου (π.χ. γεωμετρία, όνομα και κατά μήκος κλίση οδών) υπήρξε βασική αιτία που τα cargo bikes δεν κατάφεραν να διεισδύσουν στην ελληνική αγορά εμπορευματικών μεταφορών, όπως υποστηρίζουν οι επαΐοντες. Γι' αυτό, η μελέτη της ομάδας των ιδιωτών και του ΕΜΠ, κατά τις δοκιμές που πραγματοποίησε σε Αθήνα, Ηράκλειο, Καλαμάτα, Κόρινθο και Πάτρα, για να υπολογίσει τη χιλιομετρική κάλυψη, δημιούργησε χάρτες για κάθε πόλη συναρτήσει των τύπων των δρόμων (εθνική, πρωτεύουσα, δευτερεύουσα οδός κτλ.) και άλλων χαρακτηριστικών. Για παράδειγμα, ο Δήμος Αθηναίων διαθέτει τοπικές οδούς ήπιας κυκλοφορίας με εντονότερες κατά μήκος κλίσεις οδών στην Ανω Κυψέλη και στου Φιλοπάππου, ενώ πιο έντονες κλίσεις εμφανίζονται κοντά στον Υμηττό και στην Πεντέλη.

Η μελέτη δηλαδή συμπεραίνει ότι τουλάχιστον στις πόλεις που έχουν εξεταστεί, η λειτουργία των cargo bikes μπορεί να γίνει απρόσκοπτα, ενώ η απουσία πυκνής βλάστησης διευκολύνει το πτητικό έργο των drones. Ωστόσο, το βασικότερο εμπόδιο που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί προκειμένου να καταστεί εφικτή η μεταφορά εμπορευμάτων μέσω drones είναι η εξασφάλιση αδειοδότησης από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας. Πρόκειται, σε αντίθεση με τη διακίνηση εμπορευμάτων μέσω ηλεκτρικών ποδηλάτων, για ένα ιδιαίτερα σύνθετο, χρονοβόρο ρυθμιστικά εγχείρημα και με αβέβαιο αποτέλεσμα. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η μεταφορά εμπορευμάτων μέσω drones δεν έχει κερδίσει έδαφος, με την Ιρλανδία να είναι μία από τις ελάχιστες χώρες όπου πραγματοποιείται αυτού του είδους η δραστηριότητα. Στη Γερμανία σε αγροτικές περιοχές υπάρχει σχέδιο, αρχικά σε πιλοτική βάση, πραγματοποίησης συνδυασμένων μεταφορών με ποδήλατο και drones, ενώ στις ΗΠΑ μικρός αριθμός εταιρειών ταχυμεταφορών πραγματοποιούν αποστολές και παραδόσεις μικρών δεμάτων μέσω μη επανδρωμένων ιπτάμενων οχημάτων.

Η μάχη του «last mile»

Για την πραγματοποίηση εμπορευματικών μεταφορών στις πόλεις απαιτούνται δύο ξεχωριστές διαδικασίες. Η πρώτη περιλαμβάνει τη μεταφορά των αγαθών από το σημείο παραγωγής στην ευρύτερη περιοχή ενός αστικού ιστού όπου φυλάσσονται σε κέντρα αποθήκευσης και διανομής, και η δεύτερη τη μεταφορά στα καταστήματα και στα σημεία πώλησης προκειμένου να παραδοθούν στον τελικό παραλήπτη. Σύμφωνα με έρευνα της συμβουλευτικής εταιρείας Savills, για παραγγελίες αξίας 1 δισ. ευρώ εκτιμάται ότι απαιτούνται περισσότερα από περίπου 100 χιλ. τετραγωνικά μέτρα αποθηκευτικών χώρων, προκειμένου να είναι δυνατή η έγκαιρη παράδοση των προϊόντων. Με στόχο τη συρρίκνωση του «τελευταίου μιλίου», οι παίκτες του λιανεμπορίου προχωρούν σε επενδύσεις, όπως η απόκτηση χώρων κατάλληλων να αξιοποιηθούν ως dark stores, δηλαδή αποθηκών μέσα στην πόλη που εξασφαλίζουν την ιδιαίτερα γρήγορη αποστολή προϊόντων, και η δημιουργία δικτύου αυτοματοποιημένων θυρίδων παραλαβής. Οπως και η επένδυση σε τεχνολογία που επιτρέπει την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της πορείας μιας παραγγελίας κτλ. Η συνδυαστική χρήση drone και ηλεκτρικού ποδηλάτου θα μπορούσε να περιορίσει σημαντικά τον χρόνο του «last mile».

Εως 160 εκατ. ο παράνομος τζίρος των πειρατών της συνδρομητικής

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Εως και 160 εκατ. ευρώ εκτιμάται ότι αγγίζει το ύψος του ετήσιου τζίρου των πειρατών της συνδρομητικής τηλεόρασης, που παρέχουν μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε οπτικοακουστικό περιεχόμενο είτε έναντι μηνιαίας συνδρομής είτε μέσω ιστοσελίδων παράνομης μετάδοσης αθλητικού περιεχομένου, στις οποίες η πρόσβαση είναι συνήθως δωρεάν. Ο επικερδής χαρακτήρας της συγκεκριμένης δραστηριότητας γίνεται αντιληπτός ύστερα και από την πρόσφατη εξάρθρωση από την Ελληνική Αστυνομία και την Υποδιεύθυνση Ασφάλειας Πατρών κυκλώματος που δρούσε για οκτώ χρόνια, διέθετε 13.000 πελάτες και είχε αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος άνω των 25 εκατ. ευρώ. Ενα ακόμη μικρότερο κύκλωμα, που είχε εξαρθρωθεί τον περασμένο Ιούνιο, είχε έσοδα 1,2 εκατ. ευρώ.

Στην Ελλάδα, ορισμένες πηγές της τηλεπικοινωνιακής αγοράς τοποθετούν σε μισό εκατομμύριο τους παράνομους συνδρομητές, που καταβάλλουν, δηλαδή μηνιαία συνδρομή κατά μέσον όρο 15 ευρώ, ενώ άλλες πηγές υπολογίζουν τον αριθμό αυτό σε 800.000-900.000. Ως αποτέλεσμα, τα έσοδα για τη συγκεκριμένη κατηγορία εγκληματιών λευκού κολάρου κυμαίνονται από 90 εκατ. έως περίπου 160 εκατ. ευρώ, με τον αριθμό

Εξαρθρώθηκε κύκλωμα που δρούσε για οκτώ χρόνια και διέθετε 13.000 πελάτες.

των νόμιμων συνδρομητών με ενεργή συνδρομή σε Cosmote, Nova και Vodafone TV να διαμορφώνεται σε 1,2 εκατ., σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων. Το πλήγμα, όμως, για τους παρόχους είναι πολλαπλάσιας ισχύος, εάν ληφθεί υπόψη ότι το κύκλωμα που εξάρθρωσε η αστυνομία προχθές Πέμπτη, κατά την οκταετή του δράση είχε προκαλέσει ζημία στους παρόχους 100 εκατ. ευρώ, ποσό που προκύπτει από τα διαφυγόντα έσοδα των τηλεπικοινωνιακών εταιρειών από συνδρομές.

Τα μέλη του κυκλώματος που εξαρθρώθηκε εισέπρατταν τα κέρδη «στο χέρι», μέσω ψηφιακών τραπεζών με έδρα εκτός Ελλάδας και μέσω καταβολών σε δικούς τους τραπεζικούς λογαριασμούς και μελών των οικογενειών τους. Είχαν δημιουργήσει παράνομη ιστοσελίδα στην οποία ανάλογα με την ηγετική θέση και τον ρόλο που κατείχαν λειτουργούσαν ως διαχειριστές ή μεταπωλητές (dealers) των παρεχομένων υπηρεσιών και των συσκευών αναμετάδοσης. Και διαχειρίζονταν το πελατολόγιό

Στην Ελλάδα, πηγές της τηλεπικοινωνιακής αγοράς τοποθετούν σε μισό εκατομμύριο τους παράνομους συνδρομητές, που καταβάλλουν, δηλαδή, μηνιαία συνδρομή, κατά μέσον όρο, ύψους 15 ευρώ, ενώ άλλες πηγές υπολογίζουν τον αριθμό αυτό σε 800.000-900.000.

τους μέσω ειδικού λογισμικού διαχείρισης συνδρομητών ανά διαδικτυακή πύλη (σημ.: το παράνομο οπτικοακουστικό περιεχόμενο μεταδιδόταν μέσω πολλαπλών ιστοσελίδων). Τα συνδρομητικά πακέτα προσέφεραν τη δυνατότητα πρόσβασης σε ταινιοθήκη με κινηματογραφικές ταινίες και τηλεοπτικές σειρές, χωρίς να καταβάλλονται τα ανάλογα πνευματικά δικαιώματα στις εταιρείες παραγωγής και διανομής. Για να νομιμοποιήσουν τα «μαύρα» έσοδα, οι πειρατές του streaming, αγόραζαν ακίνητα, ίδρυαν ατομικές εταιρείες ή εμφάνιζαν εικονικά κέρδη από στοιχηματικά παίγνια.

Η πειρατεία του streaming εκτιμάται ότι προκαλεί στο Δημόσιο ετήσιες απώλειες εσόδων της τάξης των 35 εκατ. ευρώ. Και απειλεί, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, τη βιωσιμότητα των ελληνικών παρόχων περιεχομένου (over-the-top) που υπόκεινται και σε τέλος 10% υπέρ του Δημοσίου – επιβάλλεται στο συνολικό ποσό του λογαριασμού προ ΦΠΑ. Πανευρωπαϊκά, εκτιμάται ότι το παράνομο streaming προκαλεί απώλεια 18.000 θέσεων στον οπτικοακουστικό τομέα, ενώ η πειρατική μετάδοση αθλητικών γεγονότων κοστίζει στην παγκόσμια οπτικοακουστική βιομηχανία περίπου 26,5 δισ. ευρώ σε ετήσια βάση, σύμφωνα με μελέτη πολυεθνικής συμβουλευτικής εταιρείας.

Η πειρατεία του streaming εκτιμάται ότι προκαλεί στο Δημόσιο ετήσιες απώλειες εσόδων της τάξης των 35 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με τους ειδικούς, οι παράνομες συνδρομές έχουν επιπτώσεις και για τους χρήστες. Οι τελευταίοι, δεν κινδυνεύουν μόνο να βρεθούν αντιμέτωποι με τον νόμο, αλλά ανοίγουν την πόρτα στους χάκερ, αφήνοντας όλα τα προσωπικά τους δεδομένα και τα οικονομικά στοιχεία τους εκτεθειμένα στο κυβερνοέγκλημα.

Εκρηκτική άνοδος 4,19% με υψηλό τζίρο 120,8 εκατ. στο Χρηματιστήριο

Ο Γενικός Δείκτης έφθασε στις 1.157,85 μονάδες – Κέρδη 6,81% για τις τράπεζες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ισχυρή ανοδική αντίδραση σημειώθηκε στο Χρηματιστήριο Αθηνών, με τον Γενικό Δείκτη να καταγράφει ένα εκρηκτικό ράλι και να αγγίζει ενδοσυνεδριακά το +4,7%, επιστρέφοντας με... συνοπτικές διαδικασίες πάνω από τις 1.150 μονάδες με υψηλό τζίρο, με τη βοήθεια και του διεθνούς κλίματος. Η συσσωρευμένη πίεση στο Χ.Α. που οδήγησε την αγορά σε χαμηλά πέντε μηνών λειτούργησε χθες σαν ελατήριο. Οι αγοραστές που αν και ήταν παρόντες σε κάθε συνεδρίαση, δεν κατάφερναν να υπερισχύσουν, πήραν έπειτα από αρκετές μέρες τα ηνία της αγοράς, και με ώθηση από τα πολύ ελκυστικά σημεία εισόδου που είχε δημιουργήσει η διόρθωση, έχτισαν νέες θέσεις σε τράπεζες, την πλειονότητα των blue chips καθώς και τίτλους μικρότερων κεφαλαιοποιήσεων.

Σημαντικό ρόλο στη γενικότερη αλλαγή της επενδυτικής ψυχολογίας έπαιξαν τόσο η πτώση των τιμών του πετρελαίου, όσο και τα σχόλια αξιωματούχων της Fed που «έδειξαν» ότι μπορεί να γίνει μία παύση στις αυξήσεις επιτοκίων, τη στιγμή που και αξιωματούχοι της ΕΚΤ όπως ο Γάλλος κεντρικός τραπεζίτης Φρανσουά Βιλερουά ντε Γκαλό αλλά και το γνωστό «γεράκι», ο Ολλανδός Κλάας Νοτ, επισήμαναν πως το σημερινό επίπεδο των επιτοκίων (4%) είναι ένα καλό επίπεδο, αρκεί να διατηρηθεί μια αξιόπιστη προοπτική για τη μείωση του πληθωρισμού στο 2% το 2025.

Εγχώριοι αναλυτές επισημαίνουν πως το στοίχημα αυτή τη στιγμή είναι η συνέχιση της αντίδρασης, με την πιθανότητα να αποτελέσει το χθεσινό ράλι νέα ευκαιρία για ρευστοποιήσεις να μην μπορεί να αποκλειστεί ωστόσο, δεδομένης και της έντονης μεταβλητότητας που κυριαρχεί στην αγορά το τελευταίο διάστημα. Κατά την Depolas Investment Services, ο Γενικός Δείκτης βρέθηκε σε τεχνικά υπερπουλημένη περιοχή, ενώ οι πιέσεις σε ορισμένες δεικτοβαρείς μετοχές δεν δικαιολογούνται. Έτσι η χρηματιστηριακή σύστηση το πρωί της Τρίτης επιλεκτική ενίσχυση των θέσεων. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με άλμα 4,19% στις 1.157,85 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 120,8 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με κέρδη 4,8% στις 2.836,99 μονάδες, στο +2,8% έκλεισε ο δείκτης της μεσαίας κεφαλαιοποίησης, στις 1.871,59 μονάδες και ο τραπεζικός δείκτης ενισχύθηκε κατά 6,81% στις 916,8 μονάδες.

Εγχώριοι αναλυτές επισημαίνουν πως το στοίχημα αυτή τη στιγμή είναι η συνέχιση της αντίδρασης, με την πιθανότητα να αποτελέσει το χθεσινό ράλι νέα ευκαιρία για ρευστοποιήσεις να μην μπορεί να αποκλειστεί.

Η συσσωρευμένη πίεση στο Χ.Α. που οδήγησε την αγορά σε χαμηλά πέντε μηνών λειτούργησε χθες σαν ελατήριο.

Στο σύνολο των blue chips κανένας τίτλος δεν κατέγραψε απώλειες, ενώ με άνοδο 10,71% ξεχώρισε η Cenergy, ακολούθησε η Mytilineos στο +8,06%, και με κέρδη άνω του 7% έκλεισαν Eurobank και Τράπεζα Πειραιώς. Το 6% ξεπέρασαν τα κέρδη σε Εθνική Τράπεζα, Βιοχάλκο και ΔΕΗ, πάνω από 5% άνοδο σημείωσαν Alpha Bank, Aegean, ΕΛΒΑΛΧαλκόρ και Ελλάκτωρ, ενώ πάνω από το 4% διαμορφώθηκαν τα κέρδη σε ΓΕΚ Τέρνα, ΟΤΕ, Quest και Σαράντης, και πάνω από το 3% σε Lamda Development και Τέρνα Ενεργειακή.

Μετά τη συμπλήρωση έξι συνεχόμενων πτωτικών εβδομάδων και την υποχώρηση λόγω της πολυαίμακτης επίθεσης της Χαμάς, οι αγοραστές έκαναν την εμφάνισή τους αφού ο Γενικός Δείκτης είχε υποχωρήσει στις 1.111 μονάδες, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης της Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ.

Κέρδη στις αγορές παρά τον πόλεμο στο Ισραήλ

Ανοδικά έκλεισαν τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια χθες Τρίτη, παρά τη συνεχιζόμενη σύγκρουση στο Ισραήλ και τη Γάζα και την παγκόσμια ανησυχία για τις εξελίξεις στη Μέση Ανατολή. Ο ευρωπαϊκός Stoxx 600 ενισχύθηκε 1,96% στις 452 μονάδες, αντιστρέφοντας το μοτίβο της προηγούμενης ημέρας, με όλους τους κλάδους να βρίσκονται στο «πράσινο», ο FTSE 100 στο Λονδίνο σημείωσε άνοδο 1,82% στις 7.628 μονάδες, ο DAX 30 στη Φρανκφούρτη κινήθηκε υψηλότερα 1,95% στις 15.423 μονάδες και ο CAC 40 στο Παρίσι κατέγραψε κέρδη 2,01% στις 7.162 μονάδες.

Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι ακόμη και οι μετοχές του ταξιδιωτικού κλάδου κατέγραψαν άνοδο 3,9%, την ώρα που οι αεροπορικές εταιρείες έχουν «παγώσει» τις πτήσεις τους προς το Ισραήλ, ενώ και οι μετοχές της εξόρυξης κινήθηκαν ανοδικά κατά 2,9%, παρά την παγκόσμια αβεβαιότητα. Θετικά επέδρασε και η εκτίμηση του ΔΝΤ ότι η Ευρωζώνη ενδεχομένως να αποφύγει την ύφεση, αν και προβλέπεται ανάπτυξη μόλις 0,7% φέτος και 1,2% το 2024, ενώ ο πληθωρισμός αναμένεται να διαμορφωθεί στο 5,6% και το 3,3% αντίστοιχα, υψηλότερα από τον στόχο της ΕΚΤ. Οι βασικοί δείκτες της Wall Street, εν τω μεταξύ, σημείωσαν άνοδο, διευρύνοντας τα χθεσινά τους κέρδη, καθώς οι αποδόσεις των ομολόγων συνεχίζουν να υποχωρούν εν μέσω της παγκόσμιας στροφής των επενδυτών στα λεγόμενα ασφαλή καταφύγια, που περιλαμβάνουν το κρατικό χρέος, μετά το ξέσπασμα του πολέμου Ισραήλ - Χαμάς. Η σύρραξη εκτοξεύει τη γεωπολιτική αβεβαιότητα, αναζωπυρώνοντας τις ελπίδες ότι η Federal Reserve θα επιλέξει στο εξής να κρατήσει αμετάβλητα τα επιτόκιά της, μέχρι τουλάχιστον να ξεκαθαρίσει το τοπίο στη Μέση Ανατολή. Αυτό φάνηκε και σε κάποιες πρόσφατες δηλώσεις αξιωματούχων της Fed, που επισήμαναν ότι η σύσφιγξη των χρηματοοικονομικών συνθηκών τις τελευταίες εβδομάδες έχει περιορίσει την ανάγκη για νέες αυξήσεις των επιτοκίων από την κεντρική τράπεζα. Ο αντιπρόεδρος της Fed, Φίλιπ Τζέφερσον, τόνισε ότι η κεντρική τράπεζα θα πρέπει να προχωρήσει «προσεκτικά» τους επόμενους μήνες, ενώ η πρόεδρος της Fed Bank of Dallas, Λόρι Λόγκαν, σημείωσε ότι το άλμα των αποδόσεων σημαίνει πως υπάρχει μικρότερη ανάγκη για νέες αυξήσεις των επιτοκίων.

Θετικά επέδρασε η εκτίμηση του ΔΝΤ ότι η Ευρωζώνη ενδεχομένως να αποφύγει την ύφεση.

Γενικευμένο ήταν το θετικό κλίμα. Ακόμη και οι μετοχές του ταξιδιωτικού κλάδου κατέγραψαν άνοδο 3,9%, την ώρα που οι αεροπορικές έχουν «παγώσει» τις πτήσεις τους προς το Ισραήλ.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	90,41	1,5272
ALCOA CORP	28,285	3,7982
ALTRIA GROUP	42,8	0,2342
AMAZON COM	129,8099	1,2084
AMER EXPRESS C	151,29	1,6597
AMER INTL GROU	61,33	0,3929
AMGEN	271,13	-0,151
APPLE INC	178,37	-0,3464
BANK OF AMERIC	27,17	3,2687
BAXTER INTL IN	37,215	1,9868
BOEING CO	194,0801	2,9657
BRISTOL MYERS	56,63	0,0353
CAMPBELL SOUP	39,66	-1,4414
CATERPILLAR IN	273,635	0,8607
THE CIGNA GP O	291,99	0,8009
CHEVRON	166,97	0,15
CISCO SYSTEMS	53,85	-0,1298
CITIGROUP	41,588	2,0815
CERVECERIAS	11,96	1,3559
COCA-COLA CO	54,24	2,5719
COLGATE PALMOL	69,6	0,4184
DANAOS CORP	67,865	1,0347
DIANA SHIPPING	3,46	0
DOW INC	51,52	1,3974
DUPONT DE NMOU	76,41	1,5145
GLBL X EM MR E	23,895	1,4219
ENTERGY CP	93,7	0,731
EXXON MOBIL	111,215	0,266
FEDEX CORP	257,29	0,614
FORD MOTOR CO	12,215	1,2013
INTL BUS MACHI	142,16	-0,0281
GENERAL DYNAMI	237,62	-0,3606
GENERAL ELEC C	111,62	1,2334
GOLDM SACHS GR	315,47	0,9149
HALLIBURTON CO	41,52	0,5084
HARTFORD FINL	71,21	0,2675
HP INC	26,345	1,0161
HOME DEPOT INC	300,6	1,7741
INTEL CORP	36,345	0,7903
JOHNSON JOHNSO	158,845	0,1924
JPMORGAN CHASE	146,14	0,9463
LAZARD	30,06	1,076
MCDONALD'S COR	252,11	0,8763
MERCK & CO	104,02	-0,4593
MICROSOFT CP	328,49	-0,4033
3M COMPANY	90,43	1,5497
MORGAN STANLEY	80,5	0,7383
NIKE INC CL B	97,73	0,8774
NORFOLK SOUTHE	199,82	2,0792
PFIZER INC	33,281	0,244
PROCTER & GAMB	144,69	0,9277
ROCKWELL AUTOM	293,75	1,1292
SCHLUMBERGER L	58,71	0,807
SOUTHERN	66,27	0,5462
STEALTHGAS	5,17	1,1742
TSAKOS ENERGY	21,25	0,4728
UNISYS CORP	3,35	1,2085
UNITEDHEALTH G	525,4	-0,2108
US BANCORP	32,88	2,7179
VERIZON COMMS	31,74	0,9221
WALT DISNEY CO	85,185	0,5726
WELLS FARGO &	40,0901	0,9826
WALMART INC	157,57	1,1101

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2255,36822	5,632
A.B.FOOD	1986,5	1,974
ADMIRAL GRP	2409	1,56
ASHTEAD GRP.	5040	4,398
ANTOFAGASTA	1445	4,483
AVIVA	408,68365	1,793
ASTRAZENECA	11000	1,124
BABCOCK INTL	404,2	1,404
BAE SYS.	1041	1,561
BARCLAYS	157,08	3,131
BR.AMER.TOB.	2532,85833	1,377
BARRATT DEVEL.	430,52235	2,661
BERKELEY GP.HL	4150	1,672
BR.LAND	318,883	2,966
BUNZL	3005	1,829
BP	525,1	0,923
BURBERRY GRP	1837,5	2,171
BT GROUP	118,35	2,603
COCACOLA HBC A	2153	2,236
CARNIVAL	954	5,791
CENTRICA	157	2,755
COMPASS GROUP	2064	0,93
CAPITA GROUP	17,43	3,563
CRH	4719	2,743
DCC	4640,75269	2,284
DIAGEO	3083,37554	1,442
DIRECT LINE	166,15	1,125
EXPERIAN	2758	1,831
EASYJET	436,85086	4,019
FRESNILLO	546,27205	2,977
GLENCORE	464,5077	3,439
GSK	1522,8	0,875
HIKMA	2064	2,432
HAMMERSON	24,74	4,188
HARGREAVES LAN	769,2	3,83
HSBC HLDGS.UK	657,6	1,984
INTL CONSOL AI	150	2,351
INTERCON. HOTE	6080	2,81
3I GRP.	2054	2,726
IMP.BRANDS	1727	1,174
INTERTEK GROUP	4216	2,204
ITV	69,3	3,494
JOHNSON MATTHE	1575	2,733
KINGFISHER	217,3927	1,302
LAND SECS.	604,8	3,682
LEGAL&GEN.	216,7	2,24
LLOYDS GRP.	43,37	2,992
MARKS & SP.	30984	1,991
MONDI	1398	1,943
NATIONAL GRID	958,4	1,707
NEXT	6985,27471	1,971
PRUDENTIAL	899,8	3,11
PERSIMMON	1066	3,545
PEARSON	899,6	1,332
RELX	2911	1,645
RIO TINTO	4969,1623	2,397
ROLLS-ROYCE HL	211,25	3,46
SAINSBURY(J)	257,2	2,634
SCHRODERS	401,8	3,342
SAGE GRP.	992,88671	1,015
ST.JAMES'S PLA	823	3,243
SMITHS GROUP	1643,5	0,828
SMITH&NEPHEW	979,6	1,722
SSE	1561,08279	2,717
STAND.CHART.	759,4	2,791
SEVERN TRENT	2374	3,016
TRAVIS PERKINS	804,4	2,104
TESCO	279,8	2,187
TUI AG	437,2	6,637
TAYLOR WIMPEY	116,91	3,122
UNILEVER	3953,34186	1,125
UTD. UTILITIES	962,3	2,345
VODAFONE GRP	77,43	1,695
WPP	745,2	2,198
WHITBREAD	3326,8982	2,998

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	33,19	2,22
RICHEMONT N	113,9	3,88
GEBERIT N1	461,8	2,21
NOVARTIS N	89,12	1,12
ROCHE HOLDING	252,65	0,72
SGS N	78,5	1,06
SWATCH GROUP I	234,1	2,09
ADECCO N	36,94	1,51
JULIUS BAER N	58,96	1,06
GIVAUDAN N	2915	3,08
NESTLE SA	103,3	1,87
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	545,2	0,41
SWISS RE N	96,52	2,01
UBS GROUP N	22,46	1,45
ZURICH INSURAN	425,5	1,12

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	169,86	3,76
ALLIANZ SE	225,25	2,75
BASF SE	42,295	1,355
BAY MOT WERKE	97,52	2,87
BEIERSDORF	121,95	0,7
BAYER N AG	44,76	1,32
COMMERZBANK	10,425	0,19
CONTINENTAL AG	66,34	1,52
DEUTSCHE BANK	10,22	0,282
DT BOERSE N	165,3	2,3
DT LUFTHANSA A	7,291	0,205
DT TELEKOM N	20,48	0,16
E.ON SE NA	11,075	0,22
FRESENIUS MEDI	39,66	0,41
FRESENIUS SE	27,68	-0,11
HEIDELBERG MAT	73,26	0,94
HENKEL AG&CO V	67,9	-0,3
INFINEON TECH	32,93	0,985
K+S AG NA	16,775	0,325
MERCK KGAA	157,05	2
MUENCH. RUECK	376,9	3,6
RWE AG	34,27	1,18
THYSSENKRUPP A	6,846	0,22
VOLKSWAGEN VZ	108,12	2,4
VONOVIA SE	22,66	0,48
SIEMENS N	136,82	4,1
SAP SE	124,16	1,92

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	33,33	1,74
AEGON	4,64	1,75
ABN AMRO BANK	13,585	2,92
AKZO NOBEL	68,72	2,63
ARCELORMITTAL	23,2	1,84
ASML HOLDING	572,1	3,06
GALAPAGOS	33,52	0,24
HEINEKEN	84,58	2,77
ING GROEP	12,784	2,11
KPN KON	3,157	-0,19
NN GROUP	31,86	0,22
IMCD	118,3	1,5
RANDSTAD	51,56	2,55
RELX	33,64	1,66
VOPAK	31,32	1,85
WOLTERS KLUWER	120,7	1,94

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	1,70	1,69
AZIMUT HLDG	20,59	20,42
ENEL	5,71	5,66
ENI	15,15	14,97
GENERALI ASS	19,05	18,63
GEOX	0,71	0,70
INTESA SANPAOL	2,425	2,04
MEDIOBANCA	12,06	12,06
RCS MEDIAGROUP	0,69	0,69
PRYSMIAN	36,80	36,84
SNAM	4,49	4,45
TELECOM ITALIA	0,27	0,26
TENARIS	15,34	15,21
TERNA	7,23	7,16
UNICREDIT	22,815	3,05

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO	5927	0,46
ASAHI GROUP HL	5586	1,31
ASTELLAS PHARM	2059,5	1,45
BRIDGESTONE CO	5917	1,06
CANON INC	3587	2,34
CASIO COMPUTER	1236	0,98
CITIZEN WATCH	935	4,59
CREDIT SAISON	2282,5	2,91
DAIWA SEC GROU	883,5	3,44
SUBARU	2802,5	3,76
FUJIFILM HOLDI	8763	2,73
FUJITSU	17730	1,37
HINO MOTORS	558,8	2,7
HITACHI	8900	1,46
HONDA MOTOR	1659	2,5
IHI	3046	4,01
ISUZU MOTORS	1818,5	3,24
KAWASAKI HVY I	3592	6,52
KAJIMA CORP	2470	4,24
KEIO	4928	-0,02
KOBE STEEL	1874	3,82
KONICA MINOLTA	458,7	0,44
JTEKT	1333	4,47
MITSUB UFJ FG	1260	1,69
MITSUBISHI COR	7129	3,85
MITSUBISHI ELE	1812,5	2,69
MITSUBISHI MOT	577,3	0,89
NEC CORPORATIO	7896	3,15
NIKKON HLDG	3230	2,15
NIKON CORP	1532,5	1,83
NISSUI CORP	5586	2,06
NISSAN MOTOR C	624,1	2,85
NOMURA HOLDING	611,4	2,31
NISSAN CHEMICA	6457	2,09
NIPPON PAPER I	1376	
OBAYASHI CORP	1341,5	3,55
ODAKYU ELEC RA	2163,5	3,07
OJI HOLDINGS	625,9	0,92
OSAKA GAS	2454	2,81
RICOH CO LTD	1274	3,07
SECOM	10380	2,98
SEVEN & I HLDG	5868	1,36
SHARP CORP	917,1	-0,17
SHIMIZU CORP	1043,5	2,05
SHISEIDO	5157	-0,77
SONY GROUP COR	12605	2,81
SMFG	7464	2,47
SUMITOMO CHEM	398,2	2,21
SUZUKI	1172	1,65
TAISEI CORP	5211	1,92
TDK CORPORATIO	5458	2,56
TOBU RAILWAY	3750	2,63
TOKIO MARINE H	3442	2,78
TORAY INDUSTRI	750	2,32
TREND MICRO	5759	2,02
TOPY INDS LTD	2445	4,4
TORAY INDUSTRI	750	2,32
TOSHIBA CORP	4607	-0,04
TOYOBO	1023	2,04
TOYOTA MOTOR C	2624,5	2,04
YAMAHA CORP	4105	0,79

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	31,55	2,34
AIR LIQUIDE	161,74	2,17
ALSTOM	13,66	4,51
AXA	28,32	1,6
BNP PARIBAS	59,83	1,36
BOUYGUES	32,85	1,11
CAPGEMINI	168,50	2,71
CARREFOUR	16,00	-1,2
CASINO GUICHAR	1,31	9,8
CREDIT AGRICOL	11,63	1,47
DANONE	54,12	2,68
DASSAULT SYSTE	36,79	2,71
L'OREAL	397,75	2,76
L.V.M.H.	733,50	3,21
LAGARDERE	18,72	0
MICHELIN	29,57	1,48
PERNOD RICARD	160,00	1,81
KERING	434,10	3,44
PUBLICIS GROUP	72,68	1,62
RENAULT	36,74	3,73
SAINT-GOBAIN	55,14	2
SANOFI	102,68	0,1
SCHNEIDER ELEC	156,70	2,69
SOCIETE GENERA	22,61	1,1
SODEXO	96,48	0,69
TF1	7,04	1,15
THALES	135,40	1,04
VEOLIA ENVIRON	27,17	2,22

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	33,44	1,6722
AENA SME	139,7	2,0453
ACERINOX	9,064	1,093
ACCIONA	117	2,1388
AMADEUS	57,7	2,5595
BBVA	7,65	3,0719
BANKINTER	6,024	1,4825
CAIXABANK	3,833	1,5095
DSTR INT ALIME	0,0124	0,813
ENDESA	19,195	0,7876
ENAGAS	16,15	1,3174
FERROVIAL	28,41	1,5005
FOMENTO DE CON	11,84	0,339
GRIFOLS	12,14	4,3852
IBERDROLA	10,505	2,5879
INT AIRLINES G	1,7365	1,8176
INDRA SISTEMAS	13,47	0,9745
INDITEX	35,49	1,7197
MAPFRE	1,966	0,924
MERLIN PROP	8,065	2,5429
ARCELORMITTAL	23,205	1,9776
REPSOL	14,705	1,1696
BCO DE SABADEL	1,107	1,7463
BANCO SANTANDE	3,607	2,6904
SACYR	2,748	2,1561
TELEFONICA	3,855	1,075
TECNICAS REUN	8,835	4,0024

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0582	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,4212
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	157,71	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4387
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,7238
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,566	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,2744
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4564	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16.644,75
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,86390	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	4,1789
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	387,38	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	88,0845
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,5565	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.427,60
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9654	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	19,2526
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,6005	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	5,0053
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9589	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7612
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	146,30	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	60,148
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,4965	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4460
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	29,3393	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	38,857
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6538	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	20,2777

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0702
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8653
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4528
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,8803

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)

	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	398,25	479,94
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	398,25	479,94
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	398,25	475,62

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.157,85	1.111,29	46,56	4,19%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.836,99	2.707,03	129,96	4,80%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	7.802,06	7.682,55	119,51	1,56%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.474,38	3.381,16	93,22	2,76%
ATHEX SELECT PLUS	3.955,76	3.815,26	140,50	3,68%
ATHEX SELECT	5.752,05	5.564,68	187,37	3,37%
FTSE/XA MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	5.070,91	4.949,74	121,17	2,45%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.871,59	1.820,58	51,01	2,80%
FTSE/XA ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.511,74	3.382,62	129,12	3,82%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	675,90	646,25	29,65	4,59%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	2.093,90	2.009,70	84,20	4,19%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	916,80	858,38	58,42	6,81%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.027,22	3.914,82	112,40	2,87%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.111,82	1.069,82	42,00	3,93%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	7.538,25	6.996,12	542,13	7,75%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.120,02	1.064,52	55,50	5,21%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	13.944,15	13.607,35	336,80	2,48%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	9.358,14	9.133,80	224,34	2,46%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.352,34	6.944,40	407,94	5,87%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	4.093,42	3.944,72	148,70	3,77%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	4.835,18	4.753,86	81,32	1,71%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.725,43	2.672,49	52,94	1,98%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.629,41	2.561,37	68,04	2,66%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.748,70	3.600,48	148,22	4,12%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	395,93	385,25	10,68	2,77%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.967,76	4.740,02	227,74	4,80%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	54.454.548,63
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	24.184.214,01
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	7.714.417,63
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	4.377.098,52
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	4.240.110,63
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	3.527.967,16
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.317.096,80
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	3.202.628,22
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.507.787,34
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	2.261.548,36
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.522.423,26
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	1.254.126,58
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	1.036.744,77
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	794.830,06
ΥΔΡΕΥΣΗ	769.100,27
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	716.061,58
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	654.679,20
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒ. ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	513.707,29
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	459.894,57
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	419.461,81
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	282.314,33
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	274.176,48
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	154.539,81
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	140.064,61
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	139.811,36
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	124.331,35
ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΟΡΤΗΓΑ	118.156,56

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	5,890	10,71%	KPI - KPI (ΚΟ)	7,980	-0,99%
ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ (ΚΟ)	1,970	8,24%	CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,320	-0,31%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	33,520	8,06%	BRIQ PROPERTIES ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)	1,865	-0,27%
ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,480	7,83%	ΤΡΑΠΕΖΑ ΟΡΤΙΜΑ BANK Α.Ε. (ΚΟ)	7,167	-0,03%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	1,484	7,58%			
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	2,796	7,46%			
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	5,300	6,75%			
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	4,800	6,19%			
ΓΕΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΚΟ)	1,480	6,09%			
ΔΕΗ (ΚΟ)	9,175	6,07%			

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,8	6,19
CENER	(CENERGY HOLDINGS SA)	5,89	10,71
TITC	(TITAN)	16,24	2,92
EEE	(COCA COLA HBC)	24,93	2,51
OTE	(OTE)	13,42	4,11
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	10,06	5,56
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	13,94	3,18
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,62	4,38
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,874	5,28
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	12,46	4,18
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	33,52	8,06
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	6,02	3,7
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,662	5,32
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,236	5,33
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	25	2,46
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	5,3	6,75
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	2,796	7,46
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	1,484	7,58
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	6,78	1,95
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	5,28	4,76
ΟΤΟΕΛ	(AUTOHELLAS)	12,56	2,61
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	5,5	0
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	15,15	1,54
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	21,44	1,61
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	9,175	6,07

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	20.454.586,32	ALPHA ETF FTSE ATHEX LARGE CAP	1,97%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	18.751.733,89	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,51%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	17.689.544,16	ΤΡΑΠΕΖΑ ΟΡΤΙΜΑ BANK Α.Ε. (ΚΟ)	0,47%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	8.952.385,40	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,44%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	7.551.226,22	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	0,43%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	6.534.054,52	MEDICON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,42%
OTE (ΚΟ)	4.240.110,63	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,39%
ΔΕΗ (ΚΟ)	3.984.025,67	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,31%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	3.317.096,80	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,29%
JUMBO (ΚΟ)	3.202.628,22	CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	0,27%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	555	3.067	3.968
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	30	441	1.585
FTSE/Χ.Α. Large Cap	525	2.626	2.278
MSCI GREECE REBASED	0	0	105
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.767	38.887	395.532
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	49	325	19.076
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	150	815	4.889
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	427	17.395	170.931
AUTOHELLAS (ΚΟ)	5	7	81
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	20	20	1.280
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	15	74	498
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	93	371	5.320
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	11	33	687
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	11	29	1.160
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	238	6.456	32.283
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	10	40	2.321
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	6	24	518
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	32	88	5.964
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	24	94	6.684
HELLENiQ ENERGY (ΚΟ)	6	13	1.447
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	60	281	4.423
INTRAKAT (ΚΟ)	89	487	5.499
JUMBO (ΚΟ)	21	74	403
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	11	71	5.722
MIG (ΚΟ)	11	30	57
MOTOR OIL (ΚΟ)	45	164	1.310
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	191	616	3.029
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	300	2.987	16.932
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	29	125	2.273
OTE (ΚΟ)	158	767	6.288
ΟΛΠ (ΚΟ)	1	2	172
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	385	6.080	57.929
ΔΕΗ (ΚΟ)	199	853	18.463
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2	2	86
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	121	414	14.283
TITAN CEMENT (ΚΑ)	2	2	644
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	45	148	4.880
Δικαιώματα σε Δείκτες	34	155	2.042
FTSE/Χ.Α. Large Cap	34	155	2.042
Δικαιώματα σε Μετοχές	0	0	1.274
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	382
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	141
OTE (ΚΟ)	0	0	75
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	11
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	665
Συνολική Δραστηριότητα	3.356	42.109	402.816

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 10 Οκτωβρίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	2.2200	2.2300	2.2271	-0.2860	"9,800"	2.2200	2.2300	2.2200	-0.45
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.9000	2.9500	2.9117	-0.7960	"181,153"	2.9100	2.9500	2.9500	1.37
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.6400	0.6750	0.6495	0.9540	371	0.6400	0.6650	0.6400	0.00
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0790	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC						0.0700	0.0730		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD						2.7200	2.7800		
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.6400	1.6400	1.6400	-2.0000	"1,900"	1.6500	1.7000	1.6400	-1.20
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0550	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0130	0.0000		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0200		
ΓΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.0000	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (EM)						0.0575	0.0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0025	0.0025	0.0025	0.0030	"83,371"	0.0025	0.0030	0.0025	0.00
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0000	0.0265		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.2400	0.2920		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						1.1900	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0205	0.0220		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0815	0.0895		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0540	0.0600		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.7900	0.8550		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	3.7000	3.7000	3.7000	-7.8940	"3,000"	3.6800	3.8200	3.7000	-3.65
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0600	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0600		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)	0.0195	0.0195	0.0195	-0.2000	921	0.0000	0.0000	0.0195	-9.30
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						1.0000	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.6250	0.6250	0.6250	-0.6510	98	0.6250	0.6400	0.6250	0.00
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.3620	0.3960		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	3.1000	3.1200	3.1011	-8.6280	"10,600"	3.1000	3.1200	3.1200	-3.11
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0430		
ΚΕΟ	KEO PLC	1.5600	1.5600	1.5600	-1.4930	161	1.5700	1.6700	1.5600	-0.64
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0.2200	0.2500		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC	0.8850	0.9200	0.8852	0.2580	"4,975"	0.8850	0.9200	0.8850	0.57
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2720	0.3080		
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0.0000	1.0800		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0945	0.1150		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.3040	0.3260		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0.0760	0.0760	0.0760	-0.1000	"15,000"	0.0705	0.0830	0.0760	-1.30
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.1100		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1000	1.1100	1.1007	-0.9300	371	1.0800	1.1000	1.1000	-0.90
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, Σ)"						0.0000	0.0315		
ΝΤΟΔ	"DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (AN)						0.0000	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογα)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						95.5000	0.0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						93.1000	95.0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.
** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.
Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εγγυήσεων προς τους επενδυτές.
Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητος ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικοί οργανισμοί και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

Ο Ιωαννίδης ήταν ένας μοντέρνος προπονητής

Ο Λευτέρης Σούμποτιτς μιλάει για τον φίλο και «καθηγητή» του

Συνέντευξη στον **ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΑΤΟ**

Ο Γιάννης Ιωαννίδης άφησε βαθύ το αποτύπωμά του στο ελληνικό μπάσκετ. Τόσο λόγω του εκρηκτικού χαρακτήρα του όσο και για τα αγωνιστικά επιτεύγματά του με τον Αρη, τον Ολυμπιακό και την ΑΕΚ, έστω κι αν δεν κατάφερε να σηκώσει ένα ευρωπαϊκό κύπελλο που τόσο λαχταρούσε... Στον Γιάννη Ιωαννίδη δεν ταιριάζουν οι νεκρολογίες. Αποτελεί ήδη μέρος της ιστορίας του μπάσκετ. Ηταν ένας άνθρωπος αυτοδημιούργητος και αυτό το «φορούσε» σαν παράσημο στο στήθος του. Είχε χάσει νωρίς τον πατέρα του και η ζωή τού έδωσε τον ρόλο του προστάτη της οικογένειας, επίκεντρο της οποίας ήταν η μητέρα του που υπεραγαπούσε. Πίστευε ότι όλα γίνονται για κάποιο λόγο στη ζωή κι ότι αυτά πρέπει να δυναμώνουν τον άνθρωπο. Μπορούσε να «διαλύσει» τα πάντα στο πέρασμά του, να ξεσπάσει κατά πάντων, όμως ήταν αυτός που θα έδινε απλόχερα τη συμβουλή του. Ετσι ήταν και στην μπασκετική ζωή του. Ενας πραγματικός «δυναμίτης» αλλά κι ένας προπονητής που θα κέρδιζε τον παίκτη, θα τον έκανε καλύτερο. Η «Κ» εντόπισε στη μακρινή Μογγολία, όπου εργάζεται μαζί με τον γιο του ως βοηθό, έναν άνθρωπο ο οποίος έζησε από πολύ κοντά τον «ξανθό». Ο Λευτέρης Σούμποτιτς, ο πρώην παίκτης του Αρη με το φονικό σουτ αλλά και ένας προπονητής ο οποίος συνέβαλε τα μέγιστα προκειμένου να βγει ο Παναθηναϊκός από τα «πέτρινα» χρόνια του, προσπάθησε να «ακτινογραφήσει» τον Γιάννη Ιωαννίδη. Οι δρόμοι τους συναντήθηκαν σε μια περίοδο κατά την οποία το μπάσκετ άλλαζε σημαντικά: η καθιέρωση του τριπόντου έφερνε νέα δεδομένα και οι αναμετρήσεις εκτός συνόρων απαιτούσαν πληροφορίες, οι οποίες εκείνη την εποχή ήταν δυσεύρετες.

– Κόουτς, ποιος ήταν τελικά ο προπονητής Γιάννης Ιωαννίδης; Τι διαφορετικό έκανε σε ένα μπάσκετ το οποίο άλλαζε εκείνη την εποχή, ίσως πιο γρήγορα απ' ό,τι θα περίμενε κάποιος;

Το ότι δεν σήκωσε ευρωπαϊκή κούπα δεν μειώνει στο ελάχιστο την αξία του. Ηταν μεγάλο κατόρθωμα να πας σε F-4 εκείνη την εποχή. Πόσο μάλλον για ελληνική ομάδα.

– Ο Γιάννης αγαπούσε το μπάσκετ και τον Αρη πάρα πολύ. Ηταν 100% επαγγελματίας, ζούσε όλη μέρα για το μπάσκετ. Μπορεί να ακούγεται κλισέ, αλλά δεν είναι: ο Ιωαννίδης ήταν ένας μοντέρνος προπονητής. Ηταν και κόουτς και μάνατζερ. Σχεδίαζε τα πάντα, τα μελετούσε πολύ καλά πριν αποφασίσει. Είχε όραμα, ήξερε τι να κάνει, ποιους παίκτες να πάρει. Δεν στηριζόταν μόνο στον Γκάλη και τον Γιαννάκη, αυτά τα ιερά τέρατα του μπάσκετ. Εφερε και παίκτες που πραγματικά πρόσφεραν στην ομάδα και έκαναν τη διαφορά.

– Κατά τη διάρκεια των αγώνων πως αντιμετώπιζε τις προκλήσεις; Κυρίως στα ευρωπαϊκά ματς όπου, λογικά, δεν υπήρχαν και τόσο πολλές πληροφορίες για τον αντίπαλο;

– Ο Γιάννης είχε ένα χάρισμα. Διάβαζε τον αντίπαλο καλά, παρότι οι πληροφορίες ήταν ελάχιστες εκείνη την εποχή και με ανύπαρκτο το σκάουτινγκ. Κι όμως αυτός έψαχνε τα πάντα. Και όταν ύστερα από πολλές προσπάθειες βρίσκαμε κάποια βιντεοκασέτα με παιχνίδι αντιπάλου, τότε καθόμασταν όλοι στο σπίτι του να το μελετήσουμε και η γυναίκα του μας έφτιαχνε μεζέδες. Ακόμη, όμως, κι όταν το σκάουτινγκ δεν μας έφερνε πληροφορίες, είχε τον τρόπο να ελίσσεται κατά τη διάρκεια του ματς. Ήξερε πότε να πάρει τάιμ άουτ, πότε να βρει την αδυναμία του αντιπάλου και να τον χτυπήσει.

– Πέραν των προπονητικών χαρισμάτων του, πώς κατάφερνε να κρατάει «δεμένη» μια ομάδα τόσων νέων και διαφορετικών ανθρώπων;

– Ποτέ δεν μας άφησε να ξεφύγουμε πέρα από τα όρια. Ήξερε πότε να μας προσγειώσει ύστερα από μια μεγάλη νίκη, πότε να μας απογειώσει έπειτα από ένα κακό αποτέλεσμα. Οταν είχαμε νικήσει την τεράστια Τρέισερ των σπουδαίων ονομάτων και όλη η Ευρώπη δεν πίστευε αυτή την είδηση, την επομένη κάναμε προπόνηση. Το κλίμα μεταξύ των παικτών ήταν πιο... ανάλαφρο λόγω του θριάμβου. Ξαφνικά σταμάτησε την προπόνηση και μας... πήρε και μας σήκωσε. Μας μάζεψε στο κέντρο του γηπέδου και «ακούσαμε τα εξ αμάξης».

– Η σχέση σου μαζί του πώς ήταν; Τι πήρες από αυτόν;

– Εμένα με αγαπούσε πολύ. Περνούσαμε ώρες μαζί. Βγαίναμε πολλές φορές. Πάσχα, Χριστούγεννα θα με έβρισκες σπίτι του. Ο Γιάννης ήταν έτσι. Και αυστηρός, αλλά πάνω απ' όλα ντόμπρος. Ποτέ δεν έκανε κάτι από πίσω σου. Προσωπικά θα μου μείνει στη μνήμη ως ένας φίλος και παράλληλα καθηγητής μου. Εμαθα πολλά.

– Γιατί πιστεύεις ότι δεν κατάφερε να σηκώσει ένα Κύπελλο Πρωταθλητριών; Και ρωτώ εσένα, έναν προπονητή με πλούσιες παραστάσεις και τίτλους.

– Το ότι δεν σήκωσε ευρωπαϊκή κούπα, δεν μειώνει στο ελάχιστο την αξία του. Σε καμία περίπτωση. Παίζαμε με παικταράδες τότε και πανάκριβες ομάδες που είχαν περισσότερα πράγματα. Ηταν μεγάλο κατόρθωμα να πας σε Final 4 εκείνη την εποχή. Πόσο μάλλον για ελληνική ομάδα. Δεν είχαμε τίποτα τότε. Κανένα εφόδιο, ήμασταν άγνωστοι. Μέχρι που κάναμε ό,τι κάναμε και η Ευρώπη μάς πρόσεξε. Μπήκαμε ανάμεσα σε μεγαθήρια. Πραγματικά θεωρώ ότι ήταν άθλος και μόνο που πήγαμε Final 4, και μάλιστα σε τρία, με τον Αρη.

– Τι ήταν αυτό που προσπαθούσε να σας περάσει; Γιατί πιστεύεις ότι βάλατε τον Αρη στα υψηλότερα πατώματα της Ευρώπης;

– Ο Γιάννης μάς έκανε να διψάμε για τη νίκη. Ημασταν κι εμείς προσωπικότητες, αλλά ο Ιωαννίδης μάς έκανε να μη δεχόμαστε την ήττα. Μας άλλαξε το DNA και μπαίναμε στα ματς με διαφορετική νοοτροπία χρόνο με τον χρόνο.

Ο Σούμποτιτς ακούει με προσοχή την... κατσάδα του Ιωαννίδη στον Βράνκοβιτς, τον Φεβρουάριο του 1990 στο «Γεώργιος Μόσχος» σε αναμέτρηση για την Α1 απέναντι στην ΑΕΚ. «Ο Γιάννης ήταν έτσι. Και αυστηρός, αλλά πάνω απ' όλα ντόμπρος. Ποτέ δεν έκανε κάτι από πίσω σου», μας λέει.

Κάναμε τη μισή Ελλάδα με τον Αρη

Ο Λευτέρης Σούμποτιτς παρότι υπηρετεί το μπάσκετ από τη θέση του προπονητή πλέον, θεωρεί ότι οι βασικοί πυλώνες μιας ομάδας και οι κύριοι συντελεστές μιας επιτυχίας είναι πρώτα οι παίκτες και ύστερα ο τεχνικός. Παράλληλα θυμάται με νοσταλγία τη δική του εποχή ως παίκτη, αλλά και κάποιες πιο... χαλαρές στιγμές με τον «ξανθό».

– Τελικά, οι παίκτες κάνουν τον προπονητή ή ο προπονητής κάνει τους παίκτες;

– Οι καλοί παίκτες κάνουν τον καλό προπονητή. Ξεκάθαρα. Αυτή είναι μια αμφίδρομη σχέση, ο ένας παίρνει πάντα από τον άλλον, αλλά επιμένω σε αυτό. Οι καλοί παίκτες κάνουν τον καλό προπονητή.

– Εντάξει, ζήσατε και στιγμές... τρόμου με τον Γιάννη Ιωαννίδη. Λογικά υπήρξαν και στιγμές πιο ανάλαφρες. Δεν μπορεί να ήταν συνέχεια με το δάχτυλο στη σκανδάλη.

– Οχι βέβαια. Αλίμονο. Για τον Ιωαννίδη μπορώ να γράψω βιβλίο. Θυμάμαι μια μέρα είχαμε δύο ματς κολλητά με ΠΑΟΚ για την Α1 και με Μακάμπι για το Πρωταθλητριών. Μέναμε πέντε ολόκληρες ημέρες στο ξενοδοχείο «Πανόραμα», στη Θεσσαλονίκη. Υστερα από τη νίκη επί του ΠΑΟΚ, το επόμενο πρωί κατέβηκα κάτω για πρωινό. Δεν άκουγες μύγα να πετάει. Μόνο τα ζάρια του Γιάννη που έπαιζε τάβλι. Μόλις με είδε, σηκώθηκε και μου λέει φωναχτά: «Ελα, ρε παικταρά, τους διέλυσες». Η-ξερε πώς να αλλάζει το κλίμα.

– Οταν βλέπεις το σημερινό μπάσκετ και μετά θυμάσαι τις δικές σου εποχές, τι σκέφτεσαι;

– Ηταν άλλες εποχές. Δεν μπορούμε να τις συγκρίνουμε με το σήμερα, γιατί τότε όλα ήταν διαφορετικά. Δεν είχαμε πολλούς ξένους, η ομάδα είχε ελληνικό κορμό, υπήρχαν άλλες αμοιβές. Παρ' όλα αυτά γράψαμε ιστορία μαζί με τον Γιάννη. Οταν βλέπω σήμερα να ανεβάζουν στα social media πράγματα από εκείνη την εποχή, συγκινούμαι. Πέρασε τόσο γρήγορα εκείνη η εποχή. Τη ζήσαμε μεν, αλλά δεν τη γευτήκαμε. Δεν προλάβαμε. Ο χρόνος έτρεξε πολύ γρήγορα. Αν είχαμε τότε τα social media, θα ήταν όλα διαφορετικά. Αλλά καταφέραμε να κάνουμε τη μισή Ελλάδα Αρη. Αυτό μας έφτανε.

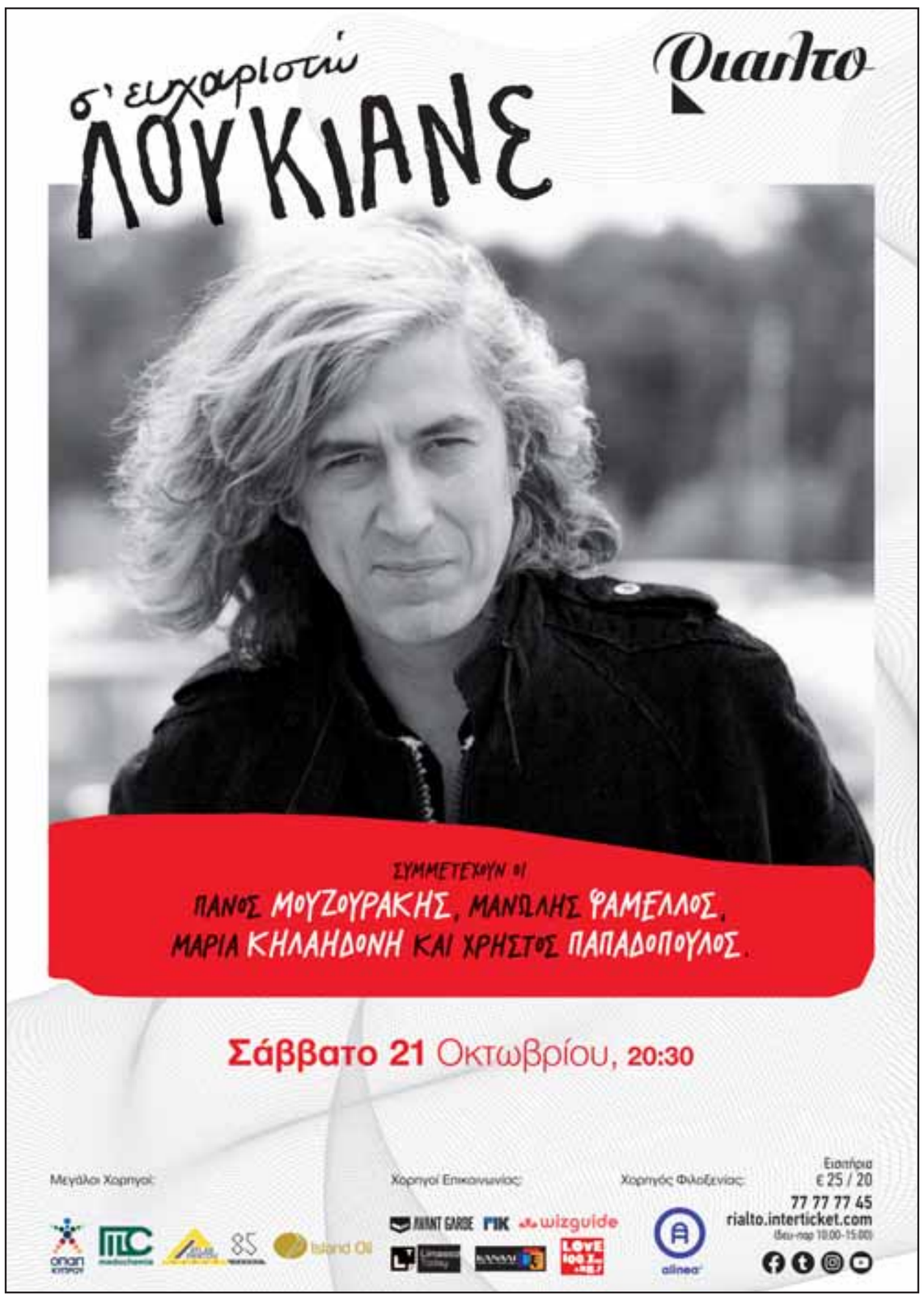

Οι σεξουαλικές συμπεριφορές μεταξύ θηλαστικών του ιδίου φύλου -όπως οι μπονόμπος της φωτογραφίας- μπορεί να είναι ένας από τους τρόπους για να δημιουργούν δεσμούς και συμμαχίες, να συμφιλιώνονται ύστερα από μία μάχη ή να μετασχηματίζουν την επιθετικότητα σε ερωτισμό.

Ζευγάρια θηλαστικών ιδίου φύλου

Νέα έρευνα αποκαλύπτει ότι η πρακτική βοηθάει τις κοινότητες να μένουν ενωμένες

Του **ΚΑΡΛ ΖΙΜΕΡ**

Σε πάνω από 1.500 είδη ζώων, από τους γρύλους και τους αχινούς έως τα δελφίνια και τους πιθήκους μπονόμπος, οι επιστήμονες έχουν παρατηρήσει σεξουαλικές περιπτύξεις μεταξύ ατόμων του ιδίου φύλου. Ορισμένοι μελετητές προτείνουν ότι συμπεριφορές τέτοιου είδους έχουν υπάρξει από την απαρχή των πρώτων ζωικών βασιλείων. Οι συντάκτες όμως μιας νέας έρευνας, η οποία έλαβε ως δείγμα εργασίας της χιλιάδες είδη θηλαστικών, δίνουν μια διαφορετική εικόνα, υποστηρίζοντας πως το ομόφυλο σεξ ξεκίνησε αρκετά αργότερα, όταν τα θηλαστικά άρχισαν να ζουν σε κοινωνικές ομάδες. Συγκεκριμένα, η έρευνα προτείνει πως παρά το γεγονός ότι αυτή η συμπεριφορά δεν συνεισφέρει στην εξελικτική διαδικασία εφόσον δεν οδηγεί στην παραγωγή απογόνων, θα μπορούσε να προσφέρει άλλα εξελικτικά πλεονεκτήματα, όπως ο μετριασμός των «κοινωνικών» εντάσεων.

«Μπορεί να συνεισφέρει στο να δημιουργηθεί και να διατηρηθεί μια θετική και ειρηνική κοινωνική σχέση», λέει ο Χοσέ Γκόμεζ, εξελικτικός βιολόγος και επικεφαλής της ως άνω μελέτης. Ωστόσο, ο δρ Γκόμεζ προειδοποίησε ότι η μελέτη που δημοσιεύθηκε την Τρίτη στο περιοδικό Nature Communications δεν θα μπορέσει να δώσει επαρκείς εξηγήσεις για το φαινόμενο στον κόσμο των ανθρώπων. «Το είδος της ομόφυλης σεξουαλικότητας που έχουμε μελετήσει είναι πολύ διαφορετικό από εκείνο που παρατηρούμε στους ανθρώπους και είναι αδύνατο να μας παράσχει εξηγήσεις για τον τρόπο που αυτή εκφράζεται στο είδος μας σήμερα», ανέφερε.

Οι ερευνητές μελέτησαν 6.649 είδη ζώντων θηλαστικών, που εξελίχθηκαν από ερπετόμορφους προγόνους περίπου 250 εκατομμύρια χρόνια πριν. Ψάχνοντας την επιστημονική βιβλιογραφία, σημείωσαν ποια από αυτά παρουσίασαν

Από 6.649 είδη ζώων της μελέτης, τα 261 έχουν εμφανίσει συμπεριφορά ομόφυλου σεξ.

κάποια στιγμή ομόφυλη σεξουαλική δραστηριότητα – οτιδήποτε ποικίλλει από μια σύντομη επαφή μέχρι μακροχρόνιες σχέσεις. Κατέληξαν σε μια λίστα 261 ειδών, σχεδόν το 4% των θηλαστικών, τα οποία έχουν τέτοιες συμπεριφορές.

Σε μερικά είδη αυτό συμβαίνει μόνο σε ένα φύλο. Όμως στα περισσότερα – συμπεριλαμβανομένων των τσιτάχ και των ελαφιών– και τα αρσενικά και τα θηλυκά επιδίδονταν εξίσου σε σεξουαλικές πράξεις με παρτενέρ του ιδίου φύλου. Ύστερα, οι ερευνητές προσπάθησαν να εντοπίσουν με ποιον τρόπο η ομοφυλόφιλη συμπεριφορά εμφανίστηκε πρώτη φορά στα θηλαστικά. Κοιτάζοντας το «εξελικτικό δέντρο», κατάλαβαν πως τα είδη που την εφάρμοζαν βρίσκονται διάσπαρτα μεταξύ των «κλαδιών» του δέντρου, πράγμα που δίνει την εντύπωση πως η συμπεριφορά αυτή προέκυψε αυτόνομα σε κάθε γενεαλογική γραμμή. Φαίνεται, δηλαδή, ότι εμφανίστηκε πολλές διαφορετικές φορές από το μηδέν.

Ο δρ Γκόμεζ και οι συνάδελφοί του έψαξαν μετά για τα χαρακτηριστικά που αυτά τα κλαδιά είχαν μεταξύ τους. Η στατιστική ανάλυση απέδειξε πως πρόκειται για τους κλάδους που εμφάνιζαν περισσότερο κοινωνικές συμπεριφορές από τα άλλα.

Η ζωή σε κοινωνικές ομάδες προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα στα θηλαστικά, όπως η καλύτερη προστασία από τους φυσικούς εχθρούς. Δημιουργεί βέβαια και καινούργια προβλήματα. Οι κοινωνίες θηλαστικών μπορούν, για παράδειγμα, να δημιουργήσουν ιεραρχίες, στις οποίες τα ανώτερα άτομα κρατούν τα κατώτερα υποταγμένα με τη βία. Αυτές οι συγκρούσεις μπορούν να οδηγήσουν και στη διάλυση της ομάδας, πράγμα που είναι κακό για όλους.

Ο δρ Γκόμεζ είπε πως οι σεξουαλικές συμπεριφορές μεταξύ ατόμων του ιδίου φύλου μπορεί να είναι ένας από τους τρόπους με τον οποίο τα θηλαστικά διαχειρίζονται τον αβέβαιο κόσμο τους. Μπορεί να είναι ένας τρόπος για να δημιουργούν δεσμούς και συμμαχίες, να συμφιλιώνονται ύστερα από μία μάχη ή να μετασχηματίζουν την επιθετικότητα σε ερωτισμό.

Αντιρρήσεις

Ο Ντιέτερ Λούκας, εξελικτικός βιολόγος στο Ινστιτούτο Εξελικτικής Ανθρωπολογίας Μαξ Πλανκ στη Λειψία, που δεν συμμετείχε στην έρευνα, πάντως, έχει κάποιες αμφιβολίες σχετικά με αυτό το συμπέρασμα. «Αν τα αναλύσουμε όλα μαζί, τα ευρήματα αυτής της σπουδής δεν με έχουν πείσει πως υπάρχει κάποια μοναδική εξήγηση για την εμφάνιση της ομοφυλοφιλικής συμπεριφοράς», λέει.

Μέρος του σκεπτικισμού του οφείλεται στα δεδομένα στα οποία οι επιστήμονες βάσισαν τη μελέτη τους. Τα εμπόδια που θέτει η παρατήρηση ζώων στο άγριο περιβάλλον τους μπορεί να σημαίνει ότι σε μερικά ήδη η ομοφυλοφιλία μπορεί να λανθάνει στην καταγραφή. «Είναι πολύ πιο εύκολο να παρατηρήσουμε κατά πόσον υπάρχουν αυτές οι συμπεριφορές σε ζώα που βρίσκονται σε ανοιχτό πεδίο μέσα στο φως της ημέρας», σχολιάζει ο Λούκας. «Αν θέλεις έναν ανιχνευτή καπνού που να εντοπίζει όλες τις φωτιές, τότε πρέπει να έχεις έναν ανιχνευτή που να μπαίνει σε λειτουργία ακόμη και όταν σου καίγεται ένα τοστ», καταλήγει.

Το Λευκό Όρος των Αλπεων «κόντυνε» κατά 2,2 μέτρα

Το Μον Μπλαν, όπως είναι ευρέως γνωστό το Λευκό Οros, η υψηλότερη κορυφή των Αλπεων, «κόντυνε» κατά 2,2 μέτρα από το 2021, φτάνοντας στο χαμηλότερο ύψος που έχει αγγίξει στην ανθρώπινη ιστορία.

Το όρος, του οποίου το βραχώδες κομμάτι καλύπτεται από χιόνι και πάγο, μετρήθηκε από ομάδα τοπογράφων με τη βοήθεια drone. Τα αποτελέσματα της μέτρησης, που δημοσιεύθηκαν, έδειξαν πως το ύψος του Μον Μπλαν είναι αυτή τη στιγμή 4.805,59 μέτρα. Η προηγούμενη μέτρηση, δύο χρόνια πριν, είχε καταγράψει ύψος 4.807,81 μέτρων, αποτέλεσμα που με τη σειρά του ήταν μικρότερο κατά σχεδόν ένα μέτρο από τη μέτρηση του 2017.

Περιγράφοντας το 2023 ως «κάπως ξεχωριστή χρονιά», ένας από τους τοπογράφους δήλωσε στη γαλλική τηλεόραση ότι το όρος είχε χάσει «3.500 κυβικά μέτρα πάγου και χιονιού από το 2021, όγκος που ξεπερνάει τη χωρητικότητα μιας πισίνας ολυμπιακών διαστάσεων». Ειδικοί των παγετώνων και της κλιματικής αλλαγής κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου, συνδέοντας το «κόντεμα» του όρους με τη γενικότερη απώλεια μεγάλων όγκων πάγου στις Αλπεις.

Η μείωση του ύψους μπορεί, βέβαια, να είναι κάτι εποχικό και αναστρέψιμο. «Το ύψος του θα μπορούσε να είναι ψηλότερο σε δύο χρόνια», δήλωσε ο Ζαν ντε Γκαρέτ, γεωλόγος που συμμετείχε στην ομάδα μέτρησης. Η κανονική κορυφή του βουνού βρίσκεται στα 4.792 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, όμως το παχύ στρώμα πάγου που το καλύπτει μπορεί να του προσθέσει πολλά μέτρα ύψους ανάλογα με την εποχή, τη θερμοκρασία και τον αέρα. Η ομάδα μετράει το βουνό κάθε δύο χρόνια από το 2001, ελπίζοντας να συλλέξει πληροφορίες σχετικά με την επίδραση της κλιματικής αλλαγής στις Αλπεις. «Μαζεύουμε δεδομένα για τις επόμενες γενιές, δεν είμαστε εδώ για να τα ερμηνεύσουμε, αυτό το αφήνουμε στους επιστήμονες», εξήγησε ο Ντε Γκαρέτ. «Ύστερα από τόσες εκστρατείες μέτρησης, έχουμε ήδη μάθει πολλά: ξέρουμε ότι το συνολικό μέγεθος του βουνού βρίσκεται σε αιώνια εναλλαγή τόσο σε σχέση με το ύψος όσο και σε σχέση με τη θέση όπου βρίσκεται», πρόσθεσε.

Επιστημονικές ομάδες συλλέγουν εδώ και είκοσι και παραπάνω χρόνια δεδομένα για την εξέλιξη των προαιώνιων πάγων των Αλπεων, σε μια προσπάθεια πρόβλεψης της συμπεριφοράς των πάγων απέναντι στην ταχεία υπερθέρμανση. Οι μετρήσεις αυτές θα βοηθήσουν στον ακριβέστερο και έγκαιρο εντοπισμό επικίνδυνων ζωνών σε όλη την οροσειρά.

Μετά τον καύσωνα του 2003 στην Ελβετία και την πληθώρα κατολισθήσεων εκείνο το καλοκαίρι, ελβετική επιστημονική ομάδα τοποθέτησε σειρά αισθητήρων στην κορυφή Μάτερ-

Απώλεσε «3.500 κυβικά μέτρα πάγου και χιονιού, όσο μια πισίνα ολυμπιακών διαστάσεων».

χορν, σε υψόμετρο 4.478 μέτρων, στα σύνορα Ιταλίας - Ελβετίας. Παρά τις δυσκολίες, η ομάδα εγκατέστησε δίκτυο με δεκάδες αισθητήρες, οι οποίοι συνέλεξαν μεγάλο όγκο δεδομένων.

Οι αισθητήρες μετρούν θερμοκρασία, τις διακυμάνσεις στο πλάτος ρωγμών στους βράχους, την ακριβή γεωγραφική θέση, τον σχηματισμό και την τήξη πάγων και τη συμβολή του λιωμένου πάγου στη διεύρυνση των ρωγμών και την πρόκληση κατολισθήσεων. «Τα πειράματά μας σε συνθήκες εργαστηρίου που πραγματοποιήθηκαν χάρη σε μοντέλα από τα δεδομένα των αισθητήρων στο Μάτερχορν, έδειξαν ότι η τήξη των προαιώνιων πάγων επιταχύνεται και αυξάνει τη συχνότητα κατολισθήσεων. Βλέπουμε ότι οι λίγοι πάγοι που απομένουν ευθύνονται για τη διατήρηση της ακεραιότητας του βραχώδους εδάφους», λέει ο Ματάν Μπεν-Ασέρ, γεωλόγος του Πανεπιστημίου του Σαμπερί στη γαλλική Σαβοΐα.

Γιατί τα καλοκαίρια δεν θα είναι ποτέ ξανά όπως τα ξέραμε

Της **ΤΖΟΥΛΙ ΜΠΟΣΜΑΝ**

Το καλοκαίρι που μας πέρασε ήταν το θερμότερο στην καταγεγραμμένη ιστορία. Οσο οι άνθρωποι εξακολουθούν να απελευθερώνουν στην ατμόσφαιρα αέρια που ενισχύουν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, οι θερμοκρασίες-ρεκόρ θα γίνουν ακόμη πιο συνηθισμένες. Το ίδιο και τα ακραία φαινόμενα, όπως οι ξηρασίες, οι πυρκαγιές και οι πλημμύρες.

Φέτος, το καλοκαίρι, πλημμύρες σάρωσαν το Βερμόντ και τη Νέα Υόρκη. Η θερμοκρασία της επιφάνειας της θάλασσας στη Φλόριντα ανέβηκε τόσο πολύ που έδινε την αίσθηση τζακούζι. Ο καπνός από τις τεράστιες πυρκαγιές στον Καναδά έπνιξε μεγάλο μέρος της χώρας. Ακόμη και τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο οι θερμοκρασίες στις μεγάλες πόλεις θυμίζουν καλοκαίρι.

Η Μέριαν Γκίνγκερ, 76 ετών, κάλεσε πριν από λίγους μήνες τον γιο της και τα εγγόνια της για να περάσουν μαζί το καλοκαίρι στο σπίτι της στη Βόρεια Καρολίνα. «Τους έλεγα πως θα είναι όμορφα και θα μπορούν να παίζουν έξω όλη την ημέρα, όμως, όταν άνοιγαν την πόρτα η ζέστη τούς χαστούκιζε στο πρόσωπο», λέει. Κανείς δεν απολάμβανε το καλοκαίρι, το οποίο η κυρία Γκίνγκερ θυμόταν με ευχαρίστηση από τότε που ήταν μικρή. Στην εποχή της, η μικρή πόλη του Γκρίνσμπορο όπου μεγάλωσε είχε λιγότερη ανάπτυξη, περισσότερα δέντρα και το έδαφος δεν ήταν παντού καλυμμένο με άσφαλτο, που πλέον την κάνει να νιώθει σαν να τηγανίζεται.

Για τον Λάρι Τσάμπλιν, 85 ετών, ακόμη και η υγρασία των καλοκαιριών στο Πανχάντλ της Φλόριντα δεν τον εμπόδισε ποτέ να απολαύσει τη φύση. Ολα αυτά χάθηκαν αυτό το καλοκαίρι. Ο Τσάμπλιν συνήθιζε να απολαμβάνει περιπάτους ή να κάνει κηπουρική κοντά στο σπίτι του. Κωπηλατούσε με το καγιάκ του, εξερευνούσε πεζός ένα κοντινό καταφύγιο άγριας ζωής ή συνομιλούσε με τους γείτονες. «Το απολάμβανα πολύ αυτά», είπε. «Αυτό το καλοκαίρι, ήταν αδύνατο». Τα δημόσια σχολεία της Βοστώνης, φοβούμενα τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η ζέστη στην ομαλή ροή του εκπαιδευτικού προγράμματος, αποφάσισαν να εγκαταστήσουν κλιματιστικά σε όλες τις αίθουσές τους.

Σε πολλές πολιτείες, το βράδυ έγινε η καλύτερη ώρα της ημέρας

Βουτιές δροσιάς σε δημοτική πισίνα στη Μινεάπολη. Η ζέστη και η υγρασία συνεχίζονται και το φθινόπωρο σε αμερικανικές πόλεις.

Σε πολλές πολιτείες, το βράδυ έγινε η καλύτερη ώρα για παιχνίδι, βόλτα, αλλά και χειρωνακτικές εργασίες.

για παιχνίδι και βόλτα κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Στο Νέο Μεξικό, οικοδόμοι και ψυκτικοί παρείχαν στην κοινωνία τις υπηρεσίες τους αργά το απόγευμα, προκειμένου να αποφύγουν την ακραία ζέστη. Αγρότες μάζευαν κρεμμύδια τα μεσάνυχτα με λάμπες φθορίου.

Ο Μπραντ Σνάιντερ, 67 ετών, μετακόμισε πριν από χρόνια στο Κονέκτικατ στην προσπάθειά του να βρει την πολιτεία με το καλύτερο δυνατό κλίμα. Όμως, ακόμη και η ήπιου κλίματος ανατολική πολιτεία δίνει πλέον την αίσθηση πως πουθενά δεν μπορεί να κρυφτεί κανείς από την κλιματική αλλαγή, για την οποία μας προειδοποιούσαν τόσοι επιστήμονες ήδη από τη δεκαετία του 1980.

Ερωτηθείς σχετικά με το αν σκέφτεται να γυρίσει στο πατρικό του σπίτι στην Αριζόνα, δήλωσε γελώντας: «Εκεί σίγουρα δεν θα μπορώ να ζήσω». «Ειδικά φέτος είχα την αίσθηση ότι φτάσαμε στο ζενίθ», τονίζει ο κύριος Σνάιντερ. Τον Ιούλιο, θυμάται πως μια μέρα τρόμαξε όταν οι Αρχές της πολιτείας εξέδωσαν έκτακτη προειδοποίηση για ανεμοστρόβιλο. Την επόμενη ημέρα δεν μπορούσε να βγει από το σπίτι του λόγω καταρρακτώδους βροχής. Και μία ημέρα μετά, η πολιτεία πνίγηκε από τους καπνούς των καναδικών πυρκαγιών.

Μπορούν τελικά τα ζώα να μιλήσουν;

Της **ΣΟΝΙΑ ΣΑΧ**

Μπορεί ένα ποντίκι να μάθει ένα τραγούδι; Μια τέτοια ερώτηση φαντάζει τρελή, όμως στην προσπάθειά μας να βρούμε τη βιολογική εξήγηση για τον λόγο που ο άνθρωπος έχει προφορική γλώσσα, χρειάστηκε να ερευνήσουμε τον τρόπο επικοινωνίας αμέτρητων έμβιων όντων και συχνά τα ευρήματα ήταν εντυπωσιακά.

Οι άνθρωποι ζουν μαζί με τα ποντίκια εδώ και περισσότερα από 15.000 χρόνια. Όμως, ποτέ δεν είχαν τη δυνατό-

Πολλά θηλαστικά, όπως τα κατσίκια, τα σκυλιά και τα ελάφια, μπορούν να εκτελούν με τον λάρυγγά τους κινήσεις όμοιες με αυτές που κάνει ο άνθρωπος.

τητα να ακούσουν το υψίσυχνο τραγούδι τους. Ωστόσο, εργαστηριακές έρευνες με μικρόφωνα προηγμένης τεχνολογίας έδειξαν πως όχι μόνο τα ποντίκια παράγουν ήχους για να επικοινωνήσουν μια σειρά πραγμάτων, αλλά και πως οι ήχοι αυτοί αλλάζουν από το ένα άτομο στο άλλο.

Ενα μωρό μπορεί να ζητάει από τη μητέρα του κάτι που έχει ανάγκη κι ένα ενήλικο αρσενικό να προσπαθεί να τραβήξει την προσοχή ενός θηλυκού. Ακόμη και αν δεν μπορούμε να πούμε πως αυτό πρόκειται για γλώσσα, είναι μια ανακάλυψη που μας προκαλεί να επαναξιολογήσουμε τους ορισμούς μας.

Ενα μωρό μπορεί να ζητάει από τη μητέρα του κάτι που έχει ανάγκη κι ένα ενήλικο αρσενικό να προσπαθεί να τραβήξει την προσοχή ενός θηλυκού.

Το γονίδιο που δεν βρέθηκε

Το 1649, ο Καρτέσιος έγραψε ότι η γλώσσα αποτελεί την «πραγματική διαφορά ανάμεσα στον άνθρωπο και στο θηρίο». Η επιστήμη μέχρι και πριν από μερικές δεκαετίες θεωρούσε δεδομένο πως πριν από περίπου 50.000 χρόνια συνέβη μια «ανθρώπινη επανάσταση» που διαχώρισε για πάντα τις γνωστικές και γλωσσικές ικανότητες του είδους μας από εκείνες των υπόλοιπων ζωντανών πλασμάτων. Η ομιλία, όμως, ως αμιγώς ανθρώπινη υπερδύναμη θα προϋπέθετε κάποιο γονίδιο που θα εντοπιζόταν μόνο σε εμάς. Και αυτό το γονίδιο δεν βρέθηκε ποτέ.

Αντιθέτως, σε μία έρευνα του 2001, με επικεφαλής τον νευροεπιστήμονα Τεκουμσέχ Φιτς, παρατηρήθηκε πως αρκετά θηλαστικά, όπως τα κατσίκια, τα σκυλιά και τα ελάφια, μπορούν να εκτελούν με τον λάρυγγά τους κινήσεις όμοιες με αυτές που κάνει ο άνθρωπος κατά τη διάρκεια της ομιλίας. Η ερευνητική ομάδα άρχισε να αναρωτιέται μήπως όλα όσα πιστεύουμε για την ομιλία είναι τελικά λάθος. Στην ευρεία συνείδηση η γλώσσα είναι λίγο σαν το πέταγμα: είτε έχεις τη δυνατότητα να το κάνεις είτε όχι. Αυτό που πάντως είναι πιθανό να συμβαίνει είναι η ικανότητα για ομιλία να υπάρχει σε πάμπολλα έμβια όντα.

Ο Καρτέσιος ήταν πεπεισμένος πως η γλώσσα είναι απόλυτα εξισωμένη με τη σκέψη, και πως αυτό που στην πραγματικότητα δεν έχουν τα ζώα είναι η «πνευματική ζωή». Ισως αυτό που λείπει να είναι στην πραγματικότητα η πάρα πολύ ανθρώπινη ενόρμηση για να μοιραστούμε σκέψεις, επιθυμίες, ψυχολογικές καταστάσεις και πληροφορίες.

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK*

Ηπια επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας

Σύμφωνα με τον σύνθετο πρόδρομο δείκτη υπευθύνων προμηθειών που καταρτίζει η S&P Global αναφορικά με τη δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέα, ο ρυθμός μεγέθυνσης της παγκόσμιας οικονομίας παρέμεινε υποτονικός στο τέλος του τρίτου τριμήνου μετά την καταγραφή ισχυρότερης από την αναμενόμενη αύξησης του ΑΕΠ το πρώτο εξάμηνο του έτους (3,2% σε σύγκριση με το πρώτο μισό του 2022), καθώς ο αντίκτυπος της συγχρονισμένης επιθετικής νομισματικής πολιτικής των μεγάλων κεντρικών τραπεζών γίνεται ολοένα και πιο αισθητός. Συγκεκριμένα, ύστερα από σταθερή ανοδική πορεία έξι μηνών, κυρίως ως απόρροια των χαμηλότερων τιμών ενέργειας και του ανοίγματος της οικονομίας της Κίνας, ο εν λόγω δείκτης υποχώρησε τον Σεπτέμβριο για τέταρτο συνεχή μήνα (-0,1 στις 50,5 μονάδες), παραμένοντας οριακά υψηλότερα από το κρίσιμο επίπεδο μηδενικής μεταβολής των 50 μονάδων που οριοθετεί τις προοπτικές ανάπτυξης και συρρίκνωσης. Σύμφωνα με τη μέση εκτίμηση της αγοράς, ο ρυθμός μεγέθυνσης της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να υποχωρήσει από 3,5% το 2022 στο 2,8% το 2023. Εντούτοις, η εκτίμηση αυτή υποδηλώνει ουσιαστικά ένα σενάριο ήπιας επιβράδυνσης (soft landing) καθώς εκτιμάται ότι, παρά τις σημαντικές προκλήσεις που συνεχίζει να αντιμετωπίζει η παγκόσμια οικονομία, ο συνεχιζόμενα ισχυρός ρυθμός αύξησης των μισθών στις περισσότερες από τις μεγάλες οικονομίες παγκοσμίως και η προβλεπόμενη περαιτέρω σταδιακή υποχώρηση των πληθωριστικών πιέσεων, θα αποτρέψουν τον κίνδυνο μιας απότομης προσγείωσης (hard landing).

Αναφορικά με τον πληθωρισμό, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία, ο κύριος δείκτης τιμών καταναλωτή για την παγκόσμια οικονομία αυξήθηκε τον Αύγουστο λόγω της πρόσφατης σημαντικής ανόδου των τιμών ενέργειας, ενισχύοντας τις ανησυχίες ότι ο στόχος περαιτέρω υποχώρησής του τους επόμενους μήνες ίσως αποδειχθεί πιο δύσκολος καθώς εξασθενεί η θετική συνέπεια των επιδράσεων βάσης. Εντούτοις, ο δομικός υποχώρησε εκ νέου, αν και με ήπιο ρυθμό, παραμένοντας σημαντικά υψηλότερα από τον στόχο των μεγάλων κεντρικών τραπεζών και διατηρώντας έντονες τις ανησυχίες διατήρησης υψηλού πληθωρισμού για διάστημα μεγαλύτερο από το αρχικά προβλεπόμενο, καθώς η ισχυρή αγορά εργασίας συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό στενότητας, συμβάλλοντας στην ισχυρή αύξηση των μισθών και στην άσκηση ανοδικών πιέσεων στον δομικό δείκτη τιμών των υπηρεσιών.

* Eurobank Research

Τα υψηλά επιτόκια προκαλούν αναταραχή στην αγορά ομολόγων

Για ποιους λόγους η αύξηση των αποδόσεων δεν ανησυχεί την Αθήνα

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Με ψυχραιμία παρακολουθεί το οικονομικό επιτελείο τους ισχυρούς κραδασμούς που βιώνει το τελευταίο διάστημα η αγορά ομολόγων, διαμηνύοντας παράλληλα σε κάθε ευκαιρία ότι δεν υπάρχει καμία περίπτωση η Ελλάδα να «ξεφύγει» στο δημοσιονομικό μέτωπο, παρά τις δύσκολες συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί από τον κύκλο σύσφιγξης της νομισματικής πολιτικής καθώς και τις οικονομικές επιπτώσεις από τις πρόσφατες καταστροφικές πλημμύρες και πυρκαγιές. Αλλωστε η κυβέρνηση γνωρίζει πως η επιστροφή στην πραγματική κανονικότητα έχει πολύ δρόμο ακόμη και το πρώτο βήμα είναι να «εξασφαλιστεί» η επενδυτική βαθμίδα από τους μεγάλους οίκους αξιολόγησης, όπως η S&P αυτόν τον μήνα αλλά και η Fitch τον Δεκέμβριο, όπως το έχουν τιμολογήσει οι αγορές.

Η Ελλάδα έχει καλύψει τις φετινές δανειακές ανάγκες της, ενώ αυτές του 2024 δεν υπερβαίνουν τα 7 δισ. ευρώ.

Η κυβέρνηση γνωρίζει πως η επιστροφή στην πραγματική κανονικότητα έχει πολύ δρόμο ακόμη και το πρώτο βήμα είναι να «εξασφαλιστεί» η επενδυτική βαθμίδα από τους μεγάλους οίκους αξιολόγησης, όπως η S&P αυτόν τον μήνα αλλά και η Fitch τον Δεκέμβριο.

Επιβεβαιώνοντας για ακόμη μία φορά τη διορατικότητά του και την προορατική (proactive) στρατηγική που έχει υιοθετήσει εδώ και καιρό, ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους έχει φροντίσει από πολύ νωρίς στο έτος να «κλείσει» το θέμα των δανειακών αναγκών. Ο φετινός στόχος δανειακής στρατηγικής είχε τεθεί στα 7 δισ. ευρώ, και έως σήμερα, με τις νέες εκδόσεις ομολόγων και τις δημοπρασίες επαναγοράς, έχουν αντληθεί συνολικά 10,85 δισ. ευρώ. Μάλιστα αμέσως μετά τον δεύτερο γύρο των εκλογών έσπευσε να εκμεταλλευθεί το θετικό μομέντουμ προχωρώντας σε δύο κινήσεις ματ, με την έκδοση νέου 15ετούς ομολόγου παράλληλα με την ανταλλαγή δύο ομολόγων που έληγαν το 2024 και το 2025 (η οποία μαζί με την πρόωρη αποπληρωμή των δύο δόσεων των διμερών δανείων τον Δεκέμβριο μειώνουν τις μεικτές χρηματοδοτικές ανάγκες της διετίας σε περίπου 11 δισ. ευρώ, από 18 δισ. ευρώ πριν).

Με δεδομένα τα παραπάνω, η Ελλάδα είναι προστατευμένη από τη «φουρτούνα» που έχει χτυπήσει τις αγορές χρέους, με την άνοδο του κόστους δανεισμού να μην προκαλεί «συναγερμό». Η καταιγίδα στα ομόλογα διεθνώς οδήγησε την απόδοση του γερμανικού 10ετούς στο 3% και στα υψηλότερα επίπεδα από το 2011, τα 30ετή αμερικανικά ομόλογα άγγιξαν το 5% και τα υψηλότερα επίπεδα από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, ενώ το 5% έφτασαν οι αποδόσεις των ιταλικών 10ετών και στα υψηλά του 2012, με το spread να διαμορφώνεται στις 200 μονάδες βάσης. Η απόδοση στα ελληνικά 10ετή κινήθηκε την περασμένη εβδομάδα έως το 4,5%, στο υψηλότερο επίπεδο από τον φετινό Μάρτιο, με το spread να «συγκρατείται» (στις 143 μ.β.) λόγω του ότι οι ελληνικές αποδόσεις, αν και αυξήθηκαν στο πλαίσιο του γενικότερου sell-off, κινήθηκαν πιο «μαζεμένα» από ό,τι άλλων χωρών. Πίσω από την αναταραχή αυτή είναι το μήνυμα που έστειλαν οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα για μεγάλο χρονικό διάστημα, προκαλώντας ανησυχίες για την πορεία της ανάπτυξης. Παράλληλα, και ο παράγων «Ιταλία» έπαιξε ρόλο στο sell-off, με την κυβέρνηση να ανακοινώνει ότι προβλέπει έλλειμμα 5,5% το 2024. Το γεγονός ότι η Ελλάδα δεν έχει ανάγκη να βγει ξανά στις αγορές φέτος, ενώ οι χρηματοδοτικές ανάγκες για το 2024 δεν ξεπερνούν τα 6-7 δισ. ευρώ και στην πραγματικότητα –χάρη και στα υψηλά ταμειακά διαθέσιμα που κινούνται στα 36-38 δισ. ευρώ και θα κλείσουν το έτος λίγο χαμηλότερα από τα 30 δισ. ευρώ– μπορεί, αν θέλει, και να μη βγει καθόλου στις αγορές σε ένα ακραίο σενάριο, δημιουργούν ένα κλίμα «ασφάλειας». Και όλα αυτά τη στιγμή που η Γαλλία ανακοίνωσε ότι θα αντλήσει το ποσό ρεκόρ των 285 δισ. ευρώ από τις αγορές το 2024, η Ιταλία εκτιμάται ότι θα αντλήσει περί τα 320 δισ. ευρώ, η Γερμανία 303 δισ. ευρώ και η Ισπανία 173 δισ. ευρώ.

Το πλεόνασμα στο 1,1% του ΑΕΠ, μήνυμα στις αγορές

Η Ελλάδα είναι ακόμη μακριά από την κανονικότητα, ενώ έρχονται σημαντικές αξιολογήσεις από τους οίκους το επόμενο διάστημα, τη στιγμή που οι επιπτώσεις των καταστροφικών πλημμυρών έχουν ήδη προκαλέσει ένα επίπεδο ανησυχίας στους επενδυτές.

Για αυτόν τον λόγο, παρά το γεγονός ότι η κυβέρνηση αναβάθμισε τον στόχο για το πρωτογενές πλεόνασμα φέτος στο 1,1% του ΑΕΠ, από 0,7% –θεωρείται μάλιστα συντηρητικός, καθώς πηγές της αγοράς το τοποθετούν στο 1,3% του ΑΕΠ–, με κάθετο τρόπο διαμηνύει σε κάθε ευκαιρία ότι δεν υπάρχει κανένα περιθώριο για περαιτέρω παροχές και πως το... μότο ήταν και παραμένει η δημοσιονομική συγκράτηση. Σε καμία περίπτωση δεν θέλει να στείλει λάθος μήνυμα στις αγορές, καθώς γνωρίζει πολύ καλά πως οι επενδυτές «ζυγίζουν» τις οικονομικές προοπτικές μιας χώρας, επιβραβεύουν τη δημοσιονομική σύνεση και κλείνουν την πόρτα όπου βλέπουν κινδύνους πολιτικής. Οσον αφορά το 2024, ο στόχος για το πρωτογενές πλεόνασμα έχει τεθεί στο 2,1% και αυτό θα καλύψει πλήρως τις ετήσιες πληρωμές τόκων (περίπου 5 δισ. ευρώ), ενώ από το 2025 και μετά το ετήσιο πλεόνασμα θα είναι υψηλότερο από τις πληρωμές τόκων, με άλλα λόγια η Ελλάδα θα είναι σε συνολικό και απόλυτο πλεόνασμα. Αυτό είναι σημαντικό ώστε να χτιστεί η επιστροφή στην πλήρη κανονικότητα, δηλαδή εκεί που ήταν η οικονομία πριν από τις κρίσεις και βαθμολογούνταν από τους οίκους με «Α+». Αυτό είναι πέντε σκαλοπάτια πάνω από τη σημερινή βαθμολογία της, κάτι που σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς θα μπορέσει να επιτευχθεί σε 10 χρόνια. Για να το καταφέρει αυτό, η εστίαση πρέπει πρωτίστως να είναι στη μείωση του ύψους του χρέους και σε απόλυτους αριθμούς, το οποίο εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 357 δισ. ευρώ ή 159,3% του ΑΕΠ στο τέλος του 2023.

Πτώση κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο

Πτώση κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε ζημιές σε ποσοστό 0,21%, κλείνοντας στις 128,47 μονάδες. Ζημιές 0,23% παρουσίασε ο Δείκτης FTSE/CySE 20, κλείνοντας στις 77,89 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €603.109,16.

Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε ζημιές σε ποσοστό 0,21%, κλείνοντας στις 128,47 μονάδες.

Ζημιές κατέγραψε και η Εναλλακτική Αγορά, σε ποσοστό 1,41%. Από την άλλη, η Κύρια Αγορά κατέγραψε κέρδη 0,22%. Ξενοδοχεία και Επενδυτικές Εταιρείες δεν παρουσίασαν μεταβολή. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €527.463,34 (άνοδος 1,37% - τιμή κλεισίματος €2,95). Ακολούθησαν οι μετοχές της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €32.872 (πτώση 3,11% - τιμή κλεισίματος €3,12), της Ελληνικής Τράπεζας με €21.826 (πτώση 0,45% - τιμή κλεισίματος €2,22), της Salamis Tours με €11.100 (πτώση 3,65% - τιμή κλεισίματος €3,70) και της Blue Island με €4.403,68 (άνοδος 0,57% - τιμή κλεισίματος €0,885). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, δύο κινήθηκαν ανοδικά, οχτώ καθοδικά και τρεις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε σε 105.

Χρέος και πορεία των δημοσίων οικονομικών, «κλειδιά» για αναβάθμιση

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Μήνυμα δημοσιονομικής συγκράτησης στέλνει ο οίκος Fitch προς την Ελλάδα, δύο περίπου μήνες πριν από την κρίσιμη «ετυμηγορία» του για τη χώρα. Σε ανάλυση για τις προοπτικές των ευρωπαϊκών χωρών και τους παράγοντες που θα παίξουν ρόλο στην πορεία της αξιολόγησής τους, ο οίκος υπογραμμίζει πως το «κλειδί» είναι η πορεία των δημοσίων οικονομικών και η τροχιά των δεικτών χρέους.

Ανάλυση του οίκου Fitch δύο μήνες πριν από την «ετυμηγορία» του για την ελληνική οικονομία.

Ειδικά για την Ελλάδα αναφέρει πως η αξιολόγησή της υποστηρίζεται από διαρθρωτικούς δείκτες, συμπεριλαμβανομένων των δεικτών διακυβέρνησης και του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, που είναι από τους υψηλότερους στο περιβάλλον των χωρών που βαθμολογούνται κάτω από την επενδυτική βαθμίδα. Αυτά τα πλεονεκτήματα έρχονται ωστόσο σε αντίθεση με την «κληρονομιά» της κρίσης χρέους, η οποία περιλαμβάνει υψηλά επίπεδα δημοσίου και εξωτερικού χρέους, χαμηλές μεσοπρόθεσμες δυνατότητες ανάπτυξης και ευπάθειες στον τραπεζικό τομέα.

Ο οίκος Fitch αναμένει συνέχιση της δημοσιονομικής εξυγίανσης το 2023, με το πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα να αυξάνεται στο 1,2%, υποστηριζόμενο από την ισχυρή αύξηση των εσόδων και τον περιορισμό των δαπανών. Τα φιλόδοξα δημοσιονομικά σχέδια της κυβέρνησης, όπως επισημαίνει, τοποθετούν τα πρωτογενή πλεονάσματα στο 2,5% του ΑΕΠ ετησίως το 2024-2026 σε μέσο όρο, εν μέρει χάρη στις βελτιωμένες εισπράξεις εσόδων. Οι κίνδυνοι πάντως γύρω από τις πιέσεις των δαπανών θα μπορούσαν να περιπλέξουν την επίτευξη αυτών των στόχων, όπως επισημαίνει ο οίκος. Στο βασικό σενάριο του οίκου, ο δείκτης δημοσίου χρέους/ΑΕΠ της Ελλάδας θα μειωθεί κατά περισσότερο από 50% έως το 2025 και στο 149,7% σε σχέση με το υψηλό του 206% το 2020, μια από τις πιο μεγάλες μειώσεις σε όλες τις χώρες που αξιολογεί.

Στο βασικό σενάριο του οίκου Fitch, ο δείκτης δημοσίου χρέους/ΑΕΠ της Ελλάδας θα μειωθεί κατά περισσότερο από 50% έως το 2025 και στο 149,7% σε σχέση με το υψηλό του 206% το 2020, μια από τις πιο μεγάλες μειώσεις σε όλες τις χώρες που αξιολογεί.

Σε συνδυασμό με τον σχετικά σταθερό πληθωρισμό και τη συνεχή απορρόφηση κεφαλαίων της Ε.Ε, αυτό θα συμβάλει στη διατήρηση της ανάπτυξης στο 2% κατά μέσον όρο το 2023-2025, εκτιμά. Τα επίμονα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών θα μειωθεί κατά περισσότερο από 50% έως το 2025 και στο 149,7% σε σχέση με το υψηλό του 206% το 2020, μια από τις πιο μεγάλες μειώσεις σε όλες τις χώρες που αξιολογεί. Οι σταθερές συνθήκες χρηματοδότησης, οι περιορισμένες ανάγκες μετακύλισης χρέους και τα υψηλά ταμειακά διαθέσιμα (35 δισ. ευρώ) θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τη διαχείριση του χρέους, όπως προσθέτει.

Σε ό,τι αφορά το μακροοικονομικό περιβάλλον, ο οίκος Fitch επισημαίνει πως η ανάπτυξη του ΑΕΠ της Ελλάδας ξεπερνάει αυτή των περισσοτέρων χωρών της Ευρωζώνης λόγω των αυξανόμενων επενδύσεων και της πολύ ισχυρής αύξησης του τουρισμού το 2023.

Σε συνδυασμό με τον σχετικά σταθερό πληθωρισμό και τη συνεχή απορρόφηση κεφαλαίων της Ε.Ε, αυτό θα συμβάλει στη διατήρηση της ανάπτυξης στο 2% κατά μέσον όρο το 2023-2025, εκτιμά. Τα επίμονα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών είναι πιθανό να χρηματοδοτηθούν κυρίως από τις αυξανόμενες ξένες άμεσες επενδύσεις και τις εισροές κεφαλαίων που δεν δημιουργούν χρέος.

Ενόψει και της επόμενης προγραμματισμένης αξιολόγησης του οίκου για την Ελλάδα την 1η Δεκεμβρίου και με την αγορά να έχει αποτιμήσει την ισχυρή πιθανότητα ο Fitch να δώσει την επενδυτική βαθμίδα στη χώρα, ο οίκος υπογραμμίζει τους παράγοντες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μια θετική κίνηση. Η εμπιστοσύνη σε μια μετεκλογική δημοσιονομική πολιτική που οδηγεί σε μια σταθερή καθοδική πορεία για τον δείκτη χρέους μεσοπρόθεσμα, καθώς και η βελτίωση του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού δυναμικού και των επιδόσεων της οικονομίας, για παράδειγμα, λόγω της υψηλότερης επενδυτικής δυναμικής ή και της εφαρμογής διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, είναι αυτά που θα «ξεκλειδώσουν» την αναβάθμιση, όπως επισημαίνει.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

© 2023 Deloitte Limited